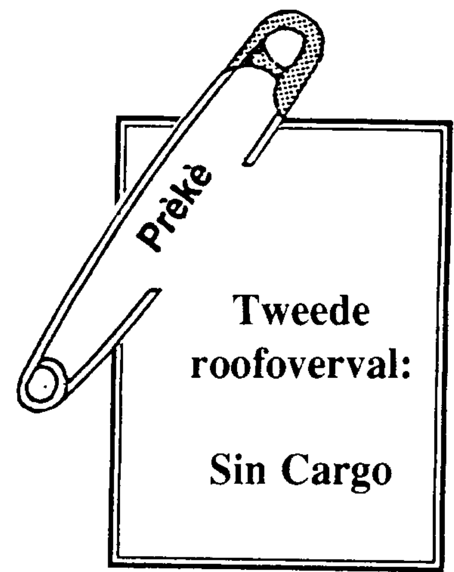

PICHINGOLO ...bekerwinnaars...

111E JAARGANG — NO.: 80 ZATERDAG 9 APRIL 1994

AMIGOE

Tweede roofoverval: Sin Cargo

VS, Frankrijk en België in actie voor evacuatie buitenlanders:

Ruandees verzet erkent interim-regering niet

KAMPALA/KIGALI - De Ruandese rebellenleider Paul Kagame heeft zaterdag de nieuwe tussenregering afgekeurd van het door een burgeroorlog verscheurde Middenafrikaanse land. De opstandelingen willen uit protest de hoofdstad Kigali innemen. Ondertussen zijn Franse troepen onderweg naar Kigali en zijn Amerikaanse mariniers gedirigeerd naar het buurland Burundi terwijl ook België maatregelen heeft getroffen om zijn staatsburgers te evacueren uit het chaotische Ruanda. Onder meer zijn er Belgische transportvliegtuigen onderweg naar Ruanda, welk land dreigt te vervallen in een burgeroorlog.

"We kunnen de nieuwe president niet accepteren. Hij hoort tot degenen die te maken hebben met de moord op burgers in Kigali", aldus Kagame in een radio-uitzending van de Ruandese rebellen uit het buurland Uganda. De Tutsi's beschikken over een goed uitgerust leger dat geleid is aan de RPF, het Ruandees patriottisch front. In het noorden gelegerde soldaten van de RPF dreigden nu op te rukken naar Kigali, om zeshonderd daar gestationeerde collega's te hulp te komen.

België heeft inmiddels besloten zijn ongeveer vijftienhonderd onderdanen in de door stammenstrijd geteisterde voormalige kolonie te evacueren. De evacuatie gaat enkele dagen duren, aldus de Belgische vice-premier Elio di Rupo zaterdag voor de Belgische radio. België heeft zaterdagochtend de eerste twee legervliegtuigen naar Ruanda gestuurd voor de reddingsoperatie. In België staan nog meer vliegtuigen in gereedheid. Ook staan achthonderd parachutisten klaar om te worden overgevlogen.

FRANSE LANDING

Franse militairen zijn in Ruanda geland. Het Franse ministerie van Defensie heeft gemeld dat circa 280 man de luchthaven van de hoofdstad Kigali onder controle hebben. De Franse troepen moeten de evacuatie van buitenlanders uit Ruanda mogelijk maken. De troepen zijn naar verluidt afkomstig van een Franse basis in de Centraalafrikaanse republiek, veertienhonderd kilometer ten noordwesten van de Ruandese hoofdstad Kigali. Frankrijk had ook in Ruanda gedurende enkele jaren manschappen gelegerd, maar de laatste Franse eenheden werden in december door VN-soldaten vervangen.

De Verenigde Naties deelden vanmorgen (zaterdag) mee dat de situatie in Ruanda is verbeterd. De strijdende partijen in Ruanda zijn het eens geworden over de vorming van een voorlopige regering en hebben een wapenstilstand gesloten. De voorzitter van de Veiligheidsraad van de VN, Colin Keating, heeft dit vrijdag in New York meegedeeld. In Ruanda zelf ging vanmorgen de onoverzichtelijke strijd tussen de Hutu's en Tutsi's weer door, na een korte periode van relatieve rust, aldus de Belgische radio.

VERRE VAN GOED

De partijen kwamen de vorming van een interim-regering overeen, geleid door een president en bestaande uit een premier en vijf ministers. De voorzitter van het parlement, Theodor Sindikubago, presenteerde zich als president van het land en van een regering die is samengesteld uit vijf rivaliserende groeperingen. De toestand in Ruanda is relatief beter, volgens Keating, dan "24 uur geleden", maar met name in de hoofdstad Kigali nog "verre van goed".

De secretaris-generaal van de VN, Boutros Boutros Ghali, heeft vrijdag de V-raad gevraagd voorbereidingen te treffen voor een eventueel snelle evacuatie van VN-personeel en buitenlandse onderdanen uit het Middenafrikaanse land. Hiervoor zou het aantal VN-troepen in Ruanda met vijftienhonderd tot tweeduizend man moeten worden uitgebreid. Boutros Ghali stelde tevens voor het mandaat te weizigen zodat de Blauwhelmen indien noodzakelijk geweld kunnen gebruiken. België, Frankrijk en de Verenigde Staten zijn al in actie gekomen met het oog op de evacuatie van buitenlanders.

MEER DAN 1000

Meer dan duizend Ruandezen hebben het leven verloren bij gevechten en plunderingen, die uitbraken na de moord op president Juvenal Habyarimana en zijn Burundese collega Cyprien Ntaryamira, woensdagavond op de luchthaven van Kigali. Terwijl het geweld in hun land nog op volle kracht woedde zochten vrijdagavond duizenden inwoners van Ruanda een veilig heenkomen in de buurlanden Zaire en Tanzania. Hulporganisaties meenden dat het totale aantal vluchtelingen wel eens tot 150.000 kan oplopen.

De strijd in Ruanda nam meer en meer het karakter aan van een burgeroorlog tussen de twee bevolkingsgroepen van het land, de Tutsi's en de Hutu's. Medewerkers van het Internationale Rode Kruis ter plaatse noemden de situatie "uiterst chaotisch". Zij schatten het aantal slachtoffers op "duizenden doden en gewonden". Onder de doden bevinden zich behalve leden van de regering ook geestelijken, medewerkers van hulporganisaties en tien Belgische VN-militairen.

De VN heeft 2.500 Blauwhelmen in het land om toe te zien op een eerder gesloten bestand tussen opstandelingen en regering. Zij hadden geen mandaat waarbij zij in de nu ontstane situatie konden ingrijpen. In het kantoor van de VN-vredesmissie in de hoofdstad Kigali kwamen volgens Radio-Ruanda vrijdagavond vertegenwoordigers van leger, presidentiële garde en de opstandige minderheidsgroep van de Tutsi's bijeen, wat leidde tot een soort staakt het vuren.

Nordodom Sihanouk terug in Cambodja

■ *PHNOM PENH - De ziekelijke Cambodjaanse koning Norodom Sihanouk zwaait vanuit zijn auto naar belangstellenden bij zijn terugkeer uit Peking waar hij een zes maanden durende behandeling met chemotherapie heeft ondergaan. Men hield de pers ver uit de omgeving van de koning. Deze wekte de indruk dat hij levenslustig en fit was. Er waren uiterst strenge veiligheidsmaatregelen getroffen bij zijn terugkeer in de Cambodjaanse hoofdstad.*

Endeavour ruimte in

CAPE CANAVERAL - Het Amerikaanse ruimteveer Endeavour is zaterdag van de basis Cape Cañaveral in Florida vertrokken voor een negen- tot tiendaagse missie om na te gaan hoe radar kan bijdragen tot het oplossen van milieuproblemen.

Doel van de vlucht is verder het verbeteren van oceanografisch, hydrologisch en geologisch onderzoek door het gebruik van een nieuw radarsysteem. Dit systeem moet uiteindelijk aan boord van aard-observatiesatellieten komen.

Zonder slachtoffers: Aanslagen na afloop van IRA-bestand

BELFAST - Het Ierse republikeinse leger (IRA) heeft vrijdagnacht een driedaags bestand beëindigd met enkele aanslagen, waarbij geen gewonden vielen. De aanslagen vonden plaats in Belfast en in het graafschap Fermanagh enkele minuten nadat het eenzijdige bestand afliep, om middernacht.

In de grensstreek met de Ierse republiek werden schoten afgevuurd op controleposten van het Britse leger en in Belfast ontplofte een bom in een politiebureau. Het bestand afgekondigd door de IRA heeft schijnbaar niets bijgedragen aan de pogingen vrede te bewerkstelligen in Noord-Ierland. Maar de leider van de politieke arm van de IRA, Gerry Adams, hoopt dat het korte bestand de Britse regering ervan heeft overtuigd dat zijn partij, de Sinn Fein, en de IRA vrede zoeken. Hij suggereerde dat meer bestanden kunnen volgen. 4

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

* HUBERT FRAAI woont al meer dan veertig jaar in Nederland en is in sommige opzichten een echte 'makamba' geworden. Maar hij voelt zich nog genoeg Antilliaan om zich op kritische manier uit te laten over allerlei zaken die te maken met zijn landgenoten in Holland. Een interview met Norbert Hendrikse op pag. 1

* DE MC LAUGHLIN bank is niet een van de grootste banken op Curaçao, maar weet de laatste tijd toch geregeld op positieve manier in het nieuws te komen. Recentelijk nog bij het project om het Wilhelminapark te 'adopteren'. Rolf de Meijer had een interview met directeur Edgard Lotman van deze bank pag. 3

* DEZE MAAND moet het geruchtmakende proces tegen Claude Wathey en een aantal andere Sint Maartense kopstukken in verband met de luchthaven affaire beginnen. Marjo Nederlof deed de nodige research en sprak met de Curaçaose politici Juancho Evertsz en Frank Rozendal die Wathey goed hebben gekend. Een uitvoerige reportage op de pagina's 4 en 5.

* VERDER IN ÑAPA de rubrieken Buitenland, Kerk en Wereld, Natuur en Milieu, Onderwijs, Impressies, Koken met May, Filatelie, Natuurlijk beter worden en de wekelijkse kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar voor het zaterdagkrant voor het totaalbedrag van een gulden.

Gorazde ondanks staakt vuren onder Servisch vuur

SARAJEVO - Servische troepen hebben vrijdag hun beschietingen van de bosnische stad Gorazde opgevoerd.

Daarmee negeerden ze een bestand van 24 uur dat de moslimtroepen eenzijdig hadden afgekondigd, zo heeft een militaire woordvoerder van de Verenigde Naties meegedeeld. Het bestand, dat gold voor ongeveer duizend kilometer frontlinie tussen Servische en moslimeenheden dwars door Bosnië is "nooit echt eerbiedigd". Het is ook niet verlengd toen het vrijdagavond zeven uur afliep. "Gorazde kreeg meer treffers te verwerken dan gisteren (donderdag, red.)", aldus commandant Chaperon van de beschermingsmacht van de VN. Een artilleriegranaat bracht lichte verwondingen toe aan een van acht bewapende VN-verbindingsofficieren die VN-opperbevelhebber luitenant-generaal Rose donderdag naar Gorazde had gestuurd om nauwkeurigere verslagen van de gevechten in de enclave te kunnen leveren.

■ *HEBRON - De Amerikaanse mensenrechten- strijder Jesse Jackson brengt een bezoek aan bezet gebied in Israël. In Hebron wilde hij de moskee bezoeken - het Graf van de patriarchen -, waar anderhalve maand geleden een joodse kolonist een bloedbad aanrichtte onder biddende moslims. Jackson zou getuige geweest zijn tijdens zijn bezoek aan Hebron van het gooien van stenen door Palestijnse jongelui naar de Israëlische soldaten die daarop traangasgranaten gebruikten. Er vielen zeven gewonden daarbij.* (AFP-satellietfoto)

Jesse Jackson in Hebron

Nederland betreurt dat Suriname afspraken niet nakomt

Den Haag zet voorbereiding door voor procedure hulp herstelplan

PARAMARIBO/DEN HAAG - De Nederlandse regering gaat door met de voorbereiding van de financiële ondersteuning van het economisch herstelprogramma van Suriname ook al heeft Suriname laten weten dat het de hervormingen eventueel zonder Nederlandse steun zal uitvoeren.

De Nederlandse ambassadeur in Paramaribo, P. Koch, heeft vrijdag een nota met deze strekking aan de Surinaamse regering aangeboden. Den Haag betreurt dat Suriname niet zonder meer instemt met de afspraken over de controle op de uitvoering van het Structureel aanpassingsprogramma (SAP), die de Surinaamse minister Assen van Ontwikkelings-samenwerking op 19 maart maakte met het Internationale Monetaire Fonds (IMF).

Volgens die afspraak, die goedgekeurd moest worden door president Venetiaan, zou het IMF toezicht houden op het SAP. Afhankelijk van de rapportage van het fonds zal minister Pronk, die ook aanwezig was bij het overleg in New York met het IMF, in juli een besluit nemen over de hervatting van de betalingsbalanssteun. Nederland zal de Surinaamse betalingsbalans pas steunen als het IMF gunstig oordeelt over de voortgang van het SAP. De Surinaamse regering stelde donderdag echter dat Pronk Paramaribo in feit "een lege dop" heeft voorgehouden en het in de steek heeft gelaten "op de moeilijke weg naar de introductie van de uniforme wisselkoers op 1 juli".

Suriname heeft op grond van het Raamverdrag met Nederland uit 1992 nog 1,2 miljard gulden tegoed aan onder meer steun aan de betalingsbalans. Nederland heeft er echter steeds op aangedrongen dat Paramaribo maatregelen neemt om de economie te saneren.

Suriname vindt evenwel dat het IMF te harde maatregelen voorstaat en onderstreepte donderdag nog eens dat zij niet van plan is de voorstellen van het fonds zonder meer aan te nemen. Volgens Assen zal Suriname het SAP bijstellen. Hij vindt het "te riskant" om op Nederlandse middelen voor het herstelprogramma te rekenen. "Het gedrag van Pronk is te grillig en te wisselvallig om er onze toekomst aan op te hangen", aldus Assen.

De Nederlandse regering wijst erop dat "externe financiële ondersteuning een nuttige rol kan spelen" in het economisch herstelprogramma. Zij gaat door met het voorbereiden van die steun met de daaraan gekoppelde sociale hulp aan de minst draagkrachtigen en een bijdrage voor de bevordering van investeringen in de industrie.

Een half miljoen mensen wordt met de hongersnood bedreigd in Ruanda. Dit als gevolg van de aanhoudende droogte.

Doden bij explosie in Georgië-trein

MOSKOU - Door een explosie in een internationale trein aan de grens tussen de Kaukasus-republieken Georgië en Armenië zijn drie, mogelijk vier mensen om het leven gekomen. Een passagier raakte zwaar gewond.

De Georgische politie gaat uit van een bomaanslag door terroristen, aldus het ministerie van Binnenlandse Zaken. Onduidelijkheid bestaat over de identiteit en motieven van de daders. De explosie vond zaterdag plaats tijdens de grenscontrole in het Zuidgeorgische station Sadakhlo. De bom ontplofte in een trein die onderweg was van de Georgische hoofdstad Tbilisi naar het Armeense Jerevan. Een daarop volgende brand vernietigde drie rijtuigen. De afgelopen vijf jaar zijn in de regio verscheidene treinen opgeblazen in etnische conflicten.

In Ruanda circa 120 Nederlanders

DEN HAAG - Er bevinden zich ongeveer 120 Nederlanders in het roerige Ruanda. Het zijn voornamelijk ontwikkelingswerkers en missionarissen.

Een van hen is de nederlandse journaliste Janita van de Putten. Voggens haar maakt het door de Hutu's gedomineerde leger zich schuldig aan willekeurige executies. "Waren eerst politici en hooggeplaatste Tutsi's het doelwit, nu worden ook gewone burgers uit hun huizen gesleurd en doodgeschoten," zo stelde zij vrijdag vast. "De nog aanwezige blanken voelen zich erg onveilig, te meer daar de VN-soldaten die in Ruanda zijn niet mogen optreden om ons te beschermen. Zij hebben daartoe het mandaat niet, het lijkt Bosnië wel", aldus de journaliste.

De militairen begonnen hun "jacht op de Tutsi's", zoals de nederlandse consul T. Pas het noemde, nadat woensdagavond de president van Ruanda bij een aanslag om het leven was gekomen. Hij was een Hutu. In buurlanden van Ruanda staat ondertussen een aantal toestellen klaar om bij eventuele evacuatie van buitenlanders te assisteren.

Toeristenhuwelijk: veel rompslomp maar niet onmogelijk

Stel je bent verliefd op elkaar en op Curaçao

WILLEMSTAD — Stel je heet Mary-Ann of Rob, je woont in Canada, je bent verliefd op elkaar en op de tropen. Dan trouw je op Curaçao.

Huwelijksvakanties: een toeristisch gat in de markt waar met een beetje goeie wil van een paar ambtenaren nog wel wat mee te doen valt, als ze de 'red tape' kunnen doorknippen die voor toeristen de weg naar het schilderachtige Kranshi overspant.

Het heeft natuurlijk wel wat om in de pasaatwind elkaar het ja-woord te geven. Dus vroegen de twee verloofden die al eerder op de Antillen waren aan (schoon)papa Albert Kraetzer uit Peterborough, Ontario, of hij de trouwpartij kon regelen toen hij in januari voor de negende keer op vakantie ging naar Curaçao. Samen met zijn vrouw Trudy. Dat verraadt inderdaad de Nederlandse origine van deze Canadees.

ALLEEN WOENSDAG

Michael Oostvriesland waarnemend directeur van het FIAC wees hem de weg door ambtenarenland. De papierwinkel van dochter, vriend en twee getuigen was al in november naar het kabinet van de gouverneur gestuurd. Op 24 januari, zo staat in het dagboek, ging Albert Kraetzer naar de immigratiedienst. "Alles is in orde", zeiden ze daar. Maar bij Kranshi zeiden twee secretarissen dat het trouwplan niet mogelijk was in de tijd die men er van Canadese zijde dacht aan kwijt te zijn. Alco Cannister legde de wet uit: alleen op woensdag kunnen trouwlustigen zich inschrijven, op zaterdag volgt de openbare afkondiging en dan moet men formeel tien dagen wachten voor er getrouwd wordt.

De vakantieplannen van Mary-Ann en Rob schoten zes dagen te kort om aan artikel 124 van de wet te voldoen. Maar met een officieel verzoek viel daar misschien iets aan te doen. Dus met een nette brief ging Kraetzer naar Fort Amsterdam. Daar pleegde mijnheer H. Coffie wat telefoontjes voordat hij de Canadese vader meenam naar een secretaris van het kabinet van de gouverneur die na wat gesnuffel in wetsboeken een 'oké' gaf aan Coffie voor de verkorting van de tiendaagse periode. Nu was echt alles in orde. Leek het.

Intussen was het al 17 februari toen pa Kraetzer als huwelijksvoorbereider van immigratie-ambtenaar Margarita de goedkeuringen voor tijdelijk verblijf van bruid en bruidegom kreeg overhandigd.

In die dagen stuitte Cannister van Kranshi op nog een klein probleempje dat besproken werd met Geman (Ak) Royer, het hoofd van Kranshi: de geboortecertificaten van de twee trouwkandidaten vermeldden niet de namen van de ouders. Een snelle fax bracht twee dagen later de oplossing vanuit Canada.

Als definitieve datum van de huwelijksvoltrekking werd 15 maart geprikt. Alco Cannister zou de ja-woorden aanhoren. De Kraetzers begonnen nu met het regelen van de receptie en het feest.

Was er toch nog een juridisch misverstand. Uit haar eerste huwelijk had Mary-Ann zoontje Justin. De scheidingspapieren waren duidelijk, maar Kranshi wilde weten wat ze in Canada verstonden onder gezamenlijke voogdij over het kind. Dat werd bellen en een dag later werd teruggefaxed.

Met zijn op 5 maart gearriveerde dochter Mary-Ann ging Kraetzer naar het gerechtsgebouw, waar rechter Veenhof nog even de juridische kanten van de voogdijregeling bekeek. Daarna werden de immigratiedienst en het bevolkingsregister bezocht.

En ja, tien dagen later werd er getrouwd. Cannister sprak bruid en bruidegom toe in het Engels. Vijftien vrienden en familieleden waren uit Canada overgekomen en met de groep vrienden die de Kraetzers in de afgelopen negen jaar op de eilanden maakten, werd het een groot feest op Curaçao, "home away from home", zoals Kraetzer het noemt.

40 UUR ZOET

Een terugblikkende schoonvader: "Ik vond het een uitdaging de dingen te regelen met al die overheidsfunctionarisen. Ze waren allemaal - van welke rang dan ook - enorm behulpzaam en aardig. Een van ze zei: 'we zijn er om u van dienst te zijn'. Al met al ben ik veertig uur zoet geweest met het verkrijgen van alle documenten en goedkeuringen. Ik weet niet hoeveel er geregeld moet worden wil een buitenlander in Canada trouwen. In ieder geval heeft deze trouwpartij de lokale economie duizenden guldens opgeleverd. Dit kan als een toeristische attractie gebruikt worden. Ik zou willen voorstellen dat er een eenduidig formulier met dat doel wordt opgesteld waarin staat wat er nodig is en wat een toerist moet doen voor een verkorte trouwprocedure."

Kraetzer in zijn dankwoord namens Mary-Ann en Rob Robbilard: "In de afgelopen jaren heb ik mensen getrouwd zien worden in luchtballons, aan een bungiekoord, op skies, op motors, noem maar op. Maar geef mij maar het Kranshi-concept van Curaçao."

■ *Mary-Ann Kraetzer en Rob Robbilard zeggen 'ja' volgens het Kranshi-concept.*

Politie onderzoekt verkrachtingspoging in hotelkamer

WILLEMSTAD — De politie onderzoekt een mogelijke verkrachtingspoging waarvan een vrouwelijke gast van een van de hotels te Piscaderabaai bijna het slachtoffer was geworden.

Volgens de politie werd de vrouw, die in haar hotelkamer verbleef, omstreeks 05.00 uur donderdag wakker en ontdekte een naakte man met bedekt gezicht die bij haar in bed kroop, kennelijk met minder goede bedoelingen. Zij saboteerde zijn plannen door hem hardhandig bij zijn geslachtsdeel beet te pakken. Haar belager probeerde haar daarop wel te wurgen en hij beet haar, maar hij nam daarna toch snel de benen.

Donderdagavond heeft de zedenpolitie na enig zoekwerk de 24-jarige jongen G.R. thuis opgepakt. Hij bekende en is ingesloten.

Het onderzoek is nog niet afgerond vanwege uiteenlopende verklaringen. Hoe de man de kamer is binnengekomen is nog niet duidelijk. Zeker is dat er geen sporen van inbraak zijn geweest. De avond voordat hij toesloeg zou hij nog tegen een bewaker van het hotel gezegd hebben de vrouw te kennen. Over haar nationaliteit is geen officiële informatie verstrekt. melde bij haar

'Samenwerkers' in de jeugdcriminaliteit twee weken naar Nederland van Hirsch Ballin

WILLEMSTAD — Vijftien Antillianen van politie, justitie, en jeugdzorg gaan dit weekeinde op kosten van minister Hirsch Ballins KabNa-kantoor ruim twee weken naar Nederland om kennis te nemen van de justitiële en buiten-justitiële aanpak van jeugdcriminaliteit. Een novum omdat verschillende disciplines samenwerken en dat mogelijk meer effect resulteert dan individuele uitzendingen. In de toekomst legt een Nederlandse delegatie een tegenbezoek af om ervaring op te doen met de Antilliaanse leefsfeer en problemen in de opvang van jongeren die het verkeerde pad dreigen op te gaan.

Het uitwisselingsproject vindt plaats in het kader van Antilliaans Nederlandse samenwerking in de aanpak van de zorg voor Antilliaanse jongeren in Nederland en op de Antillen. Aan de basis hiervan liggen de overlevingsmoeilijkheden van Antillianen die op de bonnefooi naar Nederland gaan en daar in sociale en justitiële problemen komen. Het plan heeft te maken met de eilandelijke Task Force Antilliaanse Jongeren, de landelijke monitorgroep jeugdcriminaliteit en ook met het door ex-minister Suzanne Römer aangezwengelde beleid om zeer intensieve aandacht te geven aan jeugdige aspirant-delinquenten.

Voor zover duidelijk is er door de Antilliaanse overheid geen publiciteit gegeven aan de reis die duurt tot 27 april. Vertegenwoordigers van de voogdijraad, en gezinsvoogdij, de reclassering, de kinder en zedenpolitie, het openbaar ministerie, de gevangenis en experts op het gebied van jeugdzaken, internaatszorg, schoolmaatschappelijk werk en drugsverslaafdenhulp maken de reis mee. Ook van het eiland Bonaire reizen er mensen mee. Drs Liesbeth Erftemeyer van de monitorgroep Jeugdcriminaliteit heeft een leidende rol in de organisatie van de overtocht.

MOELIJKE MEISJES

Een jeugdgevangenis, een jongerenopvangcentrum, een dagtrainingscentrum, een wetenschappelijk instituut en een TBR-inrichting (voor zware criminelen die observatie behoeven) worden bezocht. Projecten in Amsterdam, Groningen en Dordrecht krijgen aandacht. In Groningen wordt ondermeer gekeken naar opvang van meisjes met afwijkend, a-sociaal gedrag. Voor 'moeilijke meisjes' start het Curacaose GOG binnenkort een afdeling in wat tot nu toe een jongensinternaat was. Bij het Pedologisch Instituut te Amsterdam wordt gekeken naar een zogenaamd coachingproject. Besprekingen zijn er met de Raad voor de Kinderbescherming over Antilliaanse kinderen die onvoorbereid naar Nederland vliegen, met de Antillianenorganisatie Forsa, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Antillenhuis en met minister Hirsch Ballin die de delegatie aan het begin van de reis verwelkomt.

GEFRUSTREERD

Volgens Erftemeyer is het verstandig dat er nu een delegatie van diverse disciplines afreist. Voorheen vond uitwisseling plaats op veelal individuele basis. Gevolg daarvan was dat Antillianen na hun uitzending teruggekeerden met nieuwe ideeën maar als eenling vastliepen in hun oude organisatie en zo mogelijk nog gefrustreerder werden dan ze al waren, illustreert Erftemeyer. Volgens haar is de delegatie-vorm in dit project een goed idee omdat de verschillende diensten van de overheid samen betrokken zijn in de interdisciplinaire aanpak van de jeugdcriminaliteit.

Bij expeditiebedrijf Sun Cargo:

Tweede groep overvallers slaat toe: 10.000 buit

WILLEMSTAD — Terwijl de politie vrijdagmiddag nog speurde naar de overvallers van het girokantoor van Janwé, pleegden drie gemaskerde mannen de volgende overval: op het kantoor van het expeditiebedrijf Sun Cargo te Roozendaal. Daar verdween 10.000 gulden; aanmerkelijk minder geld dat de 1,6 ton die de girodienst sinds gisterochtend mist.

De politie die in tegenstelling tot de girodienst spreekt van 1,2 ton heeft geen concrete aanwijzingen bekend gemaakt die zouden kunnen wijzen op een verband tussen het incident op de Seru Loraweg en de roofoverval die zes uur later werd gepleegd.

Opmerkelijk is wel dat in beide gevallen de overvallers een handvuurwapen en een *shot gun* bij zich hadden.

Volgens politiewoordvoerder Mando Davelaar lijken de signalementen van de daders niet op elkaar. 's Ochtends ging het om twee ongemaskerde en dus beter herkenbare mannen die het girokantoor binnenstormden en een bewaker in het been schoten. 's Middags waren het drie gemaskerde overvallers die er in een rode vierdeurs Honda vandoor gingen. 's Ochtends ging het om een rode Toyota met kenteken L/74-6 die later op de Lyraweg werd teruggevonden.

De politie hield in beide gevallen zoekacties. Ook in beide gevallen waren de nog onvindbare rovers de Hermandad een stap voor.

De in zijn been geschoten SKS-bewaker is inmiddels chirurgisch behandeld.

Little shop of horrors

■ *WILLEMSTAD — De International School presenteert op 22 23, en 24 april in Centro Pro Arte het toneelstuk 'Little shop of horrors'. Het toneelstuk gaat over een mensetende plant. De voorstellingen op 22 en 23 april beginnen om 20.00 uur, op 24 april om 16.00 uur. Kaartjes kosten 15 gulden en zijn o.m. verkrijgbaar bij Centro Pro Arte.*

ABVO waarschuwt nieuwe regering:

'Voor offers door werkende klasse en ambtenaren is geen ruimte meer'

WILLEMSTAD — Niet iedereen was even blij met de inhoud van de korte speech die premier Pourier hield, nadat zijn kabinet vorige week was beëdigd. Daarin zei hij ondermeer dat er grote problemen op tal van terreinen moeten worden aangepakt en dat de leden van zijn kabinet zich zullen inzetten voor het algemeen belang. Kernwoord voor het oplossen van de problemen is opofferingsgezindheid. De ambtenarenvakbond ABVO zet zich schrap tegen het doen van offers door de werkende klasse en ambtenaren, zo blijkt uit het radiopraatje van deze week.

Ook de plannen van staatssecretaris Harold Arends vallen niet helemaal in goede aarde. Arends verklaarde deze week, dat diensthoofden meer beslissings-bevoegdheden moeten krijgen. Het regeringsbeleid is nu versstopt doordat in de Raad van Ministers de meeste tijd moet worden besteed aan het afhandelen van benoemings-, bevorderings- en andere personele besluiten.

De ABVO is vooral bang, dat die hoofden dan maar zullen doen wat ze willen en misbruik van hun macht zullen maken. Als diensthoofden meer bevoegdheden krijgen, zal er ook een toetsingsinstrument moeten komen, vindt de bond. "Want in een democratie zou macht niet moeten worden toegekend zonder een controlemogelijkheid." De bond wijst er op dat in de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht (LMA) wetlijk niet is voorzien in meer macht voor diensthoofden. Dat zou wettelijk eerst moeten worden geregeld.

De verwijzing 'naar 'offers', die door de gemeenschap moeten worden gedaan in het algemeen belang, valt ook al niet goed. De werkende klasse en de ambtenaren hebben al vele jaren achtereen erg veel offers gedaan. Wat betreft de speech van Pourier, merkt de bond het volgende op: "We leven nu eenmaal in een kleine maatschappij en dat betekent dat, als iemand die een bepaald respect en invloed geniet zich ergens over uitlaat, dat een invloed heeft op de gehele gemeenschap."

Wanneer de werkende klasse, die toch al voor het grootste deel bijdraagt aan de schatkist, nog meer offers moet brengen, komt dat de arbeidsvreugde zeker niet ten goede. In het licht van de sociaal-economische situatie moet ook niet worden vergeten dat de jeugd uiteindelijk de dupe wordt van verslechterde economische vooruitzichten van hun ouders.

De bond voelt zich gesteund door de uitspraken van bankier Lio Capriles, die onderzoek heeft laten verrichten naar het verschijnsel armoede. ABVO-secretaris Brito: "Voor meer offers van de werkende klasse is in elk geval geen ruimte." Als er offers moeten worden gemaakt dan toch daar waar ze kunnen worden gemaakt: bij de rijken. "We hopen dat deze boodschap duidelijk genoeg is en dat de nieuwe regering er kennis van neemt," zo wordt het radiopraatje besloten.

WILLEMSTAD — De International Society for Prostetics and Orthotics (ISPO) houdt op woensdag 13 april in het auditorium van de Openbare Bibliotheek aan het Waaigat een symposium over de behandeling van nek- en schouderklachten.

Sprekers zijn orthopaedisch chirurg dr. V. de Windt, neuroloog dr. R. Rico en fysiotherapeut A. Sonneveldt. De ISPO stelt zich ten doel de kwaliteit van de revalidatietechnische zorg te verbeteren door op zoveel mogelijke manieren vaktechnische informatie te verspreiden. Het geven van lezingen is een van de methodes.

De ISPO is een internationale, multi-disciplinaire vereniging met vestigingen in ruim 50 landen. Sinds de oprichting in 1990 bevindt het hoofdkantoor van het Caribisch gebied zich op Curaçao.

Het symposium wordt gehouden van 19.00 tot 21.00 uur, de toegang bedraagt Nafl. 5,-.

Emsley Tromp (Centrale Bank):

Marktbescherming funest voor economie en werkgelegenheid

WILLEMSTAD — Marktbescherming is ineffectief en verergert juist het werkloosheidsprobleem. De Antilliaanse markt moet zich openstellen voor internationale concurrentie. Volgens Emsley Tromp moet de nieuw aangetreden regering het begrotingstekort, dat over zes jaar dreigt op te lopen tot drie miljard gulden, met een solide fiscaal beleid te lijf gaan.

Sociale problemen, zoals de criminaliteit en de woningschaarste, mogen niet verwaarloosd worden en vragen om extra uitgaven. Een solide financieel beleid, gericht op het stimuleren van economische groei, moet het tij keren.

Dat deze groei er alleen komt door het afschaffen van een protectionistisch overheidsbeleid, is volgens Tromp evident. Na zeven jaren van economische groei met vijf procent per jaar, temperde de groei tot 1,5% in 1993. Dit is volgens Tromp deels te wijten aan de verzwakking van de internationale concurrentie-positie van de Nederlandse Antillen. Als gevolg daarvan is de exportsector over de hele linie gestagneerd. Dat de economische groei niet geheel tot stilstand kwam is grotendeels te danken aan het toerisme, dat in 1993 meer dan één miljard gulden aan deviezen binnenbracht.

Tromp wijst erop dat de internationale economische malaise, die begin jaren '80 de Dokmaatschappij, het toerisme, de off-shore, en de olie-raffinaderij, bijna de das omdeed, na tien jaar niet langer als verklaring aangedragen kan worden. “Onze huidige kwetsbaarheid hebben we aan ons zelf te danken”, aldus Tromp. De binnenlandse schulden, die de overheid heeft bij de Sociale Verzekeringsbank en het Pensioenfonds (APNA), zullen over zes jaar opgelopen zijn tot 1,1 miljard gulden (800 miljoen gulden bij het APNA en 300 miljoen bij de SVB), zo voorspelt Tromp. Daarnaast groeit de uitstaande schuld aan leningen tot een bedrag van 1,2 miljard gulden.

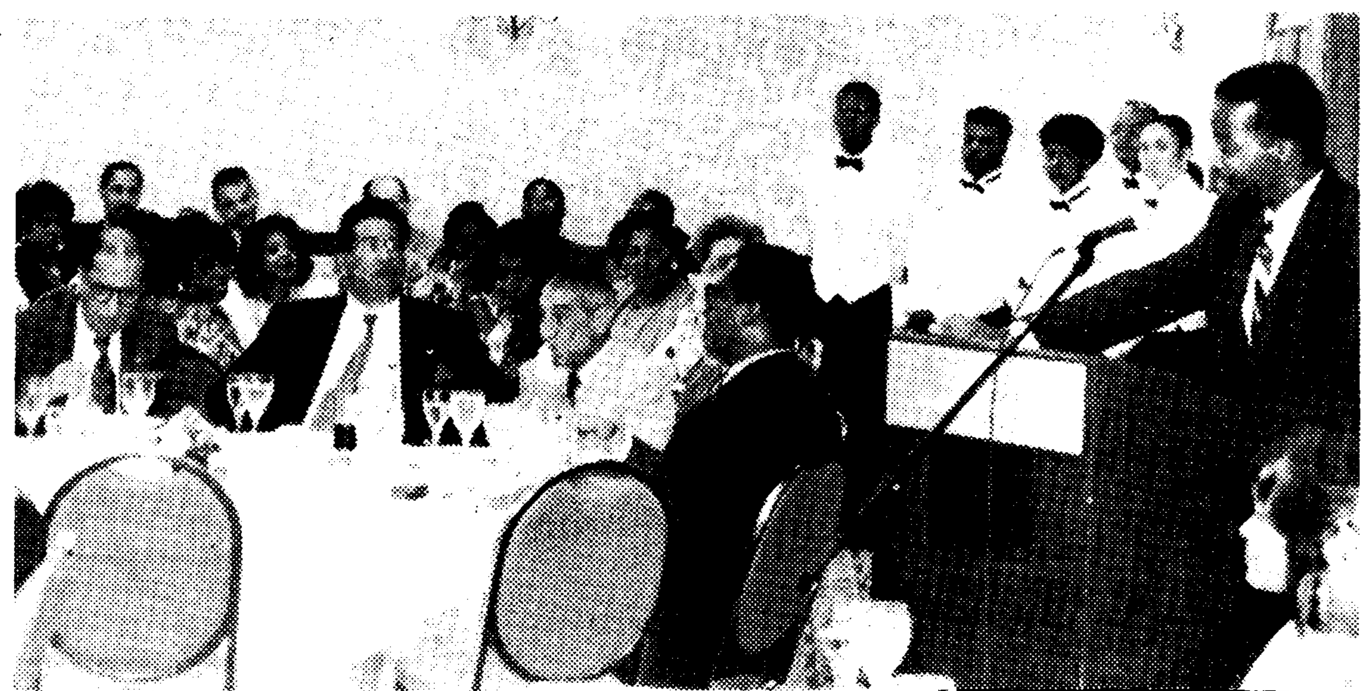
Tromp meent dat het begrotingstekort op dit moment de belangrijkste verklaring vormt voor het uitblijven van de economische groei. “Duurzame groei is niet te koop door steeds grotere schulden te maken”. Tromp voorspelt een stagnatie van de groei in het jaar 2000 door stijgende inflatie, groeiende werkloosheid en een zwakke internationale positie. Tromp toont zich bezorgd door de recente gerechtelijke uitspraak inzake de gelijktrekking van salarissen van gehuwden en ongehuwden, die een extra belasting zal betekenen voor de publieke sector.

De financiële problemen van de overheid hebben ernstige repercussies op sociaal gebied. Aan de hand van een fictief gezin stelt Tromp zich voor hoe het APNA en de SVB zodanig in moeilijkheden komen, dat er geen pensioen meer uitbetaald kan worden en dat een ziekenhuis geen SVB-cliënten meer accepteert, omdat deze de rekeningen niet kan betalen. Oplossingen moeten volgens Tromp niet gezocht worden in protectionisme en belastingverhoging, maar in het stimuleren van economische groei. Protectionisme brengt geen structurele oplossingen, maar heeft juist het karakter van een *quick fixe*, aldus Tromp. De kleine, open economie van de Nederlandse Antillen kan zich niet langer bedienen van een naar binnen gericht beleid. Een open markt zal het meest bijdragen aan de economische groei, en daardoor ook aan de werkgelegenheid, aldus Tromp.

Belastingverhoging acht Tromp riskant, omdat hierdoor de inflatie zal toenemen. Dit heeft op zijn beurt negatieve consequenties voor de internationale concurrentie-positie van de Nederlandse Antillen. Bovendien is de belastingdruk reeds hoog, omdat de overheid bezig is met het innen van achterstallige belasting, aldus Tromp.

De sociale en fysieke infrastructuur, die door de overheid verwaarloosd wordt, vraagt echter om kostbare uitgaven, die niet nagelaten mogen worden volgens Tromp. De extra uitgaven mogen echter de economische groei niet in gevaar brengen.

Daarvoor is een solide en consistent monetair en fiscaal beleid noodzakelijk. De landsoverheid, het eilandgebied en de centrale bank hebben hiervoor onlangs een accoord ondertekend. Volgens Tromp vormt het een goed voorbeeld voor de wijze waarop het beleid gecoördineerd dient te worden.

■ *WILLEMSTAD — De directeur van de Centrale Bank van de Nederlandse Antillen tijdens een lezing bij de Jaycees Curaçao. Van links naar rechts: Charles Gomez Casseres, Isla-topman Cardenas, oud-premier Ronchi Isa, notaris Mike Alexander en gastspreker Emsley Tromp.*

Minister Atacho: politiecellen voor hechtenis tot tien dagen

WILLEMSTAD — Minister van Justitie, Pedro Atacho, wil over drie maanden met een reorganisatieplan voor de gevangenis komen. Grootste prioriteit heeft de infrastructuur, waardoor nu teveel gevangenen in de cellen zitten. Dat aantal moet worden teruggebracht. Ook wil Atacho een betere spreiding van bepaalde groepen gedetineerden over de cellen van de politieposten Barber en Rio Canario.

De minister is tevreden over de 'erfenis' van zijn voorganger Suzie Römer. Een nieuwe minister betekent in dit geval geen drastische koerswijzingen. “Het werk dat Römer achterliet wordt gewoon uitgevoerd”. Zo ook de cursus trancedente meditatie voor bewaarders van de gevangenis op Koraal Specht. Deze is een maand geleden van start gegaan. Volgens Atacho, die liever spreekt van een cursus 'stressvermindering' zal deze door twee commissies geëvalueerd worden. Beleidsmatig vindt de evaluatie plaats door vertegenwoordigers van het Departement van Justitie, de gevangenis, de UNA en de stichting die de cursus verzorgt. Daarnaast vindt een wetenschappelijke evaluatie plaats door de UNA, aldus Atacho. Volgens de rector-magnificus van de UNA, Elmer Joubert, moet de beslissing of de UNA het onderzoek zal verrichten echter nog genomen worden door het college van curatoren.

Atacho vindt het nog te voorbarig om een uitspraak te doen over het nut van TM voor gevangenisbewaarders.

“Belangrijke voorwaarde voor mij is dat deelname vrijblijvend is”, aldus Atacho. Hij kan zich wel voorstellen dat, indien de resultaten bevredigend blijken te zijn, dat een cursus stressvermindering onderdeel zal kunnen gaan uitmaken van de resocialisatie van gevangenen. “Vooral praktijkgerichte cursussen, zoals koken of timmeren, hebben de voorkeur, omdat een gevangene daarmee na het uitzitten van zijn straf wellicht een baan kan krijgen. Een cursus voor de algemene ontwikkeling kan daar echter ook deel van uitmaken”, aldus de minister.

DP begint oppositie op verzoenende toon

WILLEMSTAD — In tegenstelling tot de PNP, die in haar eerste radiopraatje de nieuwe regering forse oppositie beloofde, begint de DP het eerste radiopraatje na de beëdiging op verzoenende toon. Het nieuwe kabinet wordt hartelijk welkom geheten en alle goeds te wensen bij het realiseren van het algemeen belang.

Wel zegt de partij zich kritisch te zullen opstellen, aangezien zij een eigen verantwoordelijkheid als volksvertegenwoordiger heeft. Maar het verdedigen van het algemeen belang was altijd de werkwijze van de DP en dat blijft zo, merkt Frank Gressman op, hoeveel zetels de partij ook heeft.

Hoofdonderwerp van het politieke praatje is 'vandalisme'. Er zijn veel mensen die last hebben van personen die de openbare orde en veiligheid verstoren, erkent de DP, maar niemand wordt geboren als dief, choller, drugsverslaafde of joy-rider. Het wordt tijd dat er gestopt wordt met het opplakken van etiketjes en in plaats daarvan gewerkt wordt aan het oplossen van de problemen.

Als voorbeeld noemt Gressman het vandalisme aan autobussen: men beseft kennelijk niet dat men daarmee zijn eigen glazen ingooit, want juist de armere bevolking is afhankelijk van goed openbaar vervoer. Zoals bijvoorbeeld de schoolbussen. Met als gevolg dat de kinderen weer te laat op school komen en onderwijs missen. Daarom is een compliment aan het adres van DP-gedeputeerde Arrindell, belast met het openbaar vervoer, op zijn plaats, vindt Gressman. Arrindell doet iets aan het verbeteren van het vervoer, nadat dit door zijn voorgangers jarenlang is verwaarloosd.

De partij dringt er bij de nieuwe regering op aan dat de criminaliteit wordt bestreden door preventie en opvang en dat de reclassering wordt versterkt. Speciale aandacht moeten first offenders krijgen, want hen zondermeer naar de gevangenis sturen is geen oplossing: dat is immers de hogere leerschool van het kwaad.

Lezing van Carteles

WILLEMSTAD — De Stichting Carteles geeft dinsdag 15 april om 19.30 uur een lezing in de UNA met de title 'Wide Area Networking in de praktijk'. De heer Rudo Wormgoor, consultant bij I.B.M en de heer Curd Wong van Antraco demonstreren daarbij enkele netwerkservices in de praktijk. De voertaal is Nederlands en de toegang gratis.

Whitney Houston en Eros Ramazotti in Caracas-concert

■ *De stem achter de CD en film 'Bodyguard' treedt eenmalig op in Caracas.*

WILLEMSTAD — Whitney Houston treedt 21 april op in het El Poliedro stadion in Caracas. Rond het eenmalig concert wordt op Curaçao een packagedeal samengesteld. Het bijwonen van Eros Ramazotti's concert op 19 april kan hiermee gecombineerd worden.

Volgens Arvid Villanueva van Divra Tours zijn er vijftig kaarten geclaimd voor het optreden van de zangeres. De verkoop is in Venezuela nog niet gestart. Houston-fans die de oversteek wagen kunnen er zeker van zijn dat ze nog vóór ze het eiland verlaten de toegangskaarten in hun bezit hebben, zegt Villanueva.

Houston strijkt een gage van 400.000 dollar op voor haar tussenstop in Caracas. Haar tour door Zuid-Amerika voert verder alleen langs Argentinië, Chili en Brazilië. Een 'crew' van 58 man reist met de wereldster mee. Daaronder zijn acht dansers, haar vaste begeleidingsband en een reeks technici. Of echtgenoot rapper Bobby Brown en hun dochtertje Bobby ook meereizen is nog niet bekend.

De voorbereidingen voor de packages zijn aan de gang. Informatie is verkrijgbaar bij Divra-tours (tel. 658 502) of bij een ander reisbureau.

'Gebruiksvriendelijker'

Onderhoud scholen onder beheer nieuwe stichting

WILLEMSTAD — Het BC heeft besloten om het onderhoud van schoolgebouwen onder te brengen in een nieuw op te richten stichting Fundashon Mantenshon di Skol. De overheid wil daarmee flexibeler kunnen inspelen op de vraag naar onderhoud van de schoolbesturen.

Deze stichting zal moeten toezien op de financiering, toezicht op verbouwingswerkzaamheden en op planning en beheer van het onderhoud. Daarnaast wil de overheid de schoolbesturen meer financiële middelen toekennen om zelfstandiger onderhoud te kunnen plegen aan haar gebouwen.

De nieuwe stichting zal het beheer krijgen van een 'substantieel' deel van de begroting voor schoolonderhoud van het directoraat Kultuur en Educatieve Zaken. Gedurende één jaar zal de stichting door de KEZ bijgestaan worden.

Niet alleen het achterstallig onderhoud van scholen wordt opnieuw onder de loep genomen, ook het gebrek aan schoolvoorzieningen. Hiervoor wordt een externe deskundige aangetrokken, die de prioriteiten voor vernieuwingen zal moeten aangeven. Voor het oprichten van de stichting, het aantrekken van de externe deskundige en voor de evaluatie van de nieuwe aanpak heeft het BC een bedrag van circa vier miljoen gulden gereserveerd.

■ *WILLEMSTAD — Premiers krijgen de meest uiteenlopende kadootjes. Een van de eerste kadootjes die premier Miguel Pourier ontving was afkomstig van Nelson Pierre, directeur van het blad Know-How Business Review. Op de voorpagina van de jongste editie staat Pourier afgebeeld. Pierre heeft het tijdschrift laten inlijsten en het afgelopen donderdag aan Pourier overhandigd.*

CBV: nog geen acties bij Sehos

WILLEMSTAD — De Curaçaose Bond voor Verpleegkundig personeel (CBV) heeft besloten om af te zien van acties, in afwachting van de resultaten van het tarievenonderzoek bij het Sehos. Minister van Arbeid, Jeffrey Corion, heeft zich inmiddels zowel door de CBV als door de directie van het hospitaal laten inlichten over het conflict. Hij zal zich niet intensief met de problematiek bezig houden, omdat het een eilandelijke kwestie betreft.

Komproe terug naar Sociale Zaken

WILLEMSTAD — Ben Komproe, waarnemend hoofd bij de Dienst Sociale Zaken, mag van rechter Veenhof terugkeren op zijn post. Evenals Monte Horsford, werd ook Komproe door het Bestuurscollege van zijn functie ontheven. Tijdens de zitting kon de advocaat van het Eilandgebied de rechter niet overtuigen dat bij het overplaatsen van Komproe de wettelijke procedures gevolgd zijn. De rechter oordeelde dat, als de overheid Komproe wil overplaatsen, zij daarvoor de juiste wegen moet bewandelen. Naar verwachting zal Komproe aanstaande maandag zijn werk hervatten.

Post HBO-diploma voor 20 PZ-functionarissen

Adequaat personeelsbeleid factor van belang voor ontwikkeling economie

WILLEMSTAD — De mens is in de ontwikkeling van de economie het belangrijkste werktuig, zo beginnen profit- en nonprofitorganisaties op Curaçao langzaamaan te beseffen. Dat betekent ook, dat een gedegen personeelsbeleid voor de langere termijn nodig is. En dat vergt weer dat personeelsfunctionarissen worden bijgeschoold. Gisteren kregen twintig afgestudeerden aan de post-HBO cursus Voortgezette Opleidingen Personeels Beleid (VOPB) hun diploma uitgereikt in aanwezigheid van Gouverneur Saleh, staatssecretaris Arends, gedeputeerde Abraham en anderen.

De VOPB is niet zomaar een nascholingscursusje, maar een post HBO-opleiding die voldoet aan de criteria van de HBO-Raad in Nederland. De Commissie Uitvoering Kwaliteitszorg Voortgezette Opleidingen ziet toe op naleving van die criteria en was ook bij de Curaçaose opleiding betrokken. Het behaalde resultaat was overigens hoog: van de 28 cursisten behaalden twintig het diploma. “Dat is, ook naar Nederlandse maatstaven, een uitstekend resultaat,” aldus mr Marianne van Leeuwen, algemeen manager van het Nederlands Studie Centrum.

De twintig gisteren afgestudeerden zijn met de opleiding gekwalificeerd voor een managers- of seniorfunctie en kunnen een bijdrage leveren aan strategisch ondernemingsbeleid. Tot zijn of haar vaardigheden behoren ondermeer het kunnen onderkennen van belangrijke sociaal-economische, culturele en technologische trends en hun invloed op organisaties.

“Als een bedrijf concurrerend wil kunnen zijn, moet het arbeidspotentieel zo goed mogelijk ingezet en ontwikkeld worden. Personeel wordt niet langer gezien als een kostenpost, maar is een kritische succesfactor voor het realiseren van organisatiedoelstellingen,” zo bracht drs L. van der Veen, voorzitter van de stichting voor Personeels-management en Organisatie Ontwikkeling Curacao naar voren. “*Human resource management* is dus het bewust en systematisch aandacht besteden aan het ontwikkelen van mensen in relatie tot het werk. Een consequentie van deze visie is, dat er een sturende rol voor leidinggevende personeelsfunctionarissen en lijnmanagement is weggelegd.”

De opleiding is het initiatief van de AMPK. Na de nodige voorbereidingstijd en grotendeels gefinancierd door het KabNA, startte de cursus begin vorig jaar. Deelnemers volgden de opleiding gedurende vijftien maanden naast hun gewone werk. De colleges werden door Nederlandse en lokale deskundigen gegeven onder coördinatie van het Nederlands Studie Centrum en volgens de criteria van de HBO-Raad.

Wedstrijd op Moko Ranch

ORANJESTAD — Paardensportvereniging OCA organiseert op zaterdag 23 en zondag 24 april de nationale kampioenschappen op de Moko Ranch. De wedstrijden worden geleid door twee Colombiaanse scheidsrechters en beginnen op zaterdag om 10.00 uur en op zondag om 11.00 uur. De inschrijving voor de kampioenschappen is op dinsdag 12 april tijdens de algemene vergadering van de OCA in het ATIA-gebouw. Tijdens de vergadering die om 19.30 uur begint, vindt ook de verkiezing plaats van een voorzitter, bestuursleden, een kascommissie en een stamboekcommissie voor de OCA.

Inzameling Wilhelmina Fonds

ORANJESTAD — April is de inzamelingsmaand van het Koningin Wilhelmina Fonds (KWF) voor de kankerbestrijding. KWF-voorzitster Lilly Prince en penningmeester Paula Ecury brachten deze week een bezoek aan gouverneur mr. Olindo Koolman, die de foto als eerste de contributielijst invult.

Uitslagen

ORANJESTAD — De Arubaanse atleten Johnny Jowett en Nicolaas Robert namen onlangs deel aan de op Martinique gehouden 'Caribbean triathlon'. Jowett wist als tiende te eindigen in de tijd van 2.16.26 uur. Robert was goed was voor een twintigste plaats in de tijd van 2.25.17 uur.

Maandagmiddag begrafenis Carlos Croes

ORANJESTAD — Het stoffelijk overschot van de Arubaan Carlos Croes, die bij een schietpartij in Colombia enige dagen geleden dodelijk getroffen werd, is naar Aruba overgebracht.

De begrafenis vindt maandagmiddag plaats vanuit de St. Filomenakerk te Paradera naar het katholieke kerkhof aldaar. Van de zijde van de familie werd verklaard, dat Carlos toevallig slachtoffer is geworden van een schietpartij te Cucuta. Het is niet - zoals in eerste instantie werd bericht -, dat hij aangevallen werd door enige mannen, die hem zochten. Hij liep met een vriendin die juriste is, toen een schietpartij uitbrak, waarbij hij toevallig getroffen werd.

ARUBA

AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN (zaterdag+zondag van 09.00-10.00/ 17.00-18.00 uur)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. de Cuba via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

* * * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Beneden de brug:
Sta. Maria, Sta. Cruz 52-D. Tel.: 35585.
Boven de brug:
San Nicolas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat z/n. Tel.: 45712.

* * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

* * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dr. Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

* * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

* * * * * * *

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

* * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * *

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * *

FUNDACION RESPETA MI

(Stichting tegen seksuele misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

* * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

* * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

* * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA (Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

* * * * * * *

PARKE TIRAKOCHI (Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
geopend van maandag t/m zaterdag van 16.00-18.30 uur en op zondag van 11.00-18.00 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

* * * * * * *

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK (Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: **woensdag en zaterdag** om 19.00 uur.

* * * * * * *

FUNDACION DIABETICO ARUBANO (J. Irausquinplein z/n, Oranjestad)
Voor informatie: tel. 21215.

* * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.37 Movie: **Time to Kill**; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 Movie: **The Glory Boys**; 23.25 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Ripiti y Gana; 13.30 Blue Army: **Mary, Our Mother of Perputual Help**; 14.00 Movie: **Arena**; 15.14 Special: **Chase to Championship 1991**; 16.14 Studio Sport; 17.34 Special: **Cross Country Championship Athletics**; 18.30 Movie: **Bandit**; 20.10 CNN News; 20.30 Movie: **The Abduction of St. Anne**; 22.00 Show-Time; 23.00 Week in Review; 23.40 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Flintstones; 16.23 Inspector Gadget; 16.46 Woody Woodpecker; 17.09 Special: **The Sun in Mind**; 17.37 Special: **National Museum**; 18.03 Sesame Street; 19.03 Square One; 19.32 Caribscope; 20.00 Telenoticias; 20.30 The Jeffersons; 21.00 CNN International Hour; 21.30 Religious Program: **Your Marriage**; 22.10 Showbiz Today; 22.30 CNN World Report; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
SPORT
BASEBALL **(ABBA):** 14.15 uur (AA-klasse) Heineken vs Marlboro - San Nicolas Sportspark.

* * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/ 16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 17.30 uur ds. G.J. Dekker.
WILHELMINASTRAAT: 10.00 uur kerkdienst (heropening).

* * * * * * *

FCCA-affaire op kookpunt na aanhouding Edgar Arends

ORANJESTAD — Door de aanhouding van Edgar Arends is de FCCA-affaire op een waar kookpunt gekomen. Tijdens een huiszoeking bij Arends werden files, drie computertapes en sleutels van kasten, allen eigendom van de FCCA, aangetroffen. Arends is inmiddels voor de rechter-commissaris geleid en heeft vervalsing van zijn diploma ontkend.

Zoals bekend is Arends de toekomstige schoonzoon van ADN-leider en Statenlid Charro Kelly. Uit een bekendmaking van de commissaris van de Landsrecherche blijkt dat hij donderdagavond werd aangehouden in verband met het vervalsen van een diploma. Bij de FCCA deed waarnemend directeur ing. Carlos Bikker aangifte dat betrokkene zijn diploma zou hebben vervalst. Het onderzoek was voor de Landsrecherche aanleiding hem aan te houden.

Arends werd destijds, tegen het advies van FCCA-directeur drs. Franklin Hoevertsz, benoemd in een van de FCCA-afdelingen. Maar het bestuur, onder leiding van voorzitter Tinchie Flanegien en Statenlid Charro Kelly, zette de benoeming van Arends toch door. Het verzet van Hoevertsz leidde tot het ontslag op staande voet. Het feit dat Bikker nu aangifte deed, leidde eveneens tot diens ontslag als waarnemend voorzitter.

Voor de Raad van Ministers verzamelde zich gistermiddag wederom een groot aantal FCCA-werknemers. Zij droegen de nodige borden met leuzen, die aan duidelijkheid weinig te wensen overlieten. Daarbij werd in koor geroepen: "Justitia, Justitia".

FCCA-voorzitter minister Tinchie Flanegien, die gistermiddag met spoed een persconferentie hield, antwoordde op vragen van de pers, dat ook hem bekend was dat Arends naar de wacht was gebracht. Hij meende dat dit alleen maar voor verhoor was, vanwege de aangifte die tegen hem werd gedaan. Flanegien was verbaasd dat er nu plotseling van 'aanhouding' werd gesproken. Hij verdedigde Arends en wees erop, dat hij voor zijn werk geen type-diploma nodig had omdat hij een ETAO-kantooropleiding heeft gevolgd.

Flanegien ontkende dat de FTA volgens hem als officiële vertegenwoordiger van de FCCA-werknemers kan optreden. Wanneer de FTA officieel erkend wordt, is hij bereid met hen aan tafel te gaan zitten. Het ontslag van drs. Hoeverts vond voornamelijk plaats omdat hij onder meer personeel in dienst had genomen, waarop de FCCA-begroting niet was voorzien en deze zich ook niet hield aan afspraken die waren gemaakt met het FCCA-bestuur.

Ten aanzien van het ontslag van waarnemend directeur ing. Carlos Bikker stelde Flanegien, dat deze niet de geschikte persoon was om de FCCA te leiden. Bikker werd verzocht tijdelijk de FCCA te leiden. Maar toen na juridisch advies bleek dat de statuten van de FCCA geen waarnemend directeur kennen, bekrachtigde het bestuur de benoeming van Bikker ook niet. Daarom werd overleg gepleegd met verschillende bureaus. Overeenstemming werd bereikt met het consultants bureau 'European American Consultancy' van drs. Rolly Sint Jago, welke tegen een bedrag van 175 florin per dag de komende 3 maanden de leiding van de FCCA op zich zal nemen. Van FTA-zijde werd verklaard dat het niet 175 maar 300 florin per dag is. Hierdoor moet de overheid door de huidige gang van zaken bij de FCCA ruim 140.000 florin betalen.

FTA-leider Anselmo Pontilius reageerde op de verklaring van Flanegien dat zijn vakbond de FCCA-werknemers niet kan vertegenwoordigen. Hij wees deze van de hand en toonde daarbij een copie van de lijst die aan minister Flannegien was gezonden. Hierop stonden duidelijk de namen en handtekeningen van 56 van de 72 werknemers van de FCCA, die de FTA verzochten voor hun belangen op te komen. Vandaag komen de gezamenlijke vakbonden (SdU) bijeen, waarbij besproken zal worden tot welke actie zal worden overgegaan om het FCCA-personeel te steunen.

Zware eisen voor twee Venezolaanse koeriers

ORANJESTAD — Tegen twee jonge Venezolaanse drugskoeriers, I.M.(29) en R.R.(23), heeft Officier van Justitie mr. E.E. Lugo 6 jaar gevangenisstraf geëist. Het tweetal werd, met ruim 6,5 kilo cocaïne op het bovenlijf geplakt, aangehouden op de Arubaanse luchthaven. Over 2 weken wijst mr.P.G.Vroom in deze zaak vonnis.

Het duo kwam op 17 januari 1994 uit Venezuela met de bedoeling om de drugs via Aruba naar Miami te brengen. Zij zouden hiervoor samen 11.000 dollar beloning ontvangen. Op de luchthaven ontkwamen zij echter niet aan de controle van de douane en werden aangehouden, waarbij de cocaïne werd gevonden.

De Venezolanen werden verdedigd door mr. Helen Lejuez, die de nadruk legde op het feit dat haar cliënten door drugshandelaren werden gebruikt om extra geld te verdienen. Zij verzocht om clementie. Na het uitspreken van de eis door de officier barstte het tweetal spontaan in snikken uit.

In een andere rechtszaak eiste Officier van Justitie mr. Lugo tegen kapster H.P., die 2 jaar geleden ongeveer 50 kilo cocaïne in twee dozen levensmiddelen naar Miami vervoerde, 5 jaar gevangenisstraf. De vrouw had voldoende geld gespaard om in Miami een auto te gaan kopen en nam op verzoek van een zekere C. (om hem te helpen) de twee dozen mee, die in Miami zouden worden afgehaald door de ontvanger zelf. De inhoud van de dozen was bedoeld als hulp voor een vriend die door de orkaan was getroffen. Ook zorgde C. ervoor dat de dozen op Aruba bij de bagage kwamen. Toen de dozen in Miami op de bagageband bleven staan, werden zij door de autoriteiten in beslag genomen. Bij onderzoek bleken de dozen met ruim 50 kilo cocaïne gevuld te zijn. Verdachte ontkende ten stelligste hiervan op de hoogte te zijn.

Mr. A. van Toll, verdedigster van de kapster, bestreed fel de verschillende getuigenverklaringen, waaronder een verklaring van een persoon die in Guadaloupe voor internationale drugshandel zat ingesloten.

Twee decennia Maris Stella

■ *ORANJESTAD — Genodigden, waaronder premier Nelson Oduber, en de bejaarden tijdens de herdenking van het twintigjarig bestaan van 'Huize Maris Stella'.*

Maris Stella viert deze maand jubileum

ORANJESTAD — Huize Maris Stella, van de Stichting Algemene Bejaardenzorg Aruba (SABA), bestaat deze maand 20 jaar. Het tehuis begon met 37 bejaarden en telt momenteel 104 bejaarden in de leeftijden van 60 tot 103 jaar. Shon Ca Ansermo is met haar 103 jaar de oudste bewoonster.

De bejaardenzorg op Aruba ontstond in 1962 in het San Pedro hospitaal met een afdeling voor bejaarden, het Michael Paviljoen, waar 28 bejaarden werden opgenomen. De meesten werden opgenomen op sociale indicatie. Omdat het een afdeling in het hospitaal was, werd er ook volgens hospitaalmethoden gewerkt. De afdeling was eigenlijk niet geschikt en niet aangepast aan de bejaarden. Er was nog weinig geschoold personeel en in 1964 is men in het San Pedro Hospitaal begonnen met de eerste opleiding voor ziekenverzorgsters.

SABA ontstond in januari 1972. Om het oprichten van een bejaardentehuis te bespoedigen kreeg SABA van de Frères van Huize de La Salle te Oranjestad hun leegstaand klooster Huize Maris Stella te Savaneta praktisch gratis ter beschikking. Van het gouvernement kreeg de stichting een toezegging van een eenmalige subsidie van 180.000 florin voor het herstellen en aanpassen van Huize Maris Stella voor bejaarden. Deze subsidie heeft de stichting gedeeltelijk ontvangen.

Het herstellen en aanpassen begon in januari 1974, in welke maand ook een directrice en in maart 14 personeelsleden werden aangenomen om samen de directe voorbereidingswerkzaamheden te verrichten. Op 29 maart 1974 werd de officiële opening van Huize Maris Stella verricht door gezaghebber Jossy Tromp. Op 1 april 1974 werden de eerste bejaarden opgenomen en in januari 1975 begon men met de opleiding van bejaarden verzorgster.

De bejaarden die het langst in Huize Maris Stella verblijven zijn: Michael Mansur (20 jaar), Bernadina Geerman (19), Evaristo Croes, Laurentia de Cuba, Victoria Lopez en Eliodoro Peña (15). Horacio Oduber is 17 jaar lang voorzitter geweest van de stichting, een functie die nu bekleed wordt door Benki Fowler. Ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan werden certificaten uitgereikt aan Rosalinda Geerman, Lupita Maduro, Susana Maduro, Thérèse Alias en Juan Maria, vanwege hun tienjarig dienstverband.

Oprichting van Quota Club in Rotterdam

ORANJESTAD — In Rotterdam wordt op 23 april de eerste Quota Club in Europa opgericht. Nederland is het dertiende land in de wereld en het eerste land in Europa waar de Quota International nu gevestigd zal zijn. Dit is te danken aan het initiatief en de toewijding van Enid Croes-Marugg en de dynamische dames van Rotterdam onder leiding van Sonia Ruiz.

Quota Club International is een organisatie van leidinggevende beroeps- en zakenvrouwen, verenigd vanuit een ideaal tot dienstverlening aan de gemeenschap en bestaat in twaalf landen over de gehele wereld verspreid. De Quota-organisatie heeft 12.000 leden, georganiseerd in 426 clubs, verdeeld in 40 districten en 7 regio's.

De grote inzet die voor dit project is opgebracht, wordt nu bekroond met de officiële oprichting. Deze zal plaats vinden op 23 april in Rotterdam. Hierbij zullen de gevolmachtigde minister van Aruba en andere notabelen aanwezig zijn, alsmede een delegatie van zeven leden van Quota Club Aruba. Het wordt een avond met een uitgebreid programma, inclusief een pianoconcert, de officiële openingsceremonie, een diner dansant, een veiling en een 'Hoeden en Kapsel Revue', waarvan de opbrengsten voor een goed doel zijn bestemd.

Verslag vierde kwartaal van Centrale Bank Aruba

ORANJESTAD — De Centrale Bank van Aruba (CBA) heeft haar verslag over het vierde kwartaal van 1993 gepubliceerd. In deze verslagperiode werden de economische ontwikkelingen beheerst door seizoenfactoren, welke een toename van de particuliere consumptie, de overheidsbestedingen en de activiteiten rond het toerisme veroorzaakten.

De beschikbare gegevens over de internationale betalingen duiden er echter op dat, vergeleken met het overeenkomstige kwartaal van 1992, het proces van economische groei aan het afvlakken is. De exportontvangsten, exclusief olie en vrije zone, namen slechts in bescheiden mate toe, terwijl de betreffende importbetalingen in absolute zin zelfs terugliepen.

Tegelijkertijd was het inflatietempo onaanvaardbaar hoog als gevolg van het met de oververhitte economie samenhangend aanbodtekort aan bepaalde goederen en diensten, alsmede door de nasleep van de in juli 1993 genomen belasting maatregelen.

De financiële activiteiten van de overheid hadden per saldo een belangrijk geldverminderend effect, dat de geldverruimende invloed van de seizoenmatige stijging van de leningen aan de particuliere sector méér dan compenseerde. Extra belastingontvangsten en de opbrengsten van de uitgifte van obligaties moesten gedeeltelijk worden gereserveerd ter dekking van mogelijke aanspraken, voortvloeiend uit verleende overheidsgaranties.

Bovendien werd een ander deel van de opbrengst van de obligatielening geblokkeerd in afwachting van de invoering van bestedingsbeperkingen bij de overheid. Deze bezuinigingen kunnen leiden tot vergroting van het arbeidsaanbod in de particuliere sector en aldus de druk op de lonen verminderen. Bijgevolg vertraagde de groei van de geldhoeveelheid op jaarbasis fors.

Niettemin bleef de economie overliquide, met name door de omvangrijke geldtoevoer uit het buitenland in het eerste en laatste kwartaal van 1993. De overheidsuitgaven waren evenwel nog steeds te hoog, waardoor de in het verleden ontstane omvangrijke betalingsachterstanden nauwelijks konden worden ingelopen.

STA en SEPA bezorgd over reorganisatie

ORANJESTAD — De overheidsvakbonden SEPA en STA hebben de regering om een spoedonderhoud verzocht om te spreken over de reorganisatie van het overheidsapparaat. De vakbonden zijn van mening dat deze kwestie serieus besproken dient te worden en dat zij de vakbonden zijn van het overheidspersoneel, die door deze reorganisatie getroffen worden.

De vakbonden zijn van mening dat er vele onbeantwoorde vragen zijn om duidelijkheid en rust onder het overheidsspersoneel te brengen. Voorts wordt geconstateerd dat het beleid bij enige departementen veel te wensen over laat en gemaakte afspraken niet nagekomen worden.

Met nadruk laten SEPA en STA de Raad van Ministers en premier Oduber weten, dat er geen medewerking wordt gegeven van hun kant indien de andere kant zich niet aan gemaakte afspraken houdt. Tenslotte wijzen de vakbonden erop dat zij zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid om escalatie te voorkomen dat geen conflict ontstaat maar dat de uiteindelijke beslissing in handen van de overheid ligt.

Meer openbare telefooncellen

WILLEMSTAD — President-commissaris van de Setel, gedeputeerde Abel Arrindell, heeft Setel-directeur Angel Kook gevraagd onderzoek te verrichten naar de mogelijkheid meer openbare telefooncellen te installeren.

Dat onderzoek zou binnen twee maanden moeten zijn afgerond. De introductie van meer cellen zou vergezeld moeten gaan met een informatiecampagne.

Rococo Plaza
Antiek & Vlooienmarkt festival
zondag 10 april 1994
van 8.00 a.m.
tot 3:00 p.m.
Dr. Leendert 158G
Reserveer uw stand
Tel: 34478

Te koop woonhuis (sp. strij) te Seroe Blanco, 2 slk., 1badk., eetk., keuken, zitk., voorporch, achterpatio, washok + 2 studios met kitch. en eigen bd.k. Op eigendomsgrond Pr. F.249.000- Tel. 35272 (Aruba)

hubo

WAARSCHUWING
De marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op DINSDAG 12 APRIL 1994 van 07.00 uur tot 15.30 uur en op WOENSDAG 13 APRIL 1994 van 07.00 uur tot 22.00 uur een schietoefening wordt gehouden te VADER PIET. Er wordt geschoten met scherpe munitie. Het onveilig zeegebied bedraagt 4000 meter, terwijl het onveilig gebied aan landzijde wordt afgebakend met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

Te koop:
1 Biljart Tafel
z.g.a.n. (Carambole)
Merk: Wilhelmina,
Super de Luxe
Speelmaat:
230 x 115 cm
Simonis laken 300
intern. blauwgroen
Verwarming: 110 V
Tijdens kantooruren:
tel: 34950

MARINE VERLOFCENTRUM
EAGLE BEACH
ZOEKT:
- EEN CHEF KOK
- EEN ASSISTENT KOK
- KEUKENHULPEN
- BARPERSONEEL
- SCHOONMAAKSTERS

Schriftelijke sollicitaties met kopie van diploma's kunt u zenden naar de Marinierskazerne Savaneta t.a.v. het Hoofd Logistieke Dienst.

Baby Food
SPECIAL
Gerber
2nd Foods (Strained)
	Regular	Special
	1.08	0.97
4-pack:	4.31	3.81

Oferta ta valido april 1994

ARUBA YELLOW PAGES 94-95
IS BEING PUBLISHED
MAKE SURE YOU ...
... ISSUE IS NOW AVAILABLE THROUGH SETAR
FINAL DAYS!!!
WHERE PEOPLE SHOP WHEN THEY ARE READY TO BUY
CALL NOW
20485
... HANDLE YOUR ADVERTISING NEEDS NOW!
CARIBBEAN PUBLISHING CO. N.V.
GOYABASTRAAT 29-A, DAKOTA, FAX 20484

NOT EVERY DAY IS SUNDAY
Holiday Inn
Aruba Beach Resort & Casino
Tropical Fruits, Shrimp Salad, Smoked Salmon, All you can drink Champagne, Chicken Salad, Fabulous Desserts, Assorted Cheeses, Live Entertainment, Omelets made to order, Mimosas, Swiss Salad, Smoked Eel, All you can eat Fajita Bar, Crabmeat Salad, Tuna Salad, Fresh Pastries, Beef Wellington
Afl. 5.00 OFF for each guest in your party by presenting this ad.
BRUNCH 9 am - 2 pm
Le Salon Restaurant
Call 63600 ext. 4 for more information

BOUGAINVILLE DEVELOPMENT N.V.
the new owner of Paradise Beach Villas
is hiring personnel and is now accepting applications for a

GENERAL MANAGER

reporting directly to the managing director

qualifications and requirements:
* background in hospitality management with personality and ability to be in charge of the overall management for the resort
* education : degree from an accredited university
* experience : overall management experience of minimum 5 years with a time share resort of 80 rooms
* languages : verbal and written command of English and Spanish
* nationality : preferably Aruban or Aruban citizenship

Bougainville offers a competitive package of salary and fringe benefits in a new and restarting organization and operations.
Please submit your application and a resume of biodata, education and work experience at the Paradise Beach Villas Resort at J. Irausquin Boulevard z/n. For information call Mrs. L. DiGiovanni tel. no.: 297-8-70061.

ARUBA DAILY ENTERTAINMENT

Café the Plaza
Max, waar blijft de beschuit met muisjes?
Geopend: Zondag tot en met donderdag 11.00 a.m. - 2.00 a.m. Vrijdag en zaterdag 11.00 a.m. - 3.00 a.m.
Tel.: 38826

RIUNITE
Voor iedere gelegenheid
de drank bij uitstek.
Mercurius Trading Co.
(Handelsmaatschappij Mercurius n.v.)
Fergusonstraat 116 - Tel.: 21470 - 22345

MOONLIGHT GRILL is gezellig
Kom zing of breng je instrument mee.
The music begins om 6.00 pm
Talk of the Town
L.G. Smith Blvd. tel. 23380

Hang- en sluitwerk
Builders hardware
Ferronnerie de bâtiment
Baubeschlag

Petfalim Aruba N.V.
tlf. 23194
Druivenstraat 8
OOK GEOPEND OP ZATERDAG VAN 8.00 - 13.00 UUR

BOUGAINVILLE DEVELOPMENT N.V.
the new owner of Paradise Beach Villas
is hiring personnel and is now accepting applications for a

CONTROLLER

position and functions include coordination with other departments and responsibilities of supervising the overall administration, accounting, administrative procedures, budget preparation and control and financial reporting.

qualifications and requirements:
* personality and ability to be in charge of the overall administration and related responsibilities
* education : SPD or MBA degree, accounting degree from an accredited school/university or comparable education
* experience : supervisory experience of minimum 3 years with a time share resort of 80 rooms
* languages : verbal and written command of English and Spanish
* nationality : preferably Aruban or Aruban citizenship

Bougainville offers a competitive package of salary and fringe benefits in a new and restarting organization and operations
Please submit a resume of biodata, education and work experience at the Paradise Beach Villas Resort at J. Irausquin Boulevard z/n
For information call Mrs. L. DiGiovanni, tel. no.: 297-8-70061

BOUGAINVILLE DEVELOPMENT N.V.
the new owner of Paradise Beach Villas
is hiring personnel and is now accepting applications for a

MAINTENANCE SUPERVISOR

position and functions include coordination with other departments and responsibilities of supervising the overall maintenance to maintain the resort and its facilities in top condition

qualifications and requirements:
* personality and ability to be in charge of the overall maintenance and related responsibilities
* education : technical and engineering background & skills; up to date technical and engineering knowledge MTS degree or comparable education
* experience : supervisory experience of minimum 3 years with resort of 80 rooms or comparable
* languages : verbal and written command of English & verbal Spanish
* nationality : preferably Aruban or Aruban citizenship

Bougainville offers a competive package of salary and fringe benefits in a new and restarting organization and operations
Please submit a resume of biodata, education and work experience at the Paradise Beach Villas resort at J. Irausquin Boulevard z/n
For information call Mrs. L. DiGiovanni, tel. no.: 297-8-70061.

BON BINI ABORDO!

Air Aruba breidt uit in bestemmingen, dus ook in cabine personeel.
AIR ARUBA zoekt per direct
STEWARDESSEN / STEWARDS
en tevens
SEIZOEN-STEWARDESSEN / STEWARDS
voor bepaalde piekperiodes

Air Aruba N.V., onze nationale luchtvaartmaatschappij is een jonge, dynamische onderneming welke dagelijks lijndiensten onderhoudt met als bestemming Caribisch gebied, Noord- en Zuid Amerika. Wij voeren naast onze Economy ook een Business Class.

WAT VRAAGT AIR ARUBA :
* leeftijd 21 - 32 jaar
* opleiding MAVO/HAVO/VWO aangevuld indien mogelijk met enige praktijkervaring in de dienstverlenende en/of verzorgende sector
* talenkennis: papiaments, nederlands, engels en spaans
* lengte 1.60m - 1.85m

Bij de selectie zal voorrang worden gegeven aan Arubanen.

WAT VERWACHT AIR ARUBA:
* representatief uiterlijk, goede omgangsvormen en charmant in optreden
* goede contactuele eigenschappen
* juiste service instelling
* goed in teamverband kunnen werken
* standplaats Aruba

I.v.m. de binnenkort te starten cursus dienen sollicitanten voor 15 April 1994 schriftelijk te reageren. Hierbij dient men een curriculum vitae en een recente pasfoto te zenden aan:

AIR ARUBA
Afdeling Personeelszaken
Wayaca 31-A

AIR ARUBA
jong y balente!

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGIA
elke donderdag van 19.30-23.00 uur in Sentro di Bario Janwé.
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur in IPK-gebouw (naast Martinus mavo, Plasa Brion.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

ZATERDAG

TENNIS
(Curaçao Lawn Tennis Bond)
18.00 uur aanvang seniorkampioenschappen - CSC-banen (Damacor).

ZONDAG

VOETBAL
(Federashon di Futbòl Kòrsou)
19.00 uur Jong Colombia vs Mahuma - Stadion Antoine Maduro (Kintjan).

SOFTBAL
(Liga Amistad 1994)
10.00 uur Logan vs Nos ku Nos;
12.00 uur Veteranos vs Blue Marlins;
14.00 uur Carpatula vs Nos Ambiente;
16.00 uur Garoti vs Exito - Cirilo Chirino Ballpark (Groot Kwartier).

ATLETIEK
(Road Runners Club Kòrsou)
05.30-06.15 uur gelegenheid tot inchecken aan de poort van Barbara Beach.
06.30 uur start 8-km *Pepsi Cola Fun Run* vanaf parkeerplaats bij het strand van Barbara Beach.

Chinese verrassing

ROTTERDAM — De organisatoren van de marathon van Rotterdam zijn zaterdag voor een verrassing komen te staan. Een aangename zoals bleek. Maanden geleden legde Rotterdam contact met de Chinese bond en inviteerde twee marathonloopsters. De Chinezen zegden kort daarop de komst van Yemei Li en hun Gangju Toe.

Omdat verdere informatie ontbrak werden de internationale marathonranglijsten vrouwen nagekeken. Yemei Li bleek in 1992 in 2.30.39 tweede te zijn geworden in Peking en vorig jaar de marathon in de Chinese hoofdstad zelfs in 2.30.36 te hebben gewonnen. Hun Gangju was echter onvindbaar en men ging ervan uit dat de Chinese in de Maasstad haar debuut op de marathon zou maken.

Zaterdag, toen de Chinese bond per fax meldde dat de delegatie woensdag op Schiphol arriveert, bleek dat Hun Gangju een man is. De op 4 december 1970 geboren chinees is met 2.10.57 zelfs recordhouder van zijn land.

WK-pessimisme

DALLAS — Horeca-exploitanten in Dallas zijn pessimistisch over de belangstelling voor het wereldkampioenschap voetbal. Hoteleigenaren in de Texaanse stad hebben hun ramingen over het aantal gasten gereduceerd van 300.000 tot 120.000.

In memoriam: skispringer die de tachtig haalde

OSLO — De legendarische Noorse skispringer Sigmund Ruud is vrijdag overleden. Hij werd 86 jaar. De olympisch kampioen van 1928 (St. Moritz) was de eerste die verder dan 80 meter sprong. Hij haalde in 1931 in Davos 81.5 meter.

Bonus van twee ton bij winnen van WK-beker

RIO DE JANEIRO — De Braziliaanse voetballers krijgen volgens het dagblad O Globo twee ton per speler premie als ze wereldkampioen worden. Voor een gewonnen wedstrijd in de voorronde krijgen de spelers echter maar tweeduizend gulden.

Japan en Korea willen samen WK 2002 'doen'

KUALA LUMPUR — De Aziatische voetballanden Japan en Zuid-Korea willen samen de strijd om de wereldtitel in 2002 organiseren. Dat heeft de secretaris van de Aziatische voetbalbond Peter Velappan gezegd. Dat zou een primeur zijn in de geschiedenis van het voetbal. De FIFA besluit in 1996 waar het WK van 2002 plaats vindt.

Issa Hayatou, voorzitter van de Afrikaanse voetbalbond, is van mening dat de wereldtitelstrijd van 2006 in Afrika kan zijn. Hij zei dat in Tunis, waar zondag de finale is van het continentale kampioenschap. "Zo snel een Afrikaans land interesse toont in het WK van 2006, zullen wij volledige steun verlenen. De wedstrijden van 1998 zijn in Frankrijk, in 2002 in Azië, het is me volkomen onduidelijk waarom Europa vier jaar daarna weer aan de beurt zou zijn." Duitsland is kandidaat voor 2006, maar volgens Hayatou is bij voorbeeld Zuid-Afrika best in staat de wereldtitelstrijd te organiseren, zelfs als daaraan 32 in plaats van 24 landen meedoen. Marokko heeft eerder tot twee keer toe vergeefs meegedongen naar de organisatie.

Rominger oppermachtig in Baskenland

AZPEITIA — De ronde van Baskenland is voor de derde keer op rij gewonnen door de oppermachtige Zwitser Tony Rominger. Geen enkele nederlandse wielrenner heeft de ronde weten te volbrengen. Als laatste zette Erik Dekker, ritwinnaar en leider van de eerste dag, de fiets op het dak van de volgauto en liet zich verder rijden.

Dekker gaf er vrijdag in de stromende regen na 75 kilometer de brui aan, in gezelschap van de Mexicaan Raul Alcala. Eerder waren de Spanjaarden Cubino en Mikel Zarabeitia al afgestapt. Ook de Italiaan Davide Cassani, die de vierde etappe won, zag een nieuwe huldiging niet zitten.

Rominger viel vrijdagavond als tijdrijder niet bij te benen. Van de nog resterende concurrenten deed de rus Jevgeni Berzin, die Rominger was voorgebleven, de dapperste poging. Hij strandde op 22 seconden van de zwitserse winnaar en werd ook tweede in het eindklassement. De italianen Claudio Chiappucci en Francesco Casagrande gaven minder dan een minuut toe en bezetten in de eindrangschikking respectievelijk de derde en vierde plaats.

Havelange begunstigd door mafia

RIO DE JANEIRO — Joao Havelange is opnieuw in opspraak geraakt. De president van de wereldvoetbalfederatie (FIFA) zou zijn begunstigd door de Braziliaanse mafia.

Havelange, die in juni lijkt te worden herkozen als eerste man van de FIFA, was in 1990 een van de eregasten bij het befaamde carnaval van Rio. De loge van waaruit hij het sambadefilé volgde, was gefinancierd uit inkomsten van de clandestiene loterij in Rio. Kosten circa 35.000 gulden. Ook Fernando Collor de Mello, die in 1992 na een corruptieschandaal aftrad als president van Brazilië, wordt met de mafia in verband gebracht.

Hensley Meulens startklaar voor Japans seizoen

WILLEMSTAD — Hensley Meulens begint zondag, in de japanse baseballcompetitie van dit seizoen, als left fielder bij de Cheba Lotto Mariners in een match tegen de Tokyo Giants. Aldus een bericht aan het Curaçaose thuisfront. De Antilliaan die de VS verruilde voor het Verre Oosten heeft bij de aanvang van het seizoen 72 als slaggemiddelde, 12 RBI's en 5 home runs (het hoogste aantal van zijn nieuwe club).

Rennen voor de lol bij Barbara Beach

WILLEMSTAD — Zondag houdt de Road Runners Club samen met Pepsi Cola een fun run over acht kilometer vanaf de parkeerplaats bij het strand van Barbara Beach. De start is om 06.30 uur. Men kan zich inschrijven bij de poort van Barbara Beach tussen 05.30 en 06.15 uur. Deelname kost vijf gulden. Om kwart over zes wordt de toegang afgesloten voor verkeer, zodat de start kan plaatsvinden.

Rob Witsche en Ruud Heus blijven bij Feyenoord

ROTTERDAM — Ruud Heus heeft vrijdag overeenstemming bereikt over verlenging van zijn contract bij Feyenoord. De verdediger tekende voor twee jaar bij. Rob Witschge koos voor een nog langer verblijf bij de landskampioen. De international kwam een nieuwe verbintenis overeen die loopt tot het einde van het seizoen '96/'97.

Atletiekmanager ontslagen om zelfmoordincident

BIRMINGHAM — De Britse atletiekbond heeft prmanager Andy Norman vrijdag ontslagen. Normans naam wordt in verband gebracht met de dood van Cliff Temple, oud-sportjournalist bij de Sunday Times.

Temple pleegde in januari zelfmoord. Hij werd er door Norman van beschuldigd atletes seksueel te hebben lastig gevallen. De Britse atletiekbond startte na de dood van Temple een onderzoek naar de rol van Norman. Voorzitter Peter Radford achtte diens positie daarna onhoudbaar. Norman, verloofd met oud-speerwerpster Fatima Whitbread, is manager van de Britse topatleten Linford Christie en Colin Jackson.

Chinees wandelt record voorbij

PEKING — De Chinees Pu Lingtang heeft bij nationale wedstrijden in Peking het wereldrecord 20 kilometer snelwandelen verbeterd. De 23-jarige atleet bracht het op 1 uur 18 minuten en 3 seconden. Het oude wereldrecord stond met 1.18.13 op naam van de Tsjech Pavol Blazek op 16 september 1990 in Hildesheim (Duitsland).

Pichingolo ervandoor met Koninkrijks Cup

■ *WILLEMSTAD — De Pichingolo-dames hebben er weer een beker bij: de Koninkrijks Cup 1994. Dinsdag bij de aanvang van het driedaagse toernooi was het nog de vraag of de softballkampioen van Nederland en Europa Mr. Cocker/HCAW en de Blue Angels daar nog iets tegen konden doen. Na de rustdag werd vrijdagavond de finale gespeeld.*

Bij de uitreiking ging de hoofdprijs uit handen van de nieuwe onderwijsminister Martha Dijkhoff over naar de captain van de Pichingolospelers Leonise Avastia.

Captain Madelon Beek nam de beker in ontvangst voor de verliezende Nederlanders.

Als meest waardevolle speler van het toernooi dat gehouden werd in het Little League Ballpark te Suffisant werd pitcher Rosalin Kinburn van de 'Pichingolitas' naar voren gehaald.

Reünie van supertenoren op WK voetbal

NEW YORK — Het wereldkampioenschap voetbal in de Verenigde Staten krijgt ook concurrentie van de 'mondiale titelstrijd voor tenoren'. Jose Carreras, Placido Domingo en Luciano Pavarotti, de Bühnehelden van het WK 1990 in Italië, hebben besloten tot een reünie, op 16 juli in Los Angeles.

De befaamde operazangers treden op in de Rose Bowl waar het toernooi een dag later wordt besloten met de finale. Het begeleidend orkest staat opnieuw onder leiding van dirigent Zubin Mehta.

De drie zijn uitgesproken voetballiefhebbers.

Het is de eerste keer dat Carreras, Domingo en Pavarotti samen optreden in de Verenigde Staten.

Karin Enke geschokt over Stasi-protocol

BERLIJN — De voormalige Oostduitse topschaatsster Karin Enke-Richter heeft vrijdag geschokt gereageerd op het zogenoemde Stasi-protocol, waaruit zou blijken dat ze door haar vroegere arts Jelinek met verboden spierversterkende middelen werd klaargestoomd voor de grote toernooien.

"Als het waar is, distantieer ik me onmiddellijk van de mens Jelinek. Die man is voor mij dan dood", zei Enke voor de tv, nadat ze was geconfronteerd met een vertrouwelijke notitie uit haar medisch dossier. Daarin stond onder meer dat Enke "in het gezicht mannelijke trekken begon te vertonen". Haar reactie: "toch heb ik nooit het gevoel gehad, dat ik werd gedrogeerd."

Volgens het rapport werd Enke behandeld met aanzienlijke hoeveelheden testosteron. Ook kreeg ze injecties met epitestosteron om de verhouding tussen deze twee lichaamseigen hormonen niet te veel te verstoren. Enke was met stomheid geslagen. "Misschien moeten we maar een belangengroep van de betrokken sporters oprichten", zei ze.

Enke kreeg in de uitzending telefonisch steun van Georg Otto, de vader van oud-zwemster Kristin Otto, zesvoudig olympisch kampioene. Otto wil de onderste steen boven hebben. "En als blijkt dat ook Kristin passief op een dopingsprogramma is gezet, dan is er sprake van een strafbaar feit."

Dat vond ook ex-gewichtheffer Roland Schmidt, die als onnozele 17-jarige anabolica kreeg toegediend, twee jaar later al stopte met zijn sport en zijn inmiddels flink gegroeide borsten operatief liet verwijderen. Oud-zwemmer Rainer Hoppe, die bekende dat hij in 1989 als kaderlid met het befaamde DDR-preparaat turinabol in de bagage naar het EK voor junioren werd afgevaardigd, was ook duidelijk. "Waarom draaien alle sporters toch steeds om de hete brei heen? Ze moeten gewoon zeggen dat die bewuste artsen zwijnen zijn."

Eredivisie-crisis bij VVV nog groter dan bij PSV: 0-3

VENLO — PSV komt in de buurt van kwalificatie voor Europees voetbal. VVV nadert de nacompetitie om te vechten tegen degradatie. Het duel tussen de twee vrijdagavond in Venlo had veel weg van dat tussen een lamme en een blinde. PSV won ten minste nog met 3-0.

De doelpunten vielen na rust. Afgezien daarvan gebeurde er verder niets opzienbarends, of het moesten twee enorme missers van Micky Oestreich zijn geweest.

Het gaat, om het voorzichtig uit te drukken, niet best met het elftal van trainer Korver. VVV won op 12 december, uit bij RKC, voor de laatste keer. Het laatste doelpunt werd op 19 februari gemaakt. Na de winterstop zijn slechts drie punten veroverd. PSV kwam ook niet naar Venlo met cijfers om te juichen. De laatste overwinning in een uitwedstrijd dateerde alweer van 15 januari, 4-0 bij Go Ahead Eagles.

In het spel van PSV, dat als gebruikelijk ook een hele lijst (Kieft, Ellerman, Meijer, Van Ankeren, Popescu, Wouters, Lamptey) afwezigen telde, viel geen lijn te ontdekken. De meeste spelers deden maar wat acties werden lukraak uitgevoerd.

Krajicek verslaat ook Sergi Bruguera

BARCELONA — Vijf maanden gedwongen pauze hebben Richard Krajicek geen kwaad gedaan. Met een sterk lichaam en fitte geest meldde de Hagenaar zich weer op de tennisbaan. In Barcelona bereikte hij vrijdag de halve finale. Door winst op Sergi Bruguera, de man die vorig jaar in Parijs het belangrijkste graveltoernooi ter wereld won.

Krajicek gaf tijdens het Renault Open, gedoteerd met 1,6 miljoen gulden, nog geen set uit handen. Toch is het gemalen baksteen niet zijn favoriete ondergrond. Met Santoro, Tsjesnokov en Bruguera kreeg hij tegenstanders van een oplopende moeilijkheidsgraad. Hoewel hij meent nog niet in optimale conditie te verkeren, had Krajicek in alle drie partijen de meeste moeite met de eerste set, die alle een 'verlenging' vergden. In de tweede ging het vervolgens gemakkelijker. Santoro werd verslagen met 7-5 6-2, Tsjesnokov met 7-6 6-3, Bruguera met 7-5 6-3. In een uur en 26 minuten raakte het toernooi de lokale favoriet kwijt.

In de halve finale speelt Krajicek tegen Ronald Agenor, de beste tennisser van Haïti. Agenor won vrijdag in twee sets van de Italiaan Gaudenzi. De eerste partij gaat zaterdag tussen de spanjaarden Alex Corretja en Carlos Costa. Zij wonnen vrijdag van hun landgenoten Arrese en Carbonell. Corretja schakelde in de eerste ronde favoriet Jim Courier uit. Bruguera was in Barcelona als tweede geplaatst, Costa is zesde, Krajicek zevende.

Verkeerslichten afgesteld op WK-voetbal

DETROIT — Tijdens het wereldkampioenschap voetbal wordt in Detroit een nieuw verkeerssysteem uitgeprobeerd om toeschouwers sneller naar het Silverdomestadion te loodsen en files tot een minimum te beperken.

Het experiment, *fast trac* genaamd, werkt met videocamera's die informatie doorgeven aan een centrale computer. Die regelt de verkeerslichten aan de hand van het aantal auto's op de wegen. Het overdekte Silverdome ligt in Pontiac, een voorstad op 35 kilometer ten noorden van Detroit.

Real Madrid koopt

MADRID — Real Madrid heeft de 29-jarige Quique Sanchez Flores overgenomen van Valencia. De vleugelverdediger werd door bondscoach Luis Suarez bij de nationale selectie gehaald. De aankoop van Quique, die voor twee jaar zal tekenen, was de uitdrukkelijke wens van Jorge Valdano, zo goed als zeker de nieuwe trainer van de koninklijke.

■ *WILLEMSTAD — De vliegerwedstrijd die onlangs is georganiseerd door de dienst Kultuur, bleek een groot succes. De opkomst was groot, zowel het aantal deelnemers als toeschouwers. De deelnemers hadden zelf hun vliegers gemaakt. Op de foto hoofd van de dienst, Pacheco Domacasse, met de eerste vlieger die de lucht inging, samen met een aantal medewerkers onder leiding van dienst Kultuur-medewerker Sidney Saturnino.*

Domino pure cane GRANULATED SUGAR
POSNER

De schoonste kristalheldere suiker op Curaçao al meer dan 70 jaar!

Over de hele wereld no. 1

Agent Distributeur: Posner's Agencies Curaçao N.V.

AMIGOE
FAXNUMMERS:
Redactie: 674744
Advertentie: 674524

TPR INTERNATIONAL

In MEI beginnen we weer!!
Wilt U binnen 6 of 9 weken op een spontane, vlotte manier een basis luister- en spreekvaardigheid van Papiamentu of Spaans verwerven, dan kunt U zich nu aanmelden.
Privé-lessen op aanvraag ook mogelijk.
Tel.: 65.87.11 (behalve maandag)
62.77.28

We'll show you the WORLD

WHITNEY HOUSTON

LIVE IN CONCERT!

Op 21 april a.s. zal Whitney Houston een eenmalig concert geven in Caracas. Voor de "fans" biedt Maduro Travel het volgende unieke arrangement::

Prijzen vanaf **NAfl. 667,-** p.p. gebaseerd op Triple.

Inclusief in de prijs:
* Vliegreis Curaçao - Caracas v.v.
* Hotelaccomodatie voor 2 dagen/1 nachten
* Transfer Airport/Hotel v.v.
* Transfer Hotel/Poliedro v.v.
* Concertkaart (Front Stage)
* Pretmaaltijd...
* 2 maal American Breakfast

(Operated by Divra Tours)

maduro travel

WATERSPIEGELING VAN STILLE EN GOEDE SMAAK?

7-7 Café-Terras

BRUIN CAFE 7-7 TERRACE

Morgen weer

Happy Hour van 17.00 tot 20.00
Alle drankjes voor fl. 2,50
Live music van Rosario (lekker dansuh!)
En lekkere snacks on the house

U vindt ons in het 7-7 Winkelcentrum aan de Dan Noorduynweg te Santa Maria.
Alle dagen geopend van 16.00 tot 01.00.
Zondags van 17.00 tot 01.00

Tot ziens in het bruinste cafe binnen het koninkrijk!!!!
Waar een ijskoud tapje altijd maar een knaakje kost...

PRESIDENT
YACHTS

FOR SALE

Our factory demo with boat show interior
1993 545 Cockpit Motoryacht

Full equipped, 3 cabin lay-out.

Water Aerobics

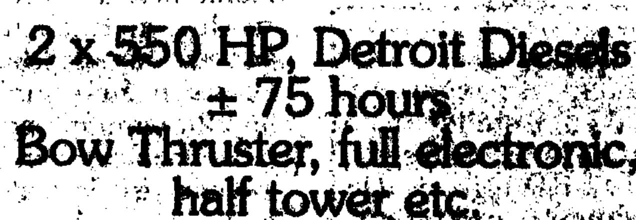

Fun and refreshing way of exercising
Everybody is welcome!

1st Class is FREE

Just show up and jump in.
Tuesdays 20:00 - 21:00
Saturdays 17.30 - 18.30

Place: Pisina Bennie Leito
Rifzwembad

2 x 550 HP, Detroit Diesels
± 75 hours
Bow Thruster, full electronic, half tower etc.

For information: 602775
Fax: 676979

PRESIDENT YACHTS of THE CARIBBEAN.

Veiling Syndicaat Curaçao N.V.

presenteert in het ITC Building
op 16 april

EQUAL *Heb je diabetes (suikerziekte)?*

NutraSweet

En houd je van zwemmen?
Zwem altijd samen met een bekende.
K. Mitsa Alegre z/n Bonam
Tel.: 367824, 371865

SOKUDI

THERE ARE MANY ROADS TO SUCCESS...

HOE BELANGRIJK ZIJN UW VOETEN???

Pedicure/chiropediste: N. Goossens

Praktijknr: 368704
Ma. t/m za. tussen 8.00 a.m. - 18.00 a.m.

For sale

4500 sq meters of land

at Heintje Kool

Call 695960

Cure

CURAÇAO REVALIDATIE N.V.

FYSIOTHERAPEUT M/V

CURE N.V., AFDELING HUMAN RESOURCES
P.O.B. 3067, WILLEMSTAD, CURACAO N.A.

OPENBARE VERKOOP

Mr. R.A. Sprock
Curacao
contactpersoon: mevr. K. de Boer

[illegible]n zorg weggevallen

[illegible]emier Pourier redder in [illegible]ood voor Hirsch Ballin

[illegible]STERDAM/WILLEM[illegible]D — De nieuwe Antil[illegible] premier Miguel [illegible]ier is de redder in [illegible] voor de veel [illegible]aagde minister van [illegible]krijkszaken en Jus[illegible]mr. Ernst Hirsch Bal[illegible]. Bij alle sores (zorgen) [illegible] hij heeft, is één last [illegible]elijk weggevallen. Op [illegible] Antillen verloopt alles [illegible]seling gunstig. De [illegible] [illegible]swaardige manier [illegible] hun problemen zelf [illegible] lossen. Dat schrijft [illegible] deze week in een [illegible] onder de *Politiek cadeau voor [illegible] Ballin*.

[illegible] blad schrijft, dat de [illegible] na [illegible] refe[illegible] op Curaçao — met [illegible] voorkeur voor [illegible] van [illegible] — een blik[illegible]elle politieke carrière [illegible] Antillen doormaakt. [illegible] jurist geniet het volle [illegible]rouwen van Nederland [illegible] zijn zakelijke aanpak, [illegible] van sentimenten, maar [illegible]temin gedreven door de [illegible] dat de Antillen langza[illegible]hand zoveel mogelijk zelf [illegible] met minder steun van [illegible] moederland — de pro[illegible] op de eilanden het [illegible] moeten bieden."

[illegible]sevier wijst erop dat Pou[illegible] de man was achter het [illegible]port over de noodzake[illegible] schoonmaak van 'de [illegible]sstal' op Sint Maarten. [illegible] basis van de rapportage[illegible] zijn [illegible] tal van [illegible]tregelen genomen om [illegible] op zaken te stellen in de [illegible]uurlijke [illegible] Neder[illegible] stuur[illegible] [illegible] aan [illegible]

Veel fiscalisten en juristen die erin zijn geslaagd op het voorheen vrijgevochten Sint Maarten een hoopgevend begin te maken met een wat meer geordende belastinginning en de vestiging van douaneposten op het vroeger vrij te passeren vliegveld. Een gezamenlijke *task force* van Nederlandse en Antilliaanse politie- en justitiemensen heeft op het — voorheen door alleenheerser Claude Wathey en zijn mafioso vrienden gedomineerde eiland — wat meer rechtszekerheid gebracht", aldus het blad.

Het blad wijst op de oprichting van de PAR, die bij de verkiezingen eind februari een éclatante overwinning behaalde en op de vorming van een nieuwe regering met als voornaamste doelstelling 'de Antillen moeten proberen de eigen boontjes te doppen met minder steun van grote Koninkrijksbroer Nederland'.

"Hirsch Ballin en Lubbers, die de afgelopen jaren in de weer zijn geweest om tot een dergelijke situatie te geraken, zijn daarmee van een last bevrijd. Oude politici, die de eilandbelangen vaak voorop lieten staan zijn gepasseerd. Pourier maakt de indruk grotendeels op eigen kracht de vele zware sociale en economische problemen voortvarend aan te pakken. Hij wil daarmee de Antilliaanse bevolking ook haar zelfrespect teruggeven. Mooier kon de Nederlandse regering het zich niet wensen. En Hirsch Ballin kan zich even helemaal wijden aan zijn wankele partij, ontstaan door de perikelen aan het Haagse front", aldus *Elsevier*.

■ *WILLEMSTAD — PAR-Statenlid Edgar Leito legde gisteren de verklaring en gelofte af in handen van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen om te worden toegelaten tot het parlement. Daarbij waren tevens aanwezig de plaatsvervangend Secretaris van de Raad van Ministers, de adjunct-directeur van het Kabinet van de Gouverneur, de plaatsvervangend Griffier van de Staten en familieleden.*

1994 werd Solivienne Henritte, met als tweede Sharnon Kirnon en als derde Anais Pieters Kwiers.

[illegible] plaats in het Trupial Hotel. Het cultureel-[illegible] evenement was [illegible] de dienst [illegible] onderdeel [illegible] traditionele Marcha di Seu in de straten van Willemstad, ditmaal opgedragen aan de bekende Chuki Scharbaai, Winnaree en Reina di Seu

Volkskrant meldt: Van der Valken laten vader Gerrit vallen

AMSTERDAM/WILLEMSTAD — Het Van der Valk-concern laat zijn topman Gerrit van der Valk vallen. Het concern is uiterst ongelukkig met de wijze waarop Gerrit van der Valk de vakbonden schoffeert. Dat meldt *de Volkskrant*. "Zijn opmerkingen passen in vroeger tijden, maar ze zijn niet meer van de toekomst", aldus de officiële woordvoerder van het concern, C. Huijskens.

In een interview met de vakbond *Horeca* zegt Gerrit van der Valk (65) dat de FNV (Federatie Nederlandse Vakbeweging) moet worden afgeschaft. "Niet meer van deze tijd, zo'n organisatie die werkgevers en werknemers tegen elkaar opzet."

Huijskens stelt dat Gerrit van der Valk uitsluitend op persoonlijke titel heeft gesproken. "Het concern deelt zijn mening niet. Het is volkomen geaccepteerd dat er een organisatie als de FNV is, net zoals Van der Valk er is. Het concern hoopt in de toekomst een goede relatie met de vakbond te kunnen opbouwen", aldus de woordvoerder in *de Volkskrant*.

Volgens het blad zijn de opmerkingen van de woordvoerder des te opmerkelijker, 'omdat 'ome' Gerrit tot dusverre als enige namens het concern naar buiten trad. Samen met zijn broer Arie en enkele leden van de volgende generatie leidde hij jarenlang het concern'. Het blad wijst erop dat Gerrit en Arie anderhalve maand geleden op Curaçao werden gearresteerd. In Nederland werden tegelijkertijd nog vier familieleden aangehouden.

Volgens het ochtendblad is het duidelijk dat Gerrit van der Valk het concern in verlegenheid heeft gebracht met zijn uitspraken. "Zelfs mr. Spigt, de advocaat van het concern, was niet op de hoogte van het interview. Ik ook niet", aldus Huijskens. Hij is na de commotie rond het concern aangetrokken om de contacten met de pers te regelen.

De Volkskrant noemt irritatie waar onder de leden van de derde generatie-Van der Valk over uitspraken van Gerrit. "In het verleden werden de provocerende uitspraken van peetvader Gerrit doorgaans beaamd. Het is de eerste keer dat de derde generatie, die langzaam de macht binnen het concern naar zich toetrekt, zo duidelijk afstand neemt van Gerrit van der Valk. Huijskens zegt alleen met de derde generatie overleg te hebben gevoerd.

In het *Horeca*-orgaan haalt Van der Valk fors uit tegen de FIOD-methodes. Volgens hem 'moeten we van de FIOD af. Mensen oppakken, terwijl ze aan het onderhandelen zijn. Ons bedrijf rottig en ongezellig maken. Dat kan niet. Dat razzia-achtige gedoe, daar bouw je het land niet mee op', zegt hij. Hij zet zich ook af tegen zijn nicht Hanneke die als enige kritisch over het concern is geweest. Volgens *de Volkskrant* is Hanneke inmiddels door haar familie verstoten.

INGEZONDEN

Terug naar af

ER LOOPT een onmiskenbare rode draad door de meeste visie van onze lokale sociocommentaristen (onder ander Ronnie Rens), in het zoeken naar de oorzaak van de gestage verloedering van onze maatschappij. Toch wil het hoge woord er maar niet uit komen.

Dat woord heet: de roeping. Ofwel: de slijtage ervan. Geen religieus gezwijmel... gewoon het dagelijkse praktische gevoel voor verantwoordelijkheid. Soms overkoepelend, vaak op een heel laag persoonlijk niveau. De voorbeelden liggen voor het oprapen.

De blindheid bij de DROV en gezaghebber, waar het toelaten van commerciële infiltratie in woonwijken niet alleen extra criminaliteit en oneigenlijk verkeer aantrekt, maar tevens de wijkgerichte sociale controle op losse schroeven zet (ontwrichting van het *roots*-concept; de wijk zelf is prostituée geworden).

De *black-out* bij een moeder (van een ongebroken gezin) met een volle baan, die de kinderen onder de pannen denkt te hebben op het tennis[illegible] 'dumpen') en een uurtje later bij de inwonende meid, die vanuit haar ethnische achtergrond slechts met veel gekrijs de 'huiselijke' orde denkt te kunnen handhaven.

De roepings-erosie bij politici, die voornamelijk bezig zijn met eigen zetelbehoud, het doorzagen van andermans stoelpoten, het zeker stellen van eigen inkomen en pensioen, en het 'halen' van de volgende verkiezingen.

De eeltlaag bij buren die onderling niet meer reageren op afgaande alarminstallaties, of vreemde 'straatbewegingen', of zogenaamde tuinlieden die duidelijk 'oneigenlijk' de tralies staan door te knippen.

De dementie bij de politie, die denkt uit protest haar vuurwapens in te kunnen leveren en de burger verder maar aan z'n lot over te laten. Waarbij die burger, in z'n vermeend verkregen vacuüm-invullingstaak, nog altijd blijft vallen onder de regels aangaande noodweer-exces!

De hypocrisie bij de *fitness*-ondernemer, die naast z'n oefenmachines, massagetafels en onbespoten kruidenthee toch weer net niet de *snek*-verleiding kan weerstaan daar een ruime drankvoorraad inclusief *happy hour* aan toe te voegen.

De schizofrenie bij de rechter, die zich in allerlei bochten wringt elk individugericht geval op z'n eigen merites en consequenties te beoordelen, maar er ondertussen geen enkele moeite mee heeft de gehele Nederlandse Antillen financieel in de ellende te storten middels dat gelijktrekkingsvonnis gehuwd/ongehuwd.

Het egocentrisme bij groepsgerichte strandgangers die (met name bij afgelegen stranden) bij zonsondergang geheel individueel vertrekken zonder zich ook maar iets aan te trekken van het lot van de laatstvertrekkenden (autopech, onverhoedse overvallen, etc.). Wist u dat 'colonne-vertrek' in de veertiger/vijftiger en zelfs zestiger jaren heel normaal was? Mechanische twijfelgevallen werden zelfs in de rij ingesloten om bijtijds in te kunnen grijpen door de 'bezemwagens'. Dát is pas echt 'samen uit, samen thuis'. Daar moet je nú mee aankomen. Je wordt ter plekke voor gek verklaard!

Het selectieve geheugenverlies bij de radio-omroeper wier wijze woorden over lokaal verkeers-alcohol[illegible] nog niet zijn bestorven, om direct te doen volgen met het zoveelste hitsige horecaffer-spotje aangaande de genoegten van een nóg langer *happy hour*, tegen nóg lagere prijzen en met nóg meer wilde wijven.

Kortom de slijtage is zo langzamerhand integraal en merkbaar op alle niveaus. Niemand heeft de volle schuld voor het totaal, dus voelen we ons individueel vrij op de oude voet door te gaan. Elkaar ondertussen met grote vragende ogen aankijkend waar we de algehele ellende nou toch eigenlijk aan verdiend hebben.

Mijn oude wijze moeder zei altijd: "Jong, gooi er op z'n tijd een gezamenlijke vijand en een forse oorlog tegenaan en vóór je 't weet heb je de eerstkomende twintig jaar de kudde weer bijeen. En nou handen wassen en aan tafel!" Moeder, de huisfilosoof. En wij maar denken dat er toch iets moest zijn dat ons onderscheidt van de dieren......

RALPH PETERSEN
Curaçao

Defensa Ambiental: NA onvoorbereid naar milieu-conferentie

WILLEMSTAD — Terwijl de nederlandse overheid in de veronderstelling verkeert dat de Nederlandse Antillen een voortrekkersrol voor het koninkrijk vervult in de discussies over milieubeleid op kleine eilandstaten, heeft de Nederlandse Antillen zich volgens Defensa Ambiental niet voorbereid op de aanstaande milieuconferentie in Barbados.

De conferentie, die van 25 april tot 6 mei gehouden wordt, gaat over duurzame ontwikkeling van kleine eilandstaten. Uitgangspunt is dat kleine eilanden bij economischeontwikkelingen terdege rekening moeten houden met het milieu zodat hun bewoners ook in de toekomst een redelijk leven zullen kunnen leiden. De Nederlandse Antillen bezochten slechts één van de twee voorbereidende vergaderingen.

Dat de Nederlandse Antillen onvoorbereid zullen afreizen naar Barbados, verbaast de milieubeweging niets. "Tot nu toe is er geen sprake geweest van een milieubeleid noch een economisch beleid op landsniveau". De beweging laat in het midden of de afwachtende houding van de Nederlandse overheid inzake milieubeleid op eilandstaten correct is. Belangrijker is het feit dat de Nederlandse Antillen zelf een kans laten varen om over hun ontwikkelingsproblemen te overleggen met andere eilanden.

REKTIFIKATIE

De direkteur van de Landsloterij maakt hierbij bekend dat de trekking van 7 april j.l. NIET de 9de trekking was zoals vermeld op de trekkingslijst en in de kranten, maar de 8ste trekking.

[illegible]ubbers wil stappen [illegible]gen FIOD nemen

=door Victor Halkamp=

[illegible]HAAG/WILLEM[illegible] — Een woedende [illegible] Lubbers heeft aan[illegible]digd dat hij aan de [illegible] van Justitie, mr. [illegible] Hirsch Ballin, zal [illegible]

[illegible] vindt het een 'ver[illegible] ongelukkige suggestie', dat de naam van Brinkman is gevallen in een fraudezaak, terwijl de officier van Justitie Brinkman van elke verdenking vrijspreekt. Hij werd [illegible] commissaris bij [illegible] [illegible] al was afgestoten. [illegible] zou de fiscus voor [illegible] hebben opgelicht.

Brinkman zelf betichte de [illegible] radio-omroep van een schandelijke en ongefundeerde beschadigingsactie tegen zijn persoon en het CDA.

Volgens het CDA-Tweede Kamerlid Hillen, woordvoerder in deze kwestie (en ex-NOS-verslaggever) heeft een redacteur van *Reporter* aangifte gedaan bij de Justitie van belastingontduiking [illegible]. Daarbij zou zijn gedreigd met publicatie, wanneer Justitie geen actie zou ondernemen. "Een vooropgezette poging tot beschadiging van Brinkman", is Hillens conclusie.

TDS (Total Deceiving System)

IK ZIT al jaren aangesloten op dat TDS-systeem, maar de laatste tijd begint dat hele systeem mij toch de keel uit te hangen. Na de fiasco met de drie kanelen die de Olympische Spelen tegelijk uitzonden, hebben ze HBO weggehaald en kwam de directeur met (zoals altijd) een [illegible] uitleg, waar niemand wijs uit werd, in de kranten, maar HBO bleef weg!

In de plaats kwam nog meer [illegible] HBO Olé met Spaanse ondertiteling voor de 'Spanjolen' die hier zitten. CNN International waar niemand wat aan heeft, alleen als je in Nieuwegein of zo in een donker hotelkamertje zit en niets te doen hebt en een filmkanaal met films uit het jaar nul waar je voor het slapen gaan naar kijkt in plaats van een boek leest, omdat het net zo slaapverwekkend werkt.

Na veel protest hebben ze zich eindelijk gerealiseerd dat wij meer aan Amerikaans nieuws hebben dan aan nieuws uit een of ander donker hoek van Afrika. Weer verandering! Onlangs zat ik naar een film te kijken op HBO Olé en halverwege de film schakelen ze opeens over naar *Mind Extension University*. Mijn vrouw heeft mij nooit in het Spaans horen vloeken, maar dat komt door alle Spaanse ondertiteling die ik steeds voorgeschoteld krijg op dat filmkanaal.

Ik heb er vervloekt, want wat heb ik in godsnaam aan een of andere truttige juffrouw die mij een computerprogramma uitlegt. Laat die juffrouw van de *Mind Extension University* een keertje contact opnemen met de directie van TDS, die hebben heel hard *mind extension* nodig, want die kenenn het woord *consistency* niet, ofwel in het Nederlands consequent.

Je weet nooit wat je krijgt en als je het krijgt, is er geen zekerheid dat je het de volgende week weer krijgt. Ik durf te wedden dat ze (weer) die HBO Olé in tweeën gaan splitsen, een HBO Olé en een of ander *educational* of een *country and western*-kanaal, want dat hebben ze steeds in het verleden gedaan!

ARTHUR DONKER
Curaçao

Huis te huur
in Barber
Grote tuin met molen.
Voor meer informatie bel
tel: 642414

Las Vegas SUPERMARKET
Gosieweg 90
Tel: 373772/371950/373044

Wat wij niet in ons standaard assortiment hebben, kunt u wel bestellen!

NASKHO

Nederlands Antilliaanse Stichting voor Klinisch Hoger Onderwijs
Netherlands Antilles Foundation for Clinical Higher Education
Schottegatweg Oost 203 A - Curaçao - Netherlands Antilles - P.O. Box 886 - Tel.: 653839 - Fax: (599-9) [illegible]

Post Graduate Course

"Critical Care in Medicine"

Curaçao April 24 - 27 1994

SUNDAY APRIL 24

09.00 - 09.05	Address of Welcome	— Prof. dr. R.A. Römer
09.05 - 09.15	Opening	— Dr. L. de Jong
Critical Care in General		**Chairman: prof. dr. A.E.C. Saleh**
09.15 - 09.15	Introduction	— Prof. dr. P.J. Hennis
09.15 - 09.40	Decision making	— Prof. dr. P. de Vries Robbé
09.40 - 10.05	Principles of Therapy	— Dr. H. Mattie
10.05 - 10.30	Organization & Logistics	— Prof. dr. P. de Vries Robbé
10.30 - 10.45	Coffee break	
Panesystemic Illness		**Chairman: dr. H. Mattie**
10.45 - 11.10	Anaphylaxis	— Prof. dr. P.J. Hennis
11.10 - 11.35	Shock	— Prof. dr. P.J. Hennis
11.35 - 12.00	Sepsis	— Dr. J.D.M. Feuth
12.00 - 13.30	Lunch Break	
Cardiovascular		**Chairman: prof. dr. P.J. Hennis**
13.30 - 13.55	Arythmia	— Dr. J.W. Viersma
13.55 - 14.20	Trombo-embolism	— Dr. R. Rojer
14.20 - 14.45	Infarction	— Dr. J. Römer
14.45 - 15.00	Tea break	
Pulmonary		**Chairman: dr. J. Römer**
15.00 - 15.25	Upper Airway Obstruction	— Dr. J.N. Maria
15.25 - 15.50	Obstructive Pulmonary Disease	— Dr. A.F. Rosina
15.50 - 16.15	Respiratory Distress Syndrome	— Dr. J.D.M. Feuth

MONDAY APRIL 25

Central Nervous System		**Chairman: dr. H.J. Hoekstra**
19.35 - 20.00	Intracranial Pressure	— Prof. dr. C.A. ter Weeme
20.00 - 20.25	Neuro Trauma	— Prof. dr. R. Braakman
20.25 - 20.50	Acute events in ENT Surgery	— Dr. G.H. Bech
20.50 - 21.15	Acute Ophtalmology	— Dr. A.A. Abdalah

TUESDAY APRIL 26

Gynecology & Oncology		**Chairman: dr. E. Madia**
19.35 - 20.00	Events in Gynecology I	— Dr. J. Bouma
20.00 - 20.25	Events in Gynecology II	— Dr. J. Bouma
20.25 - 20.50	Oncology I	— Dr. H.J. Hoekstra
20.50 - 21.15	Oncology II	— Dr. H.J. Hoekstra

WEDNESDAY APRIL 27

Visceral Dysfunction		**Chairman: prof. dr. P.J. Hennis**
19.35 - 20.00	Acute Abdomen	— Dr. P. Ackerman
20.00 - 20.25	Problems of GI System	— Dr. A. Saleh jr.
20.25 - 20.50	Kidney Failure	— Prof. dr. P.E. de Jong
20.50 - 21.15	Endocrinology	— Prof. dr. A.E.C. Saleh
21.15 - 21.30	Closure	— Prof. dr. P.J. Hennis

Place: Princess Beach Resort & Casino, Flamboyant conference room.
Admission free for specialists, doctors and those interested.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag **20 april 1994** des voormiddags om **11.00 uur**, zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

Een perceel grond, gelegen in het Tweede District van Curaçao op SALINJA ABAO, bekend als kavel nummer S-25, ter grootte van 555 m2, nader omschreven in meetbrief nummer 348 van 8 juli 1987, met al het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als SALINJA ABAO, KAVEL NUMMER S-25.

De veilingsvoorwaarden, alsmede een taxatierapport, inhoudende ondermeer de waarde van het perceel, zullen gedurende twee weken vóór de veiling voor belangstellenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden onder meer in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr F.E. Gijsbertha, waarnemer
van het vacante notariskantoor
Mr H.A. Sperwer,
Neptunusweg 18
telefoon 374377
Curacao
contactpersoon: mevr. K. de Boer

LEVEN NA DE DOOD

SAMEN ZOEKEN NAAR HET ANTWOORD

BLIJ VOORUITZIEN?
OF ANGSTIGMAKEND?

LEZING IN DE U.N.A.
MAANDAGAVOND 11 APRIL 8.00 uur
LOKAAL J.04
INL.: 690999, GOED NIEUWSLIJN: 689590

UITNODIGING

MET DE DOOD IS NIET ALLES UIT

DAT ZEGGEN ELECTRONICI
DAT ZEGGEN WETENSCHAPPERS
DAT ZEGGEN GETUIGEN
EN OOK DE MYSTICI

DUS TOCH: MAAR WAT ZEGT DE BIJBEL?
Er is een leven na de dood.
Hoe is die toekomst voor u en jou?

C.S. Bockhuizen St. Adullam/P.B. 3594 Radio Pastoraat en Counseling

Shaker Top
Wish-Bone

Dare to dress

Wishbone weet van aanbieden! De dressings van Wish-Bone maken niet alleen van Uw bladsla een meestersalade, maar geven ook een extra dimensie aan Uw andere gerechten.

Heeft U de combinatie peertjes, bleekselderij en Chunky Blue Cheese* Dressing van Wish-Bone al geprobeerd? Lekker apart!

Wish-Bone Chunky Blue Cheese Dressing

Wish-Bone.
A taste that's good!

* Ook verkrijgbaar in "Lite"

Distributeur: Hector Henriquez B., Inc.
Santa Rosaweg 38, tel 613266

11 APRIL
OPENING 1STE FASE
Sta. Rosaweg

Onze nieuwe winkel is niet zo groot maar er is nu meer ruimte dan voorheen.
Bovendien zijn we nu beter bereikbaar.

INTER PHOTO
Uw tevredenheid is ons doel.
Dokweg z/n, Sta. Rosaweg

CACTUS CLUB

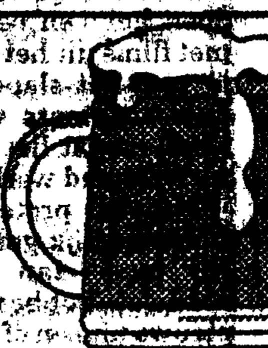
Dinner Specials

April 10 - 23

CACTUS CLUB
S.B.N. van Staverenweg
Tel.: 371600

Sunday April 10th	Monday April 11th.	Tuesday, April 12th.	Wednesday, April 13th.
"[illegible] Stew" Served with rice, funchi and plantain Naf. 18.50	"All You Can Eat Pork Ribs" Served with corn, apple sauce, cole slaw and your choice of potato. Naf. 25.50	"Red Snapper Au Gratin" Grilled snapper topped with cheese and browned in the oven, served with rice and vegetables. Naf. 23.50	"Chicken Creole" Sauteed chicken breast, topped with creole sauce, served with cajun fries. Naf. 23.50
Thursday, April 14th.	**Friday, April 15th.**	**Saturday, April 16th**	**Sunday, April 17th.**
"Stuffed Flank Steak" Flank steak stuffed with a veggy mix, served with fries. Naf. 21.50	"Veal Ambassador" Sauteed veal topped with a sauce of mushrooms, garlic and white wine, served with baked potato and vegetables. Naf. 32.50	"Stuffed Shrimps" Jumbo shrimps stuffed with crabmeat and broiled in a wine sauce, served with cajun fries and vegetables. Naf. 28.50	"Keshi Yena" The traditional Antillian platter which will surprise you. Naf. 18.50
Monday, April 18th.	**Tuesday, April 19th.**	**Wednesday, April 20th**	**Thursday, April 21st.**
"All You Can Eat Fried Chicken" Served with cole slaw, veggies and your choice of potato. Naf. 22.50	"Mustard Sirloin" Chargrilled sirloin with a mustard sauce, served with baked potato and vegetables. Naf. 32.50	"Beef Shiskebab" Chargrilled tenderloin chunks on a skewer, served with vegetables and rice. Naf. 28.50	"Chicken Burgundy" Sauteed chicken breast in a red wine sauce, served with vegetables and rice. Naf. 23.50
Friday, April 22nd			**Saturday, April 23rd.**
"Spaghetti Carbonara" A creamy sauce of blue cheese and bacon topped over noodles. Naf. 22.50			"Veal Cordon Bleu" Breaded veal stuffed with ham and cheese, served with fries and vegetables. Naf. 29.50

Meet Your Friends at
Cactus Club's
Happy Hour - Every Day 4 - 7 pm.
All Alcoholic Drinks Fls. 3,00

AGENDA

…DE: 8000/
…DWEER: 8222/
…CENTRALE: 8845
…TAAL: 8900/
7446/
…nr. 14
…AARDENTEHUIS: 8350

* * * * * * * * *

…BARE BIBLIOTHEEK
…tijden voor het publiek:
…dag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, …dag en donderdag van 08.00-12.00/ …18.00 uur; vrijdag van 08.00-12.00/ …-17.30 uur.
…pon:
…nsdag van 14.00-18.00 uur en vrijdag …14.00-17.30 uur.

* * * * * * * * *

…TKANTOOR
…(openingstijden):
…verkoop:
…dijk (tel.: 8508): maandag t/m don… van 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; … van 07.30-12.00/13.30-16.00; zat… gesloten.
… (tel.: 8214): maandag t/m vrijdag …12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag …en.
…loket
…wissels, Postspaarbank, Sigu… en Giro Betaalkaart).
…dijk en Rincon: maandag t/m … van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; …dag gesloten.

* * * * * * * * *

…RCE CLUBS
…: informatie, H. van Bommel, tel.: …
…woensdag 12.00 uur - Restaurant …

* * * * * * * * *

…ACHTHUIS LVV
(…: 4393)
…pen van maandag t/m vrijdag van 06.00-…30 uur. In verband met planning van te …ren aantal slachtdieren bij keurmeester …elden.

* * * * * * * * *

…ERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
…preekuren maandag, woensdag en …dag van 13.30-14.30 uur; spreekuur te …incon elke donderdag van 17.00-17.30 …ur bij Hulpbestuurskantoor.
…oor spoedgevallen gelieve tel.: 4255 te …llen of fax 7655.

…TICHTING DIERENASIEL …ONAIRE
…naire Animal Shelter Foundation
…weg 26. Tel.: 4989)
…ingstijden maandag t/m zaterdag van …00-12.00/15.00-17.00 uur.

* * * * * * * * *

…NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
…Melchel 36(
…vangstijd van de dienst: zondag om …uur.

* * * * * * * * *

…LACHTEN(BEZORGING)
…on Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, …: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

* * * * * * * * *

Curaçaose commissie Herstructurering Antillen vergaderde gisteren op Bonaire

KRALENDIJK — Op vrijdagmorgen vergaderde de adviescommissie van het Curaçaose eilandsbestuur voor de herstructurering van de Nederlandse Antillen met het Bestuurscollege van Bonaire. Deze commissie staat onder leiding van drs. M. de Castro en vanwege de afwezigheid van gezaghebber mr. Frits Goedgedrag was waarnemend gezaghebber Henry Toré aanwezig.

In de morgenuren werd van gedachten gewisseld over de verschillende frictiepunten, die op dit moment het aanhouden van een verenigd Antillen of minstens de herstructurering in de weg staat. Beide partijen kwamen tot de conclusie dat de huidige staatkundige structuur niet het belangrijkste wrijvingspunt was. Dit zou volgens het communiqué van de eilandsvoorlichtingsdienst vooral gezocht moeten worden in het functioneren van de landsregering en haar diensten. Daarnaast kwam ook naar voren de houding van de centrale regering ten aanzien van de kleine eilanden.

Een van de taken van de Curaçaose commissie bestond uit het brengen van meer helderheid ten aanzien van het referendum op de andere eilanden van de Nederlandse Antillen over de toekomstige staatkundige structuur van ons land en een mogelijke datum voor het houden van een referendum en de opties, waaruit de bevolking zou moeten kiezen.

Gedeputeerde Ramoncito Booi was de mening toegedaan dat de opties, die op Curaçao aan de bevolking werden aangeboden niet zonder meer ook voor de andere eilanden gebruikt zouden moeten worden. Het is daarom goed, aldus gedeputeerde Booi die belast is met Staatkundige Structuur, dat voor Bonaire reële opties, rekening houdende met de situatie op Bonaire, op papier gezet worden. Booi dacht in de richting van opties zoals die van de eenheid van de Antillen en die van directe banden met Nederland.

In de loop van de dag vergaderde de commissie eveneens met vertegenwoordigers van de Kamer van Koophandel en de Vereniging van Handel en Industrie, vakbondvertegenwoordigers, de clerus en sociale organisaties. Er werd ook afzonderlijk vergaderd met vertegenwoordigers van de politieke partijen op Bonaire.

Het eilandsbestuur van Curaçao heeft de commissie voor Herstructurering van de Nederlandse Antillen ingesteld om op deze wijze tegemoet te komen aan het verlangen van de bevolking, zoals in het referendum naar voren is gekomen, om als eilanden van de Nederlandse Antillen bijeen te blijven. In het regeringsprogramma van het kabinet-Pourier willen de coalitiepartijen dat deze commissie zich verder zou gaan verdiepen in het inventariseren en de resultaten daarvan ter beschikking te stellen van het nieuwe kabinet.

■ *De adviescommissie van Curaçao voor de herstructurering van de Nederlandse Antillen, die naar Bonaire afreisde, bestond uit drs. M. de Castro, R. Gijsbertha, R. Begina, N. Carolus en mevr. Ch. Alberto. Een beeld van de vergadering in het Pasanggrahan, van de commissie samen met het Bestuurscollege van Bonaire.*

Allard Touwen van Philips Antilliana:

Apparatuur garandeert optimale behandeling

KRALENDIJK — De nieuwe apparatuur van de stichting Ziekenverpleging en Bejaardenzorg is geleverd door het Curaçaose bedrijf Philips Antilliana. Directeur Allard Touwen erkende dat ook bij zijn bedrijf de volksgezondheid een van de aspecten is, die alle aandacht verdient.

Touwen betreurde het dat de overheden van Curaçao noch die van Bonaire financieel in staat waren de laatste snufjes op medisch gebied aan te schaffen. "Dat neemt niet weg, dat het stichtingsbestuur op Bonaire alle moeite heeft gedaan om hun medische voorzieningen op een hoger peil te brengen", zei Allard Touwen.

Zijn bedrijf leverde het nieuwe röntgenapparaat, dat hij niet alleen een goed produkt noemde, maar waarbij hij vooral attendeerde op de goed opgeleide technici op Curaçao die voor elk bedrijf een doorslaggevende reden konden zijn voor de aanschaf van deze geavanceerde apparatuur.

Touwen benadrukte dat Philips Antilliana veel aandacht besteed aan de training van het technisch personeel. Zij gaan daarvoor zowel naar Europa als naar Amerika. "Dat is een investering voor ons bedrijf en het is een bijdrage aan de ontwikkeling van Curaçao en de rest van de Antillen. Onze ontwikkeling is niet alleen op medisch, maar ook op lichttechnisch gebied", zei Touwen die ook in de *Amigoe* had gelezen, dat de sportterreinen op Bonaire van verlichting zullen worden voorzien. Hij achtte een voorzichtige hint — die overigens meer duidelijk dan voorzichtig was — in de richting van de gedeputeerde Noris Gomes en Robbie de Jongh geen verloren energie.

Touwen was verheugd, dat de installatie voor het Sint Franciscus Hospitaal binnen de gestelde tijd was opgeleverd. Hij overhandigde het protocol van oplevering aan de algemeen directeur van de stichting, Jacob Mattemaker. "Ik ben ervan overtuigd dat uw doktoren en specialisten met onze apparatuur een nog betere medische behandeling kunnen garanderen", was de wens van de directeur van Philips Antilliana Allard Touwen.

…a aanslagen, mogelijk tot 14 april:

Israël grendelt bezet gebied af

JERUZALEM - Israël …eeft donderdag de …ezette westelijke Jordaan…ever en de Gazastrook …oor onbepaalde tijd afge…rendeld. De maatregel is …en reactie op twee aan…slagen op Israëliers woe…nsdag en donderdag. Nadat woensdag een aan…slag was gepleegd op een …bus werd donderdag een …Israëlische man bij de …stad Ashdod doodge…schoten door een Pale…stijn uit de Gazastrook. …Deze vond zelf ook de …dood.

…Het leger zei dat voorlopig …geen Palestijnen meer …worden toegelaten tot Israël …en Oost-Jeruzalem. De …bezette gebieden waren sinds …het bloedbad van februari in Hebron al afgesloten, maar Palestijnen met speciale pasjes konden nog altijd naar Israël reizen, waar tienduizenden van hen werken. Media in de joodse staat meldden dat de bezette gebieden tot en met 14 april, de viering van de Israëlische onafhankelijkheid, afgegrendeld zullen blijven.

De PLO sprak donderdag haar leedwezen uit over de zelfmoordactie van woensdag, toen een Palestijn met een autobom inreed op een bus. Bij de aanslag, die is opgeëist door de radicale Hamas-beweging, kwamen zeven Israëliërs om. In een verklaring condoleert de PLO de familieleden van de slachtoffers en stelt de organisatie tevens dat het geweld de noodzaak onderstreept om het principeakkoord met Israël snel uit te voeren.

Israëlische woordvoerders zeiden dat het overleg met de PLO over uitvoering van het akkoord zondag wordt hervat. Eerder hadden Palestijnen aangekondigd dat de twee partijen donderdagavond of vrijdag al weer verder zouden praten. De Palestijnen lijken ongeduldig. Zij toonden zich vorige week geïrriteerd toen de Israëlische delegatie de besprekingen opschortte om deel te nemen aan de herdenkingsdag van de Holocaust, de volkerenmoord van de Nazi's op de joden.

■ *SKUZU - De Zuidafri…kaanse topconferentie in …Skuzu heeft een akkoord opge…leverd met betrekking tot de …multiraciale algemene verkie…zingen tegen eind april. Wel …besloot men internationale …bemiddelaars erbij te roepen …als men volgende week …weer ontmoet. Bij de …deelnemers in het confe…rentieoord Skuzu, vlnr ANC-…leider Nelson Mandela, presi…dent Frederik de Klerk en …Zulu-koning Goodwill Zwele…thini. Laatstgenoemde eist een …grote mate van autonomie op …voor de Zulu-staat.*
(AFP-satellietfoto)

GRONDWETGEVENDE VERKIEZINGEN IN ARGENTINIE

Kiezers: 21,6 miljoen
Kiezen: 305 leden voor grondwetgevende vergadering
Grondwetsvergadering ... in tweede week van mei
Belangrijkste punten van hervorming
• Directe verkiezing van president (mandaat 4 jaar)
• Mogelijkheid herverkiezing van president
• Instelling functie van regeringsleider (premier)

ZONDAG 10 APRIL

Laatste peilingen

Breed front	UCR	Peronisten	MODIM	Rest
9-10%	21-22%	43-45%	5-6%	18%

Bron: CEOP

AFP Amigoe infografiek

Ongeveer 21,6 miljoen Argentijnen kunnen morgen, zondag 10 april, hun stem uitbrengen voor de samenstelling van een grondwetgevende conventie. Eigenlijk doet de uitslag van de stemming er niet zoveel toe. De twee belangrijkste partijen, die der Peronisten (Rechtvaardigheidspartij) en de Radikale unie (UCR) hebben eerder al een pakt gesloten om de grondwet te wijzigen. In de nieuwe grondwet wordt de macht van de president beperkt en komt er de figuur van de premier.

Vriendschapsbrug over Mekong open:

Uitersten Thailand en Laos verbonden

BANGKOK/NONG KHAI - Koning Bhumibol van Thailand en president Nouhak Phoumsavan van Laos hebben vrijdag bij de Laotiaanse hoofdstad Vientiane de eerste brug over hun grensrivier, de Mekong, geopend. De "Vriendschapsbrug" is gebouwd en bekostigd door Australië.

Zij is een symbool voor de nieuwe verhoudingen tussen de landen van Indochina en die van de Associatie van Zuidoostaziatische landen (ASEAN), waartoe AustraliE behoort. De Vriendschapsbrug verbindt uitersten met elkaar: Thailand is pro-westers, heeft een bloeiende markteconomie en 57 miljoen inwoners. Daarentegen is het volledig door land ingesloten Laos sinds 1975 communistisch. Het telt slechts 4,2 miljoen inwoners. Het behoort tot de armste landen van de wereld. Wat er na de communistische machtsovername met de Laotiaanse koningsfamilie is gebeurd is in Vientiane een diepbewaard geheim. Aangenomen wordt echter dat zij in "heropvoedingskampen" om het leven zijn gekomen.

"De brug opent een landverbinding tussen Singapore en Peking, dus tussen de dynamische economieën van Zuidoost-Azië en Zuid-China, ontsluit Laos en verbindt Thailand ook met Vietnam", zei de Australische premier Paul Keating, die de opening bijwoonde. "Het is een nieuwe dimensie van samenwerking in zuidoost-Azië", zei de premier van Thailand. Na de onthulling van een gedenksteen "Gift van de mensen van Australië voor het volk van Thailand en Laos" in het midden van de brug, reden koning Bhumibol, koningin Sirikit en prinses Maha Sirindhorn direct door over de brug naar de Laotiaanse hoofdstad Vientiane voor hun eerste bezoek aan het land sinds 1967.

De krap twaalfhonderd meter lange brug is tot nu toe de enige vaste oeververbinding buiten China over de machtige Mekong. De rivier ontspringt in Tibet en stroomt over een afstand van meer dan vierduizend kilometer naar de Zuidchinese zee. Zij is de levensader voor miljoenen mensen in China, Birma, Laos, Thailand, Cambodja en Vietnam, maar markeert tot dusverre ook de ideologische scheiding tussen kapitalisme en communisme. Dat de brug Singapore met Peking verbindt, zoals de Australische premier zei, is voorlopig alleen maar theorie. Alleen al de rampzalige infrastructuur aan Laotiaanse kant staat daar borg voor. Pas vanaf maandag, mogelijk nog later, kunnen reizigers uit Thailand over de Vriendschapsbrug.

INGEZONDEN

Hartworm

DE LAATSTE tijd krijgt de kliniek regelmatig honden aangeboden, waar na klinisch onderzoek en bloedonderzoek blijkt dat zij lijden aan de zogenaamde *heartworm*. Deze ziekte komt alleen bij honden voor en is niet besmettelijk voor de mens.

De eerste klachten betreffen altijd een verminderd uithoudingsvermogen, langzaam gewichtsverlies, soms hoesten, eventueel met bloed, bij inspanning. In een later stadium eten de honden niet of slecht, komen niet meer overeind en sterven uiteindelijk. *Heartworm* wordt veroorzaakt door een parasiet, die in het bloed leeft en zich in het hart nestelt. De volwassen worm hecht zich aan de wand van het hart en wordt bijna dertig centimeter groot. Er is altijd sprake van meerdere wormen daarom levert dit problemen op voor de bloedsomloop. De klachten die ontstaan worden dus veroorzaakt door het dicht gaan zitten van het hart en bloedvaten.

Hoe komt de hond nu aan deze parasiet? Een mug is de drager van de *heartworm*-larven. Als een geïnfecteerde mug een hond steekt, dan gaan de larven van de *heartworm* over op de hond (als deze mug een mens steekt, gebeurt er niets, de mens is ongevoelig voor deze ziekte). Deze larven blijven eerst een tijdje onder de huid van de hond zitten. Als ze groter worden en volwassen zijn, gaan ze naar het hart van de hond waar ze zich vasthechten aan de wand. Het duurt minstens vijf maanden voordat er volwassen wormen in het hart zijn, nadat de mug de hond gebeten heeft. Daarna beginnen langzaam de ziekteverschijnselen.

Om te weten of een hond *heartworm* heeft, doen we naast klinisch onderzoek ook bloedonderzoek. Er wordt van de hond wat bloed afgenomen en onderzocht. Als het resulgaat negatief is, heeft de hond geen *heartworm*. Als hij positief blijkt te zijn, is hij besmet met *heartworm* en is daar ziek van of heeft nog geen last van de *heartworm*. Als hij al ziek is, proberen we de hond weer zo sterk mogelijk te maken voordat we over kunnen gaan tot de behandeling die moet leiden tot het doodgaan van de wormen. Is de hond sterk genoeg, dan moet hij in twee dagen vier keer behandeld worden met een stof waar de wormen dood van gaan. Dit is een zware behandeling, zwakke dieren kunnen het soms niet verdragen. Ook de dieren die positief zijn bevonden en nog geen verschijnselen hebben, worden op deze manier behandeld. Na de behandeling weten we dat de dieren geen levende wormen meer hebben. De dode wormen kunnen echter de eerste tijd nog last veroorzaken, daarom is het van belang deze dieren goed in de gaten te houden.

We kunnen nu op twee manieren verder met *heartworm* omgaan:

- door elk jaar bij de vaccinatie van de hond wat bloed af te nemen kunnen we zien of hij (weer) besmet is. Als hij dat is, kunnen we hem behandelen.
- door de hond elke maand een tablet te geven waarvan de *heartworm*-larven doodgaan weten we zeker dat hij nooit *heartworm* zal krijgen ondanks dat hij misschien door geïnfecteerde muggen gebeten zal worden.

Deze laatste mogelijkheid verdient natuurlijk de voorkeur. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u de kliniek altijd bellen. Het ligt in de bedoeling elke dinsdagmiddag om drie uur bloed af te nemen voor controle op *heartworm*. Dit kan overigens alleen na telefonische afspraak (tel.: 4255).

REINOUD VAN GENT
(dierenarts
Klinika Veterinario Bonaire)

Financiële steun voor rapport Pourier

KRALENDIJK — Tijdens het bezoek van gezaghebber mr. Frits Goedgedrag en gedeputeerde Ramoncito Booi aan Nederland is met de vertegenwoordigers van het KabNA gesproken over de uitvoering van de aanbevelingen die werden gedaan in het rapport van Miguel Pourier *Integrale sociaal-economische aanpak Bonaire*.

"Het rapport is een analyse van de huidige situatie en een voorstel hoe de situatie in de toekomst zal moeten zijn. Om dat te bereiken zal er een groot aantal aanbevelingen in het rapport uitgevoerd moeten worden. Op die basis zal het KabNA voor de komende jaren ontwikkelingshulp moeten geven." Dat zegt gedeputeerde Booi, die daarmee verwijst naar een opmerking van de samenstellers van het rapport.

Booi denkt dat deze of komende week begonnen zal worden met de op korte termijn uitvoering geven aan de aanbevelingen in het rapport. Dat sluit dan aan bij het bezoek dat een KabNA-delegatie in april aan Bonaire zal brengen. Dan zal bepaald worden welke projecten voor financiering in aanmerking komen.

OPENBARE VERKOOP
Op dinsdag 10 mei 1994 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:
het tot 17 juni 2023 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curaçao op "SUFFISANT", ter grootte van 266m2, nader omschreven in meetbrief nummer 502 van 13 augustus 1982, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Nobelstraat ...
De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curaçao vanaf heden en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling. ... is verplicht een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.
NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel. 613199 - 613...

OPENBARE VERKOOP
Op dinsdag 10 mei 1994 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:
het tot 1 november 2014 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curaçao bekend als BLOK O kavel nummer 12 van het verkavelingsplan "SANTA ROSA UITBREIDING", ter grootte van 700m2, nader omschreven in meetbrief nummer 267 van 4 juli 1974, met het daarop gebouwde.
De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curaçao ... is verplicht een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.
NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel. 613199 - 613...

OPENBARE VERKOOP
... kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ...
... van zijn bod en de bijkomende kosten.
NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel. 613199 - 613...

In ontwikkelingslanden, wegens projecten:

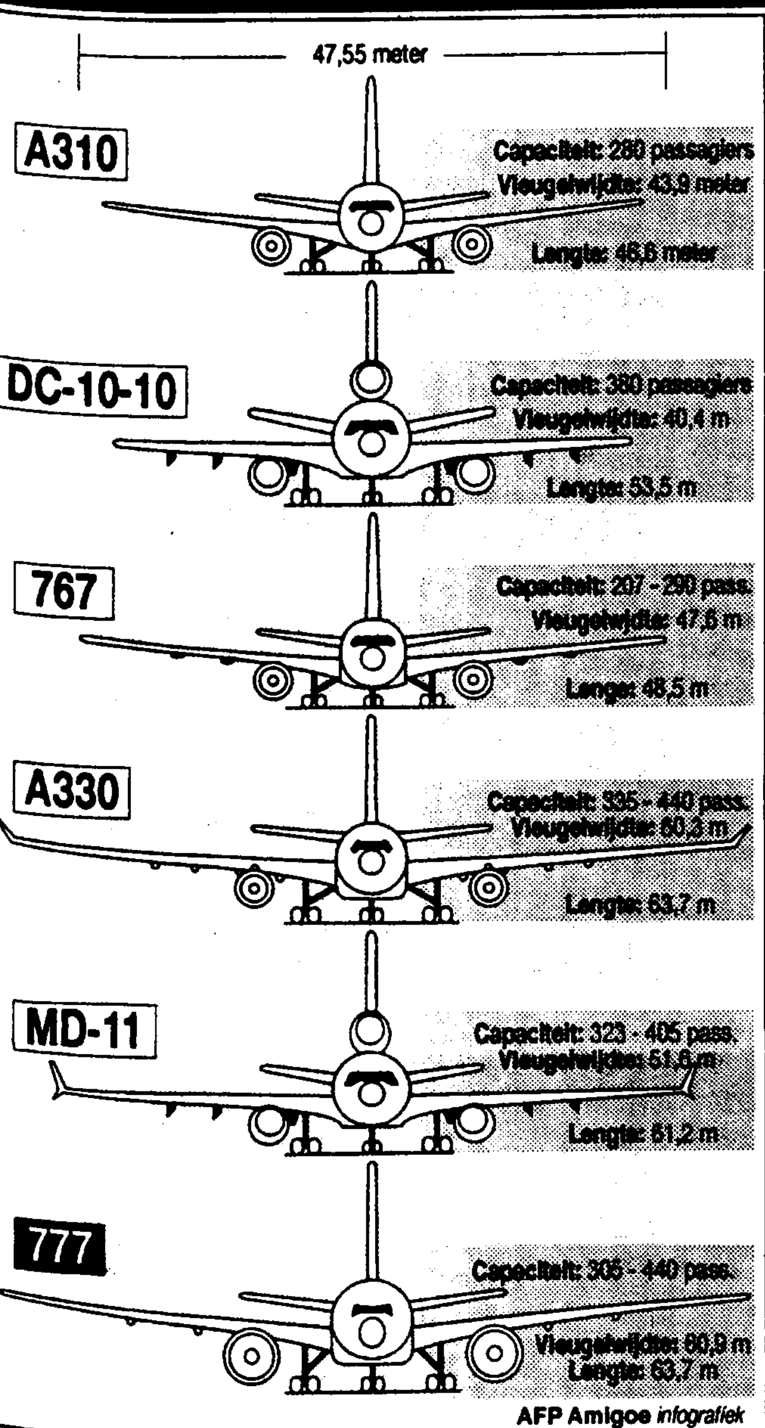
Wereldbank: Meer aandacht voor verplichte verhuizers

WASHINGTON - De Wereldbank wil meer aandacht schenken aan de positie van bewoners in ontwikkelingslanden die gedwongen worden te verhuizen in verband met grote bouwprojecten. Om hun problemen te verzachten zal de Wereldbank meer geld aan ontwikkelingslanden lenen, zo staat in een vrijdag gepubliceerd rapport van het internationale instituut.

Elk jaar moeten ongeveer tien miljoen inwoners in de Derde Wereld hun dorp verlaten om plaats te maken voor een stuwdam, een autosnelweg of een krachtcentrale. Ontwikkelingslanden hebben die bouwwerken hard nodig voor de groei van hun economie. Daarbij heeft de Wereldbank niet altijd oog gehad voor de gevolgen van de gedwongen verhuizing voor de lokale bevolking, zo erkent de in Washington gevestigde instelling.

"Ik ben ervan overtuigd dat met zo'n aanpak veel van het ongerief en de pijn van de onvrijwillige verhuizing tot een minimum kan worden teruggebracht", aldus Wereldbank-president Lewis Preston. Leningen van de bank hebben slechts betrekking op drie procent van dergelijke bouwwerken maar dat heeft tegenstanders niet verhinderd felle kritiek te spuien.

De Wereldbank onderstreept het belang van grote projecten. Volgens haar cijfers hebben twee miljard mensen nog steeds geen aansluiting op het elektriciteitsnet. Zij zijn aangewezen op hout en mest als energiebron.

.De Boeing 777 welke in Seattle officieel werd gepresenteerd moet de slag aanbinden in de meest moeilijke sector van de burger-luchtvaart. Hierbij een beeld van de Boeing-concurrenten

Reorganisatie Hema sorteert effect:

KBB wil vleugels in buitenland uitslaan

AMSTERDAM - Het detailhandelsconcern KBB (onder meer Bijenkorf en Hema) wil zijn vleugels uitslaan in het buitenland. Er bestaat in het bijzonder interesse voor overnemingen in Groot-Brittannie en de Verenigde Staten (VS). Om die te kunnen betalen, geeft het concern nieuwe aandelen uit.

KBB vindt de mogelijkheden om op eigen kracht te groeien te beperkt, zo zei directievoorzitter dr.ir. A. Maas dinsdag. Daarom gaat het concern op overnemingspad. Duitsland is nog te duur en met zuid-Europa zijn de cultuurverschillen te groot. Groot-Brittannie wordt interessant als gevolg van de groei in de detailhandelsomzetten daar en "natuurlijk blijven we geïnteresseerd in de VS", aldus Maas.

Het concern zal zijn kas spekken door een claimemissie, waarvan de voorwaarden op 22 april worden bekendgemaakt. Het gaat om 1,3 miljoen gewone aandelen, 12,5 procent van het nu uitstaande kapitaal. Ondanks deze emissie zal de nettowinst per aandeel (exclusief buitengewone posten) "zeker gelijk" blijven.

Behalve groei is risicospreiding een doelstelling van de overnemingen. KBB haalt nu 92 procent van zijn omzet in Nederland. Het omzetaandeel van de 1355 speciaalzaken - zoals M+S Mode, Bruna, Prenatal en Amici - is gegroeid tot 48 procent. Dat van de warenhuisketens Hema en Bijenkorf is de afgelopen jaren flink gezakt tot 52 procent.

De nieuwe gretigheid is onder meer mogelijk omdat de problemen bij de Hema zo goed als achter de rug zijn. De resultaten daar zijn fors verbeterd. Het assortiment is verminderd van dertig- tot negentienduizend artikelen, ten koste van onder meer de grote elektronica, het behang, de boeken en de maagband-BH's. De marges zijn daardoor, en door andere efficiencyverbeteringen, verbeterd. Het aantal kleine Hema's, met een vloeroppervlakte van drie- tot vierhonderd vierkante meter, zal de komende jaren toenemen tot veertig a vijftig. Nu zijn er 21.

BRITISH AIRWAYS gaat zijn prijzen op internationale routes naar vijftig bestemmingen met gemiddeld 30 procent verlagen. Op sommige vluchten bedraagt de korting 50 procent. De eveneens Britse luchtvaartmaatschappij Virgin Atlantic heeft al aangekondigd de prijsverlaging te zullen volgen op de routes naar de VS en het Verre Oosten.

FINANCIEEL NIEUWS

Rust kenmerkt Europese valutamarkt:

Dollar in VS iets achteruit

NEW YORK - Op de valutamarkt in de Verenigde Staten moest de dollar iets achteruit. De Amerikaanse munt noteerde tegen het slot van de handel in New York Nf 1,9225 na een koers van Nf 1,9255 op donderdag. Op de wisselmarkt in Amsterdam was de dollar aan het eind van de middag Nf 1,9245 waard.

De internationale valutamarkten lieten vrijdag een rustig beeld zien met bescheiden koersschommelingen. De dollar kwam bij gebrek aan belangrijk economisch nieuws nauwelijks van zijn plaats. Bij het slot van de handel op de wisselmarkt in Amsterdam werd Nf 1,9245 genoteerd, slechts een twintigste cent lager dan de slotkoers van Nf 1,9250 op donderdag.

Het pond sterling werd ruim een halve cent duurder. De koers ging omhoog van Nf 2,8305 naar Nf 2,8365. Verder stond ook de lire weer in de schijnwerpers. De Italiaanse munteenheid, die al een behoorlijke koersstijging heeft geboekt na de goede verkiezingsresultaten van Berlusconi, klom van Nf 11,750 per tienduizend naar Nf 11,785. Binnen het Europese monetaire stelsel (EMS) viel alleen een behoorlijke koerssprong van het Ierse pond op. De notering van het punt ging in het kielzog van het pond sterling omhoog van Nf 2,7180 tot Nf 2,7340.

Groot Nederlands familiebedrijf:

Nettowinst SHV tegen verwachting in gestegen

UTRECHT - Het energie- en detailhandelconcern SHV, het grootste niet aan de beurs genoteerde concern in Nederland, heeft tegen de verwachting in de nettowinst zien stijgen.

In 1993 noteerde SHV een concernwinst van Nf 613 miljoen tegenover Nf 545 miljoen in het jaar ervoor. De omzet schoot in het afgelopen boekjaar sterk omhoog van Nf 19 miljard naar Nf 22 miljard, zo is vrijdag bekend gemaakt. Begin dit jaar was SHV, onder meer eigenaar van de Makro-groothandels, wat terughoudend over de winstontwikkeling. Toen verkondigde een woordvoerder dat de jaarwinst over 1993 ongeveer gelijk zou zijn aan die van 1992.

De acht familie-aandeelhouders krijgen door de groei van de concernwinst meer geld in het handje. Een van de aandeelhouders is de familie Fentener van Vlissingen die een meerderheidsbelang in SHV heeft. De winst bestemd voor eigen aandeelhouders gaat omhoog van Nf 309 miljoen naar Nf 332 miljoen. Aan de aandeelhouders wordt voorgesteld een dividend van Nf 27 (1992: Nf 25) per aandeel van nominaal Nf 100 uit te keren. Het jaarverslag wordt op 4 mei gepubliceerd.

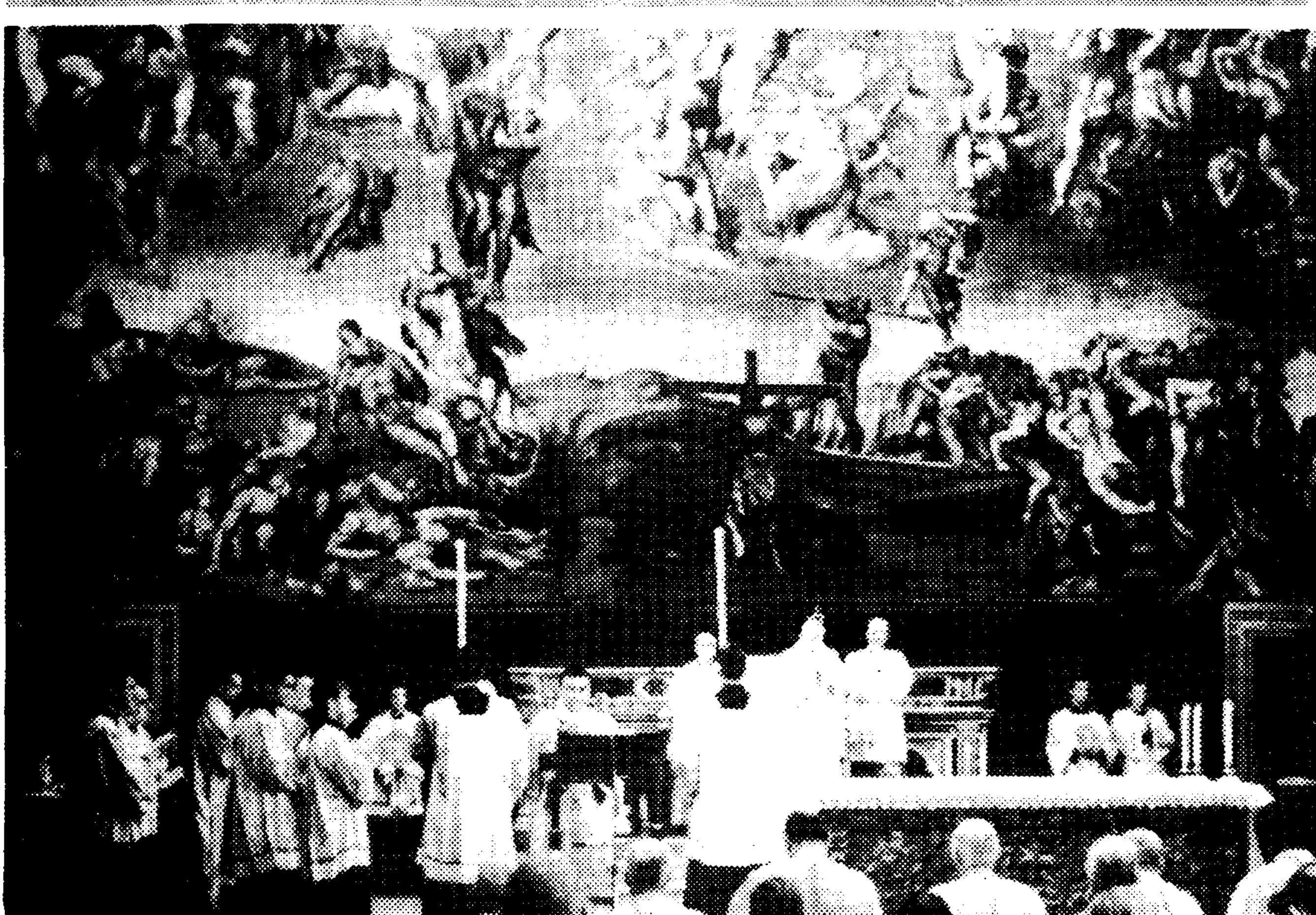
VS akkoord met GATT, ook zonder sociale paragraaf

GENEVE - De Verenigde Staten zullen toch instemmen met het GATT-akkoord over liberalisering van de wereldhandel. De VS dringen niet langer aan het pakket uit te breiden met een apart hoofdstuk over arbeidsomstandigheden, zo bleek tijdens een vergadering van onderhandelaars donderdag in Geneve.

Het GATT-akkoord moet volgende week tijdens een ministersbijeenkomst van de 121 aangesloten landen worden ondertekend. Wel krijgen de VS de mogelijkheid om aanpassingen op het terrein van de arbeidsomstandigheden aan te dragen in het comite dat de oprichting van de World Trade organization (WTO) gaat voorbereiden. De WTO vervangt per 1 januari 1995 de GATT (Algemene overeenkomst inzake tarieven en handel). Het voorbereidend comite is donderdag officieel van start gegaan en staat open voor alle nieuwe discussiepunten.

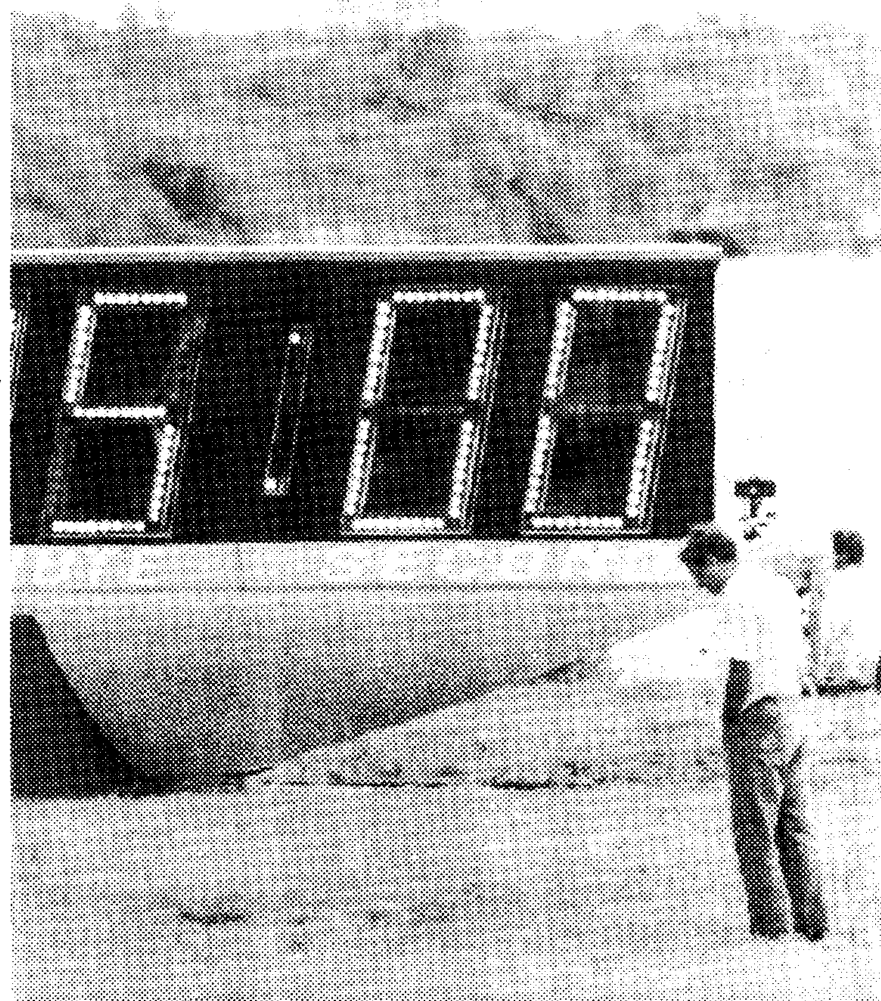
De Amerikanen kwamen vorige week met de eis voor een aparte sociale paragraaf in het GATT-akkoord omdat zij vrezen getroffen te worden door oneerlijke concurrentie van ontwikkelingslanden. Die zouden volgens Washington profiteren van lage lonen en slechte arbeidsomstandigheden. Ook Frankrijk was voorstander van een sociale paragraaf. De ontwikkelingslanden waren fel tegen een apart hoofdstuk omdat de industrielanden daarmee de mogelijkheid krijgen hun eigen positie te beschermen.

Laatste oordeel in oude luister hersteld

■ *VATICAANSTAD - Na een restauratieperiode van veertien jaar werd vrijdag officieel het wereldberoemde fresco Het Laatste Avondmaal weer aan het publiek getoond in de Sixtijnse kapel. Dit werd geschilderd tussen 1508 en 1512 door Michel Angelo. Het is in zijn vroegere pracht hersteld. Bij gelegenheid van dit vreugdevolle feit ging paus Johannes Paulus II voor in een Eucharistieviering.*
(AFP-satellietfoto)

Endeavour niet gelanceerd

■ *KENNEDY SPACE CENTER - Het ruimteveer Endeavour is vrijdag niet de ruimte ingegaan zoals de bedoeling was. Vijf minuten voor de start tijdens het aftellen stopte de klok. De lancering werd uitgesteld wegens de hevige windkracht en de zware bewolking. Vandaag deed men een derde poging. Ditmaal waren er geen hindernissen voor de Endeavour zodat hij succesvol gelanceerd kon worden.*
(AFP-satellietfoto)

Volledig herstel automarkt nog niet verwacht:

BMW verwacht over 94 bevredigend resultaat

MUNCHEN - Een aanhoudende verbetering op de vorig jaar sterk ingezakte automarkt is nog niet in zicht, maar dit jaar zal wel wat beter verlopen dan 1993 dank zij een iets aantrekkende economie.

Dit heeft het duitse autoconcern BMW dinsdag laten weten in een toelichting op de cijfers over 1993. BMW heeft het vorig jaar een stuk beter gedaan dan zijn meeste concurrenten, die vrijwel allemaal op verlies uitkwamen. Het nettoresultaat van de autofabrikant bedroeg 516 miljoen mark. Dat was wel 29 procent lager dan in 1992. De omzet verminderde met 7 procent tot 29,02 miljard mark en de verkoop van auto's zakte met 9,2 procent tot 534.397 stuks.

De achteruitgang van verleden jaar is in het eerste kwartaal van dit jaar tot staan gekomen. De autoverkoop was weliswaar vrijwel gelijk aan die van de eerste drie maanden van 1993, maar de omzet nam toe met 2,7 procent tot 7,5 miljard mark. De produktie was zeven procent kleiner doordat er minder werkdagen waren en BMW overschakelde op de produktie van andere modellen.

Het concern denkt dit jaar een "bevredigend" resultaat te kunnen bereiken, ondanks de financiële lasten die de overneming van de Britse autofabrikant Rover meebrengt. Rover kwam onlangs voor ongeveer twee miljard in Duitse handen.

Over de divisie motorfietsen heeft BMW niet te klagen. De produktie nam in de eerste drie maanden toe met 12,5 procent tot 12.100 stuks en de verkoop groeide met 31 procent tot 10.120 stuks. Er werken op het ogenblik ongeveer 70.650 mensen bij het concern.

Vervroegde sluiting mogelijk:

KLM: Aandelenemissie succes

AMSTELVEEN - De KLM heeft dinsdag 29 maart haar aandelenemissie succesvol en vervroegd afgesloten met een totale opbrengst van Nf 1193 miljoen. Daarmee heeft de aandelenuitgifte Nf 200 miljoen meer opgebracht dan was verwacht. Dit heeft de maatschappij dinsdag bekendgemaakt.

Er zijn 21,275 miljoen gewone aandelen geplaatst tegen een prijs van Nf 44 per stuk: Opbrengst Nf 936 miljoen. Daarnaast heeft de staat voor Nf 235 miljoen financieringsprefs opgenomen en nog voor Nf 22 miljoen volgestort op in haar bezit zijnde aandelen. Het belang van de Nederlandse overheid is hiermee gehandhaafd op 38,2 procent. De emissie kost de staat in totaal Nf 300 miljoen.

Oorspronkelijk zou de opbrengst pas op 7 april worden bekendgemaakt. Maar door de aanhoudende sterke vraag naar de nieuwe aandelen heeft het bij de emissie betrokken bankensyndicaat al 29 maart besloten de haar toegekende optie op maximaal 15 procent van de 18,5 miljoen geplaatste aandelen uit te oefenen.

Dat de emissie meer heeft opgebracht dan de oorspronkelijk verwachte Nf 1 miljard is te danken aan zowel kwantitatief als kwalitatief goede vraag naar de nieuwe aandelen. Dankzij de grote belangstelling van internationale beleggers was de emissie ruim overtekend, zodat geen volledige toewijzing op de inschrijvingen heeft kunnen plaatsvinden.

In een reactie zegt de KLM blij te zijn dat ook de internationale kapitaalmarkt vertrouwen heeft getoond in de doorlopende inspanningen van de maatschappij om "door verdere verbetering van kwaliteit, versterking van de marktpositie en verlaging van de kosten het toekomstperspectief te verbeteren".

Aandelen volgen obligatiemarkt:

Dow Jones lager

NEW YORK - Op de effectenbeurs van New York zijn de aandelenkoersen vrijdag naar beneden gegaan. De Dow Jones-index sloot met een verlies van 19,00 punten op 3674,26. De omvang van de handel kwam uit op 264 miljoen aandelen.

De daling van de belangrijkste beursmeter bedroeg tijdens de handel op een gegeven moment meer dan dertig punten. Daarmee volgden de aandelen opnieuw de richting van de obligatiemarkt. Een verklaring hiervoor was niet te vinden. "De aandelenmarkt volgt normaal gesproken niet zo nauw de richting van de obligatiemarkt, maar dit gebeurt nu al een paar weken achter elkaar," aldus een verbaasde handelaar. Toen vrijdag de obligatiemarkt zich later enigszins herstelde, veerde ook de aandelenmarkt weer iets op.

De neerwaartse trend op Wall Street werd opnieuw veroorzaakt door de angst voor een mogelijke renteverhoging. Daarbij kwam ook dat beleggers verlegen zitten om geld omdat de inkomstenbelasting vóór 15 april moet zijn voldaan en daarom stukken van de hand doen.

Vs akkoort met GATT zonder sociale paragraaf

GENEVE - De Verenigde Staten zullen toch instemmen met het GATT-akkoord over liberalisering van de wereldhandel. De VS dringen niet langer aan het pakket uit te breiden met een apart hoofdstuk over arbeidsomstandigheden, zo bleek tijdens een vergadering van onderhandelaars donderdag in Geneve.

Het GATT-akkoord moet volgende week tijdens een ministersbijeenkomst van de 121 aangesloten landen worden ondertekend. Wel krijgen de VS de mogelijkheid om aanpassingen op het terrein van de arbeidsomstandigheden aan te dragen in het comite dat de oprichting van de World Trade organization (WTO) gaat voorbereiden. De WTO vervangt per 1 januari 1995 de GATT (Algemene overeenkomst inzake tarieven en handel). Het voorbereidend comite is donderdag officieel van start gegaan en staat open voor alle nieuwe discussiepunten.

MENSEN

Zanger van Nirvana zelfmoord gepleegd

De zanger van de succesvolle **rockgroep Nirvana, Kurt Cobain**, is overleden. Hij pleegde **zelfmoord** in zijn woning in Seattle in het westen van de VS. Het management van de band in Los Angeles bevestigde zijn overlijden vrijdagavond.

De 28-jarige Cobain heeft zich met een revolverschot in het hoofd om het leven gebracht, meldde een radiostation in Seattle. De politie bevestigde dat de man dood in zijn woning was aangetroffen, met naast zich een zelfmoordbrief.

Het stoffelijk overschot, dat vermoedelijk drie dagen in de woning heeft gelegen, werd gevonden door een elektricien die in het huis kwam om te 'klussen'.

'Wij zijn diep bedroefd door het verlies van zo'n getalenteerd artiest, nauwe vriend, liefhebbende echtgenoot en vader", zei Nirvana's management Gold Mountain Entertainment in een verklaring namens veel bedroefden. De artiest was gehuwd en had een dochtertje.

Cobain was leider en zanger van Nirvana, een van de bekendste en populairste rockbands van de afgelopen jaren. Hun muziekstijl 'grunge', voorzien van gitaargeweld en een harde basis van bas en drums, maakte samen met de groep Pearl Jam hun woonplaats Seattle tot rockstad nummer een.

Van de eerste plaat van Nirvana, *Nevermind*, werden over de hele wereld meer dan tien miljoen exemplaren verkocht. Cobain werd echter niet gelukkiger door het succes. Begin maart moest hij tijdens een korte pauze in de Europese toernee van Nirvana in een ziekenhuis worden opgenomen. Hij was in coma geraakt door een combinatie van alcohol en medicijnen.

■ *Het blijft maar druk daar op die najaars-modeshow in New York. Behalve uitgaanskleding en vrijetijdsmode nu ook sportieve pakjes. Hier een wielrennersoutfit die menige vrouwelijke wielerprof niet zou misstaan. Toch?*

'Wasstraat' voor mensen

Even snel en makkelijk je auto gewassen hebben? Een ritje door de wasstraat biedt de gewenste uitkomst.

Superluie (of is het supersmerige?) mensen kunnen in Japan nu ook zelf een **volautomatische wasbeurt** krijgen. In het westelijke Sasebo City heeft een groep ingenieuze fabrikanten namelijk een 'wasstraat' voor mensen ontwikkeld.

Met een druk op de knop krijgt de klant een wasbeurt met alles erop en eraan. Om te beginnen is daar de sauna. Na een tijdje genietend dampen is het zaak de ogen gesloten te houden, want dan begint de machine met automatisch inzepen. Er is zelfs keus uit diverse soorten badschuim.

Achtereenvolgens wordt de 'bader' op zijn wenken schoongesproeid en drooggeblazen om pico bello uit het wasgebeuren tevoorschijn te komen.

Diverse ziekenhuizen en verpleegtehuizen hebben al belangstelling getoond voor de twee meter hoge vinding van de Japanners.

Vaders meer 'pijn' bij bevalling dan moeders

De pijn die vrouwen lijden bij bevalling van kinderen valt de vaders vaak **meer** tegen dan de moeders. Dat concludeert de Nederlandse vroedvrouw en sociologe L. van der Hulst na een onderzoek over de ervaring van pijn bij bevallingen.

Over het algemeen stellen vrouwen zich de bevalling niet al te rooskleurig voor, zo zegt de onderzoekster. Bij haar onderzoek waren 49 vrouwen en 49 mannen betrokken die binnen een etmaal na de (normale) geboorte van hun kind een vragenlijst in moesten vullen. Daaruit bleek dat **28 vaders** en **16 moeders** de pijn tegen viel.

Slechts 9 ondervraagden zeiden zeker een 'wens tot pijnstilling' te hebben gevoeld.

Wat betreft de beleving van de bevalling was er nauwelijks verschil tussen mannen en vrouwen. 'Heel positief', antwoordde 86 procent van de ondervraagden.

Nederlanders kaaskop af??

Het lijkt bijna onmogelijk, maar als het de rest van deze eeuw net zo gaat als vorig jaar, zijn de Nederlanders binnen de kortste keren **kaaskop af**.

De kaaskoppen raken hun eretitel annex scheldnaam terecht kwijt, want ze zijn met z'n allen ineens minder kaas gaan eten. En dat terwijl tot en met 1992 de consumptie van het oer-Hollandse zuivelprodukt gestaag bleef stijgen.

Per persoon at de Nederlander vorig jaar gemiddeld 200 gram **minder** kaas. Dat lijkt niet veel, maar al die plakjes van 14 miljoen mensen bij elkaar, zijn toch goed voor heel wat kilo's onverorberd broodbeleg en borrelhap.

Om de echte kaaskoppen niet tekort te doen: hij heeft zijn best gedaan, ondanks de afname. Gemiddeld hebben de Nederlanders vorig jaar nog zeker 14 kilo kaas p.p. weg weten te werken.

Lig stil!

Als het meezit, gaat binnenkort de eerste Russische vrouwelijke kosmonaut voor langere tijd de ruimte in.

Het Russische ruimtevaartbureau wil echter eerst weten hoe het vrouwelijk lichaam eigenlijk reageert op lange periodes van immobiliteit. Een merkwaardig experiment moet uitsluitsel geven, zo stond onlangs in de Russische krant Krasnaja Zvezda te lezen.

Acht Russische vrijwilligsters zijn bereid gevonden mee te werken aan het onderzoek. Ze **liggen vier maanden stil**, maar dan letterlijk.

De vrouwen liggen 'gezellig' languit op een hellende plank, met het hoofd lager dan de benen. De enige beweging die ze is toegestaan, zijn beenoefeningen. De uitslag van het experiment hangt nog in de lucht.

Crisis voor Chinese man

Jammer dan voor de vrijgezelle Chinese man. Begint hij, samen met 7,4 miljoen leeftijdsgenoten, net zo'n beetje de midlife-crisis te bereiken, blijkt nog eens dat er slechts een kleine 500.000 alleenstaande vrouwen in zijn leeftijdscategorie zijn.

Weinig kans dus op een huwelijkspartner van gelijke leeftijd, zeggen de Chinese statistieken.

Na ebra nu ook zezel

Het is zwart-wit gestreept en het zegt 'ia'. Rara, wat is dat?

Het is een dier, maar geen beest dat je in de natuur -normaal gesproken- gauw zult tegenkomen. Cubaanse deskundigen zijn er namelijk in geslaagd een **zebra** en een **ezel** met elkaar te kruisen.

Nadat in het dorp Contramaestre in het oosten van het eiland de ezelin Frontera kunstmatig geïnsemineerd was met zaad van de zebrahengst Felipe, zag de kleine Rayita de Luna het levenslicht.

De 'zezel' is een merkwaardig 'schepsel' met strepen van een zebra op de kop en een grijs lijf zoals een ezel dat heeft. Het biologisch produkt was zelfs goed voor een bericht van het staatspersbureau AIM.

Naar verluidt gaat het om de eerste geslaagde kruising van een ezelin met een mannetjeszebra in Latijns-Amerika. Tot nu toe lukten dit soort manipulaties alleen in Japan.

Acht jaar geleden was men er in Cuba al wel eens in geslaagd een mannetjesezel en een vrouwtjeszebra met elkaar te kruisen. De boreling werd een ebra genoemd.

Of de 'zezel' enige kans heeft om een normaal dierenleven te leiden, is niet bekend.

Vier uur televisie tegen aids

■ *"Goedenavond. Ik ben Barbara, 19 jaar. Twee jaar geleden ben ik een jongen tegengekomen die mij met het aidsvirus heeft besmet. Hij durfde niet te zeggen dat hij seropositief was, bang om me kwijt te raken." zo begon donderdagavond een vier uur durende, gezamenlijke uitzending van alle Franse televisiestations.*

De 'maraton' was een wereldpremiere, bedoeld om geld in te zamelen voor de bestrijding van aids en solidariteit te tonen met mensen die eraan lijden. Ook de nationale radiozenders waren donderdag voor een groot deel samen in de lucht.

Al dagen van tevoren werden er urenlange uitzendingen gewijd aan het onderwerp nummer één, dat de Fransen meer bezighoudt dan bijvoorbeeld het probleem van de werkloosheid. Ook de kranten wijdden vele pagina's aan aids.

Aids is de ziekte waar de mensen in Frankrijk het meest voor vrezen, nog meer dan voor kanker. Ruim 52 procent van de bevolking is bang besmet te worden. In de leeftijdsgroep van 18 tot 25 jaar is dat volgens de jongste opiniepeilingen zelfs 71 procent.

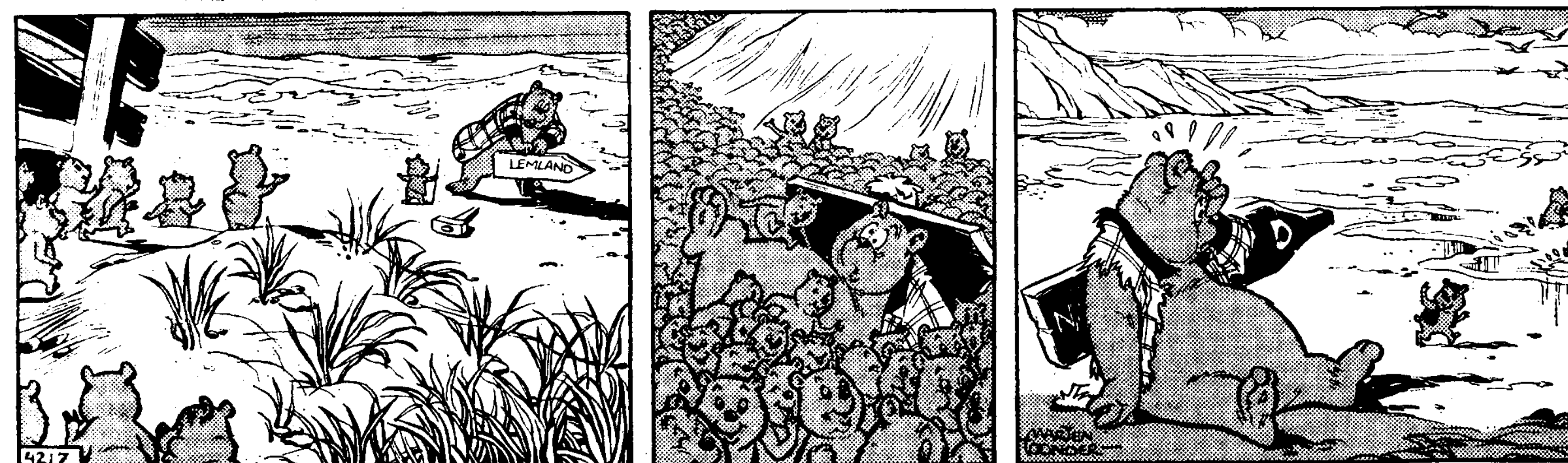
Frankrijk is in Europa het hardst door aids getroffen. Tot nu toe zijn er zeker 26.000 mensen aan gestorven, terwijl op dit moment 18.000 Fransen aids hebben. Volgens de Franse minister van volksgezondheid Douste-Blazy zijn nog eens 150.000 mensen seropositief.

Alleen al in en om Parijs wonen net zoveel aidspatienten als in heel Groot-Brittannie. In Parijs gaan elke dag drie mensen dood door aids en teglijk worden er vier seropositief.

De houding in de grote Franse steden ten opzichte van seropositieven en aidspatienten is het afgelopen jaar aanmerkelijk verbeterd.

Tom Poes en het Lemland

door Marten Toonder

4217 — Heer Bommel draafde voort in westelijke richting totdat hij het strand bereikte. Daar stond hij nu met zijn wegwijzer en de houten hamer en staarde glazig naar de aanrollende golven.

"W-wat moet ik hier doen?" zo vroeg hij zich af. "Wat zei Tom Poes nog meer? Het laatste bord naar het noorden laten wijzen; zoiets zei hij. Dan trekken de Lemmings de kust langs totdat ze bij de noordpool terecht komen of zo. Ja, ja, heel goed. Maar waar is het noorden? Ach, ik sta ook overal alleen voor......"

Achter zich hoorde hij het geluid van vele stemmen en toen hij nerveus omkeek, bemerkte hij dat de kleine zwervers hem reeds hadden ingehaald.

Op het duinpad verscheen de oude Lodder Lem aan het hoofd van zijn familie. Zonder verder nadenken sloeg heer Ollie zijn richtingbord in het zand en begon wild te gebaren.

"Naar het noorden!" riep hij. "Rechtdoor! Steeds maar rechtuit!"

"Kwam tat vuk?" vroeg de grijsaard, een ogenblik de pas inhoudend.

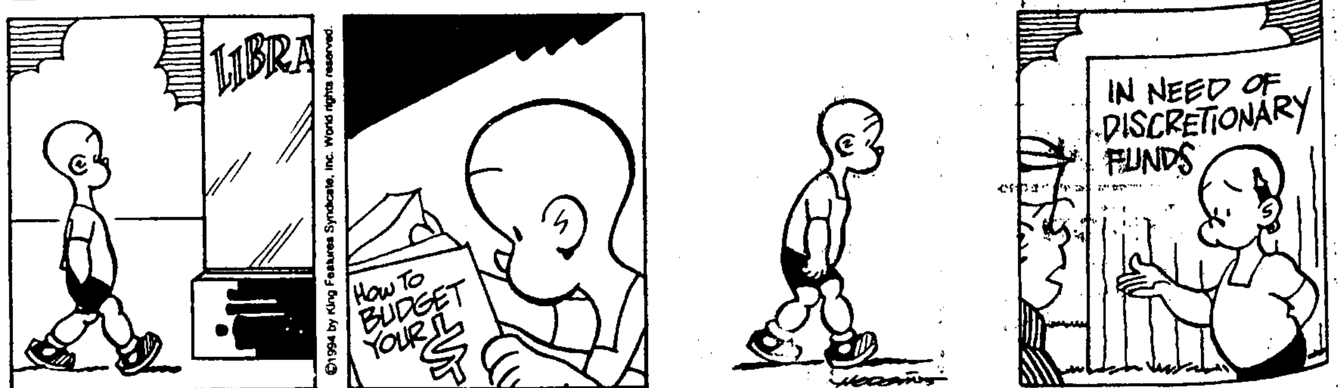
"Bord van Grote Wam wijst verkeerd. Ondergetekende Lodder Lem, weet nu de weg wel weer. Zijn vader heeft hem verteld: Lemland ligt achter grote water; altijd maar rechtdoor, tot aan horizon."

Met deze woorden stapte hij ferm de golfjes in en begon te zwemmen. Zijn verwanten volgden hem onder het uitstoten van verheugende kreetjes zodat heer Bommel al spoedig bedolven werd onder de stroom van trekkers die zich zeewaarts spoedde.

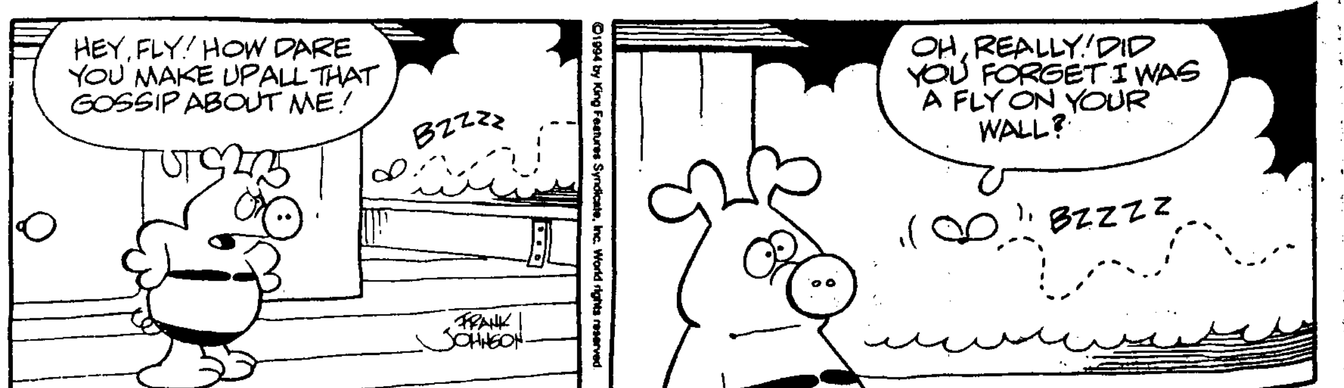
Het was een lange stoet en het kwam de gevallen heer voor, dat het uren duurde voordat de laatste Lemming hem passeerde. Dat was Wobbe Lem, die zich groetend nog een keer naar hem omwendde.

"Kom eens langs!" riep het ventje. "In Lemland is alles beter!"

HENRY ® By Dick Hodgins

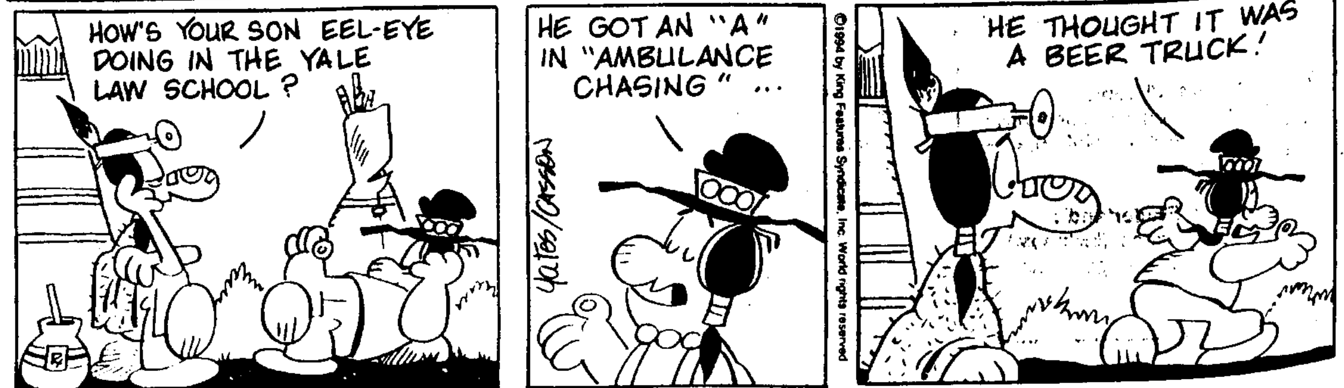
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

[A]GENDA

[M]EDISCHE [DI]ENSTEN

[A]RTSEN

[WEEKEINDDIENST] ARTSEN
[...] van de artsen van Bandabou [...] kunnen in spoedgevallen [...] 641658 bellen en dan het [antwoord]apparaat afluisteren. De [artsen] van de andere districten kunnen [in spoed]gevallen de artsenpraktijk van [hun] huisarts bellen en het [antwoord]apparaat zal dan mededelen wie [de dienstdoe]nde arts is.

STICHTING [VERANTWOORD] OUDERSCHAP
[(Fundashon] Famia Planea)
[...] geboorteregeling:
[...]straat 1-A (tel.: 611323):
[...] open van 08.00-12.00/14.00-
[...] aanwezig op maandag
[...] 14.00-18.00; dinsdag,
[...] en donderdag van 08.00-11.00
[...] (zuigelingenconsulta-
[...] open op woensdag van 13.00-
[...]

[...]ER E.A. WINKLAAR
[(P]articuliere patiënten)
[...]weg 139. Tel.: 371418
[...] op zaterdag en zondag
[...]12.00/17.00-18.00 uur.

[G]ENEESKUNDIGE DIENST

[1STE] EN 2DE DISTRICT
[...] vanaf 08.00 uur tot 11 april [...]07.00 uur:
[...], Centro Mediko Sta. Rosa.
[...] spreekuren: 11.00-12.00/ [...] uur; spoedgevallen tel.: [...]
[...] patiënten van de volgende [...], Da Costa Gomez, Nassy-[...], Tsang, Suliers, Brackman, [...]-Bakmeyer, Ayubi, De Vos

[1STE] EN 2DE DISTRICT
[...] vanaf 17.00 uur tot 11 [april] om 07.00 uur:
[...] [illegible]
[...] patiënten van de volgende [...], Gollo, Rdose, Braakman-[...], Davelaar, [...], Nivillac, [...] en De Vos)

[3DE] DISTRICT BAN[DABOU]
[illegible]
[...] patiënten van de volgende [...] Schaliens, Sommer, Lucasius, [...]
[illegible]

[WIJ]KVERPLEGING

[...] GELE KRUIS [WIJ]KVERPLEGING
[...] "MARGRIET" [...] 17. Tel.: 682344/ [...]674. Fax: [...]

661000. Kantooruren: 07.00-16.30 uur.
Voor de wachtzuster gelieve tel.: 603661 te bellen na 17.00 uur.
Tel. spreekuur in ieder wijkgebouw: dagelijks van **08.00-08.30/14.30-15.00 uur.**

- Huize Halman Otrobanda: tel.: 628288; spreekuur: woensdag van 09.00-11.00 uur.
- Sta. Maria 17: tel.: 682344; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Bonam: tel.: 371865. spreekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur. **Sokudi: tel.: 367824.**
- Sentro Mediko Montagne Abao: tel.: 673711; spreekuur: woensdag van 09.00-11.00 uur.
- Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel.: 618577; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Suffisant: tel.: 687707; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Sta. Rosa: 671628; spreekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur.
- **Inloopspreekuur** voor zuigelingen- en kleuterzorg: vrijdag van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondelstraat/ Nilda Pintostraat. Tel.: 373584.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15: P.O. Box 3619. Tel.: 692231/692232. Fax: 682709; geopend van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Siberie Kavel 16; open van 08.00-16.00 uur. Tel.: 649422.
Voor de wachtzuster vanaf 8 april om 17.00 uur t/m 15 april om 07.00 uur gelieve **tel.: 691836 of page 669-0368** te bellen.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43. P.O. Box 3619. Tel.: 691888/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: **zuster Levert. Tel.: 641141** b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG
Otrobanda:
Sta. Maria, Winston Churchillweg 155. Tel.: 690600.
Punda:
Vredenberg, Socratesstraat 3. Tel.: 613300/ 654492.
ZONDAG
Otrobanda:
Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15. Tel.: 669857.
Punda:
Sta. Rosa, Sta. Rosaweg 66. Tel.: 676797/ 677600.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Alteliijn:	128
Kodela:	135

VERLOF BEGRAFENIS
(altijd van 10.00-14.00 uur)
zaterdag 9 april:
S. Jennie Kleinmoedig, Angolaweg 76.
zondag 10 april:
R. Martinus, Mahuma Kaya H-337.

HEEFT U HULP NODIG?
Bel SOS-lijn 111

NOODGEVALLEN/ VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

STICHTING PROTESTANTS KOOPVAARDIJWERK
(Curaçao Seamen's Mission)
Emancipatie Boulevard 42. Tel.: 375317. Open op dinsdag t/m zaterdag van 20.00-22.30 uur. Radioprogramma: elke vrijdag via Radio Hoyer II van 19.05-19.30 uur.

FUNDASHON [...] DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

LUCHTPOSTSLUITING POSTKANTOOR GROOT KWARTIER
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 17.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 368544)
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 686917.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
(Tel.: 371707/Fax: 371713)
Het Dierenasiel Parera is open van maandag t/m vrijdag 08.00-12.00/13.00-17.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614888 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

WEGA DI NUMBER

7261
5703
0541

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327. Tel.: 672300/ 676666.
openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

MAANDAG
TOERISTENSCHIP
11.00-20.00 uur *Seawind Crown* (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19,00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): maan. t/m zat.: 08.00 uur; zon.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 18.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK
Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Muizenberg/Stenenkoraal
10.00 uur dienst.
Buena Vista
10.15 uur dienst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROTESTANTSE GEMEENTE VAN CURAÇAO
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur Rev. O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur mevrouw Y. Isidora.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. P. v/d Waal.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA
zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
Aanvangstijd van de dienst: **zondag** om 16.00 uur - Kaya G Mahuma 439.

AE (kanaal 73)

ZATERDAG
16.00 To Be Announced
17.00 Evening at the Improv
18.00 In Search Of
19.00 Bob Vila Home Again
19.30 Bob Vila Home Again
20.00 Movie: Murphy's War
22.00 Best of Comic Relief
23.00 Comedy on the Road
24.00 Movie: Murphy's War
02.00 Best of Comic Relief
03.00 Comedy on the Road
04.00 Movie: 55 Days at Peking

ZONDAG
13.00 Movie: Fireball Forward
15.00 Movie: Castle Keep
17.00 Civil War Journal

18.00 Real West
19.00 House of Elliott III
20.00 Movie: Thicker Than Water
23.00 Caroline's Comedy Hour
24.00 Movie: Thicker Than Water
03.00 Caroline's Comedy Hour
04.00 Movie: The Great Imposter

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG
15.00 Andy Griffith
15.30 PGA Golf
18.00 News
18.30 CBS Evening News
19.00 Entertainment Tonight
20.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
21.00 Road Home
22.00 Walker, Texas Ranger
23.00 News
23.30 Andy Griffith
24.00 Movie: Heroes
02.00 Movie: Planet Earth
04.00 Headline News
04.30 Headline News
05.00 Headline News
05.30 Headline News

ZONDAG
12.00 Movie: Happy Together
14.00 Movie: The Drowning Pool
16.00 PGA Golf
19.00 60 Minutes
20.00 Murder, She Wrote
21.00 Movie: David's Mother
23.15 CBS News
23.30 Amen
23.35 Golden Girls
24.30 Andy Griffith
01.00 Court TV: Inside America's Courts
05.30 CBS Morning News

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG
15.00 PBA Bowling
16.30 Wide World of Sports
18.00 News
18.30 ABC World News Saturday
19.00 News Magazine
19.30 NY Views
20.00 Movie: Spoils of War
22.00 Commish
23.00 News
23.30 Movie
01.30 News
03.15 Movie
05.15 Branded
05.30 Travel Travel

ZONDAG
12.30 News
13.00 NHL Hockey
16.00 Figure Skating
18.00 News
18.30 ABC World News Today
19.00 Home Videos
19.30 American Funniest People
20.00 Lois & Clark
21.00 ABC Sunday Night Movie
23.00 News
23.30 Movie
01.30 News
02.00 Runaway With the Rich & Famous
02.30 ABC Worlds News Now
04.30 Oprah Winfrey
05.30 ABC WOrlds News This Morning

CINE (kanaal 63)

ZATERDAG
14.00 Movie: Raging Bull
16.15 Movie: The Tower
17.45 Movie: Delirious
19.30 Movie: The Naked Gun 2½: The Smell of Fear
21.00 Movie: Thelma & Louisa
23.15 Movie: Snowkill
24.45 Movie: Midnight Cowboy
02.45 Movie: Thelma & Louisa

ZONDAG
12.00 Movie: Jetsons: The Movie
13.30 Movie: Star Trek V: The Final Frontier
15.30 Movie: Extreme Close-up
17.30 Movie: After Midnight
19.15 Movie: Jetsons; The Movie
21.00 Movie: Perfect Weapon
23.00 Movie: The Godfather
02.00 Movie: Tracks
03.30 Movie: Beach Red

NBC (kanaal 65)

ZATERDAG
15.00 NBA Showtime
15.30 NBA Basketball
18.00 News
18.30 NBC Nightly News
19.00 Inside Edition
19.30 Sports Wk
20.00 Blossom
20.30 Mmoies
21.00 Empty Nest
21.30 Nurses
22.00 Winnetka Road
23.00 News
23.30 Satuday Night Live
01.00 Comedy Showcase
02.00 Banking on Success
02.30 Movie: One Man Out
04.30 Movie: His Brother's Ghost
05.30 Life Choices

ZONDAG
12.00 To Be Announced
12.30 NBA Showtime
13.00 NBA Basketball
15.30 NBA Basketball
18.00 News
18.30 NBC Nightly News
19.00 Ancient Prophecies
21.00 Movie: Shadow of Obsession
23.00 News
23.35 Mama's Family
24.05 Golden Girls
24.35 To Be Announced
01.05 Paid Program
01.35 MotorWeek
02.05 Paid Program
02.35 NBC News Nightside
05.00 George Michael's Sports Machine
05.30 News

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG
16.05 Movie: The People That Time Forgot
18.05 WCW Satuday Night
20.00 Figure Skating
22.00 Major League Baseball
01.00 Movie: Tentacles
03.00 Movie: The Blob
05.00 Andy Griffith
05.30 Andy Griffith

ZONDAG
12.35 Movie: Zapped!
14.30 Saved by the Bell

15.00 Bugs Bunny
15.30 New Adventures of Captain Planet
16.00 Major League Baseball
19.00 Movie: Billionaire
21.00 National Geographic Explorer
23.00 Network Earth
23.30 Paid Program
02.30 World Tomorrow
02.00 Paid Program
05.00 Gomer Pyle, USMC
05.30 Headline News

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG
15.00 Unsolved Mysteries
15.30 Movie: Once is Not Enough
18.00 Movie: To Be the Best (Part 1 of 2)
20.00 Movie: To Be the Best (Part 2 of 2)
22.00 Girls Night Out
23.00 Anything
23.30 G. Shandling
24.00 China Beach
01.00 Paid Program
04.00 Paid Program

ZONDAG
12.00 Lifetime Magazine
13.00 Supermarket Sweep
13.30 Shop 'Til You Drop
14.00 L.A. Law
15.00 Unsolved Mysteries
15.30 Movie: The Three Wishes of Billy Grier
17.00 Movie: Blue Skies Again
19.30 Movie: Eight Men Out
22.00 Lifetime Magazine
23.00 Clapprood Live
23.30 Hidden Room
12.00 Paid Program
03.00 Paid Program

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG
17.00 Telefiesta met tante Irma
18.00 Mega Top 50
18.40 **Ana Gabriel**
19.00 Rescue 911
20.00 Telenotisia
20.40 Big Story
21.00 Wega di Number Kòrsou
21.10 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling)
22.00 All You Need is Love
22.30 Estreno
24.30 Sluiting.

ZONDAG
09.00 Sala di Konsierto: **Maestro Claudio Arau**
10.00 Sena di Señor
10.45 Classical Master Pieces
11.15 48 Hours
12.00 Djadumingu Deportivo: **Guia di Deporte** (Rein Persaud), **Studio Sport, Game of the Billions en Marathon**
16.15 B.O.O.S.
16.45 Man drechi di Dios
17.00 Reisgids/Reis om de Wereld
17.55 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di Bishita Ku.....
18.30 Cocktail Special
19.00 Tele-Suerte
20.00 Telenotisia
20.30 Shete Dia
21.00 Miniserie: **Woman Named Jackie** (Pt 1)
22.00 Staatsloterij Show
24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

Matroos boos: 4 doden, 7 gewonden in Rusland

MOSKOU - Een zwaarbewapende Russische matroos heeft vier kameraden doodgeschoten en drie anderen verwond in het noordelijke steunpunt van de Russische vloot bij Moermansk. Hij belandde daarna op een torpedojager, waar hij vier matrozen urenlang gijzelde. Uiteindelijk konden de vier hem overmeesteren.

De 21-jarige amokmaker had zaterdagochtend onder meer twee mitrailleurs en vijf geweren uit een wapenkamer ontvreemd. Daarmee was hij in het wilde weg gaan schieten, aldus het persbureau Interfax, dat zich beroept op marine-autoriteiten. De dienstplichtige matroos was ingedeeld bij een eenheid van de militaire contraspionage. Over zijn motieven gaf de marine geen uitsluitsel. In maart schoten twee Russische grensbewakers zes slapende kameraden dood uit woede over hun gewelddadige ontwapening.

TOKYO - De Japanse coalitiepartijen zijn overeengekomen binnen een week een nieuwe regering te vormen. Die is noodzakelijk geworden na de aankondiging van premier Morihiro Hosokawa dat hij opstapt wegens beschuldigingen van corruptie.

In een gemeenschappelijke zitting zaterdag konden de leiders van de uit zeven partijen bestaande coalitie het echter nog niet eens worden over een opvolger voor Hosokawa. De Sociaaldemocratische partij van Japan, een van de coalitiepartners, is tegen de huidige minister van Buitenlandse Zaken, Tsutomu Hata als eerste minister.

En Jezus zei:
"Laat de kinderen tot Mij komen".

Met diepe verslagenheid hebben het team en de leerlingen van het Coromoto College kennis genomen van het tragische overlijden van hun schoolgenootje uit klas 1a

Alyanne Llamira Bosnie

Onze innige deelneming gaat uit naar haar ouders en familieleden.
Wij verzoeken onze leerlingen om op zondag 10 april om 14.30 uur aanwezig te zijn in de kerk van Coromoto om afscheid te nemen van Alyanne.

Federashon di Beisbol di Korsou

FEBEKO/NABAFE
Nos ta kumpli ku e tristu deber di anunsia fayesimentu di nos dirigente i bon amigu.

Sr. Clyde Rudolf Mathew
Na bida direktor di kampeonato

Nos ta yama bo danki pa bo dedikashon kompleto, pa mas ku 30 aña na bienestar di e deporte di beisbol.

Nos kier a ekstènde nos sentimentunan di mas profundo kondolensia na su famianan.

Clyde, sosegá na Pas.

SPORT VERENIGING RACING CLUB CURAÇAO

maakt met diep leedwezen bekend het overlijden van

CLYDE RUDOLF MATHEW

in leven lid van onze vereniging en vader van Jevon één van onze beste jongere spelers.
Hij heeft de tennis-sport in het algemeen en onze vereniging in het bijzonder immer een warm hart toegedragen en zich op velerlei wijze daarvoor ingezet.

De begrafenis vindt plaats op maandag 11 april 1994, vertrekkende vanuit de Ebenezer Kerk in de Oranjestraat naar de Protestantse Begraafplaats in de Oranjestraat. Leden van RCC kunnen persoonlijk hun medeleven betuigen vanaf 13.00 uur in de Ebenezer Kerk, waarna om 16.00 uur een kerkdienst zal volgen.

Clyde, Rust in Vrede.

Het Bestuur en Leden van RCC.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, heïig en overwegend droog.
Matige, overdag af en toe vrij krachtige overwegend oostelijke wind (tussen acht en 22 knopen).

WEEROVERZICHT:
Het weer op de Benedenwindse eilanden staat nog steeds onder invloed van een uitloper van een hoge-drukgebied boven de Atlantische Oceaan en zal als gevolg hiervan zal de huidige droogte onveranderd voortduren over de verwachtingsperiode. De heersende heïigheid is het gevolg van fijne stofdeeltjes, die uit de woestijn van Afrika met de windstroom overgewaaid zijn over de oceaan.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	**Het weer**	**Max**	**Min**	**Neerslag mm**
Aruba	zwaar bewolkt	31	24	0.0
Bonaire	half bewolkt	31	26	-.-
Curaçao	zwaar bewolkt	33	26	0.0
Sint Maarten	licht bewolkt	27	24	17.8
Amsterdam	—.—	11	–	-.-
Kingston	licht bewolkt	33	23	0.0
Miami	zwaar bewolkt	29	24	0.0
New York	zwaar bewolkt	14	05	0.0
Paramaribo	licht bewolkt	33	–	-.-
Port-of-Spain	zwaar bewolkt	33	23	0.0
Santo Domingo	licht bewolkt	31	22	0.0

Artvisie

TIJDSCHRIFT OVER CREATIEVE COMMUNICATIE & MARKETING

ART VISIE IS EEN TOEKOMSTIGE UITGAVE VAN DITMER COLUMNS COMMUNICATIE OP HET GEBIED VAN RECLAME EN MARKETING OP DE ANTILLEN.

Saliña Galleries C-203 - Telefoon: 654222 - Fax: 654336

DITMER DESIGN FUSEERT MET COLUMNS COMMUNICATIE !

...stad, Ditmer Design & Productions zal ... mei 1994 niet alleen een naamsverande... ondergaan, maar ook intern zullen er ... en ingrijpende veranderingen plaats gaan ... Het Nederlandse Columns Concern ... een deel van de aandelen van Ditmer ...nomen met de bedoeling de commerciële ...unicatie op de Nederlandse Antillen en ... in een versneld tempo klaar te stomen ... het nieuwe reclame-fenomeen van de ... '90: 'Multimedia'.

...een gesprek met de heer Joost Greiner, ...teur van Columns Communicatie, en Rob ..., directeur van Ditmer Design & ...ductions wordt ons al heel gauw duidelijk dat ... hier te maken hebben met twee 'reclame ...gens' die de internationale reclame wereld ...veren en daarbij afwegen welke aspecten op ... Antillen realiseerbaar zijn.

... wat is Columns eigenlijk ? Een vraag die ...én, twee, drie te beantwoorden is. Columns ... multimedia-bedrijf, dat steunt op ...hillende 'pilaren'. Eén van deze pilaren is ...ns Communicatie, een vooruitstrevend ...bureau in Nederland. Maar er is ook een ... Disc, dat zich bezighoudt met de ...tie en ditributie van klassieke CD's en ... (interactieve compact discs).

...rde pilaar is Columns Classics. Dit onder... van Columns produceert klasieke film- en ... produkties op het HDTV systeem (High ...tion Television). Op dit gebied zijn zij de ...te van Europa.

...m een fusie met Ditmer, is onze vraag aan ... Greiner.

...om de keuze op Ditmer Design gevallen is ...rom wij niet gewoon een eigen NV zijn ... is te wijten aan het feit dat Ditmer ..., net als wij, een zeer vooruitstrevend ... voert. Het zal een ieder niet ontgaan zijn ...mer Design een snel groeiend ...ebureau is. Het bedrijf heeft ruimschoots ... dat effectief reclame maken in een ...happelijke omgeving, waarin in meer dan ...schillende talen gecommuniceerd wordt, ...ed mogelijk is. Daarnaast was het voor ons ...orslaggevend belang dat Ditmer Design het ... bureau op de Antillen is dat een ...dia-concept heeft ontwikkeld, dat dit jaar ...iseerd zal worden in opdracht van Curaçao, ...dus de heer Greiner.

...evolgen

... de heren Ditmer en Greiner heeft de fusie ...gevolgen voor de infrastructuur van het ... bedrijfsbeleid. In de eerste plaats zal ... personeel aangetrokken moeten worden. ...te personeelsadvertenties zijn al in lokale ...den verschenen. "Meer dan voorheen ... we het accent op het persoonlijke contact ... onze cliënten. Deze contacten worden ...rgd door nieuw aan te stellen account ...tives. Daarnaast zal met onmiddelijke ...g het kwaliteits- en creativiteitsniveau ...den 'ge-upgrade' dankzij de ervaren inbreng ... het reclamebureau in Nederland. De laatste ...s en vormgevingstechnieken doen door deze ... hun intrede op de Antillen", aldus de heer ...

... op het gebied van marketing zullen ...lisaties plaatsvinden. Gedacht moet worden ... Direct Mailing en Editorial Marketing. ...dien zal het multimedia-concept een grote ...len in ons algemeen aanbod van ...rciële communicatiemiddelen".

...dige lokatie blijft gehandhaafd. Wel wijkt ... termijn de produktiestudio uit naar een ... pand, waar de nieuwe onderneming zonder ...men kan doorgroeien. Voor meer informatie ... bellen naar: telefoonnummer 654222 of ...ummer 654336.

Tony Stone's fotocollectie nu ook op Curaçao !

150.000 st.

Willemstad, door het bedrijf World Vieuw uit Amsterdam, de agent voor de Tony Stone fotocollectie voor de Antillen en Aruba, is er nu een sub-agent aangesteld: Ditmer.Columns Communicatie. Zij gaan de complete collectie nu grootschalig op de Antilliaanse en Arubaanse markt introduceren. Ditmer.Columns Communicatie heeft reeds, door toepassing van foto's uit de collectie, veel tijd en kosten bespaard bij de produktie van bedrijfsbrochures en kranteadvertenties. Een extra service naar de cliënten.

Het houden van een fotocollectie gebeurt al meer dan 30 jaar, de laatste 10 jaar echter, maken steeds meer reclamebureaus gebruik van dit soort collecties. Het bespaart een hoop tijd en geld. De full-color catalogi, van bijna 500 pagina's elk, tellen ruim 5000 foto's in verschillende catagorieën: Sport, Vakantie, Zakelijk, Romantiek enz. Met een simpel telefoontje geeft men het nummer van de gewenste foto door en binnen 48 uur heeft men het grootbeeld formaat dia op het bureau.

U kunt begrijpen dat al het werk van het selecteren van de modellen, het vinden van de perfecte locatie, het inhuren van een fotograaf enz., de kosten behoorlijk kan laten oplopen. Met de toepassing van stock- fotografie heeft de reclameontwerper niet alleen een grote keuze uit divers fotomateriaal, ook de kwaliteit van de dia's is van het hoogste niveau. De meest bekende fotografen hebben hun vakmanschap ter beschikking gesteld aan de Tony Stone fotocollectie. Uiteraard is de collectie niet alleen toegangkelijk voor reclamebureaus maar ook drukkerijen en zelfs particulieren kunnen het fotomateriaal bestellen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ditmer.Columns Communicatie.

ProSign, Slatz, Signbuild en Signpole.

Ditmer.Columns Communicatie "official dealer" voor Caribisch gebied.

Of het nu gaat om een naamsaanduiding van een bedrijf of een complete bewegwijzering in een groot kantorencomplex, de exclusieve sign-systemen van Slatz, Pro-sign en Sign-pole zijn multifunctioneel toepasbaar en wat mischien wel het meest belangrijke is, ze zijn duurzaam. Een sign moet 'spreken' anders ontgaat het zijn functie.

Ditmer Columns Communicatie heeft een eigen sign afdeling waar de meest exclusieve signs geproduceerd worden.

Alvorens het daadwerkelijke sign wordt geproduceerd, wordt het ontwerp per computer op schaal en in kleur aan de cliënt gepresenteerd. Op deze manier is het zelfs mogelijk om door middel van foto-manipulatie het sign op zijn bestemming te plaatsen. Het voordeel hierbij is dat de juiste afmeting, kleur en systeem bepaald kunnen worden zonder dat het sign daadwerkelijk geproduceerd is. Voor informatie kunt u contact opnemen met Ditmer.Columns Communicatie.

Ditmer.Columns Communicatie start vooronderzoek voor invoering van de kwaliteitsstandaard

ISO 9000

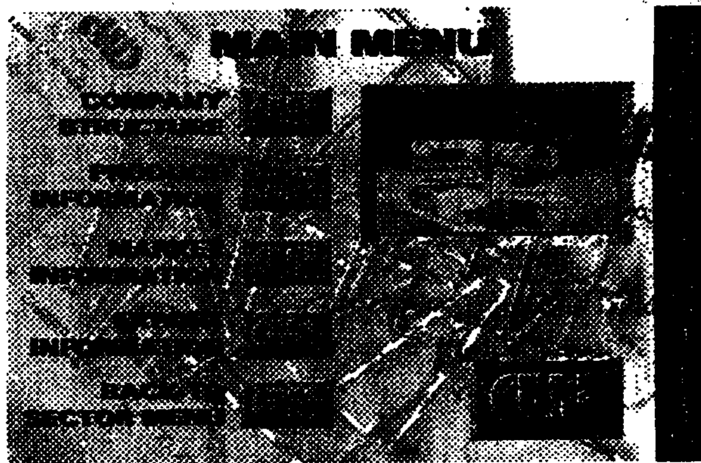
Ditmer.Columns Communicatie is druk bezig met het vooronderzoek voor de ISO 9000 kwaliteits-standaard.

ISO 9000 is een serie van internationaal geaccepteerde standaarden en richtlijn gevend materiaal, dat gebruikt wordt om de elementen van kwaliteitsverzekering in bedrijven en produkten te definiëren.

Het behalen van de ISO 9000 standaard is voor Ditmer.Columns Communicatie een waarborg dat zij in overeenstemming met voorgeschreven eisen handelt. Kortom: door het voldoen aan de ISO 9000 standaard is de constante kwaliteit en service van Ditmer.Columns Communicatie ook in de toekomst gegarandeerd.

Multimedia

het communicatiemedium van de jaren '90

Een interactief menu in een bedrijfs-presentatie zoals die nu gerealiseerd wordt in opdracht van Curaçao, Inc.

Door het aanbieden van een compleet multimedia-concept wordt een bedrijf in staat gesteld een volledige presentatie van haar produkten en/of diensten te realiseren. Curaçao, Inc. is de eerst opdrachtgever die maar liefst 150 bedrijfspresentaties laat ontwikkelen door Ditmer.Columns Communicatie. De eerste vier presentaties zijn inmiddels afgerond.

De term multimedia wordt gebruikt in gevallen dat een computer van verschillende vormen van informatie (behalve tekst-, data- en cijfer informatie ook beeld en geluid) in digitale vorm door elkaar heen en tegelijkertijd gebruik maakt, vaak in zodanige vorm dat de gebruiker er interactief mee om kan gaan.

Deze technische ontwikkeling is een keerpunt in de automatisering en in het omgaan met informatie, want dankzij multimedia verandert de 'saaie' pc in een krachtig communicatiemedium. De basis voor multimedia is digitale informatie.

Interactieve media en communicatie zijn nauw met elkaar verweven. Informatie wordt uitgewisseld tussen mensen of tussen mens en computer. Uitwisselen is communicatie, of het nu van dichtbij of veraf is. Ontwikkelingen op het gebied van multimedia zijn daarom sterk gebonden aan die van communicatie.

Het communicatiemiddel multimedia is uitermate geschikt voor bedrijfspresentaties, produktpromoties en/of soortgelijke communicatiedoeleinden. Tevens is het mogelijk om de presentaties die ontwikkeld zijn op de zogenaamde CDI's over te zetten. Met multimedia is het zeer goed mogelijk om een produkt of dienst op diskette mee te nemen op uw zakenreis, om dit vervolgens op iedere willekeurige plek ter wereld te presenteren. Er wordt verwacht dat in 1998 95% van alle informatie in digitale vorm beschikbaar is.

Multimedia is wellicht hèt communicatiemiddel van de jaren '90.

ÑAPA

ZATERDAG 9 APRIL 1994

AMIGOE

Weekend Bijlage Amigoe

INTERVIEWS

Curaçao centraal voor McLaughlin

REPORTAGES

De weldadige dictator van St. Maarten

Reorganisatie Antillenhuis en stichtingen hoognodig

Hubert Fraai: Antillianen niet goed voorbereid

= door Norbert Hendrikse =

HUBERT FRAAI ...opruiming nodig...

Hubert Fraai, Ibi voor zijn vrienden, vertrok in 1953 op jeugdige leeftijd met het KNSM-schip Willemstad naar Nederland. Bij de paters jezuïeten van het Aloysius College deed hij zijn middelbare school opleiding om zich vervolgens aan het centrum van het Nederlands College van Belastingconsulenten te laten opleiden tot fiscalist. Daarna bekwaamde hij zich in het staatsrecht en met al deze papieren was het niet zo moeilijk een redelijke baan te vinden in Amsterdam. Aangemoedigd door collega's besloot hij de cursus Gemeentelijke Administratie te volgen, om zo een beter overzicht te krijgen van de vele taken van het ambtelijk apparaat bij een grote gemeente.

Via een relatie kwam hij later terecht bij de gemeente Muiden, waar je in tegenstelling tot Amsterdam, als ambtenaar minder specialistisch te werk gaat en geconfronteerd wordt met van alles en nog wat: burgerlijke stand, secretarie, ruimtelijke ordening, hinderwet en kleine administratieve wetten. Thans is hij werkzaam bij de gemeente Amstelveen.

Fraai: "Als alochtoon in Nederland moet je nèt iets meer presteren dan je autochtone Nederlandse collega. Je krijgt van bepaalde zijde wel waardering, maar over het algemeen voel je toch duidelijk de discriminatie. Door mijn kennis van zaken op het gebied van specifieke wetten, zoals bijvoorbeeld waterschapswetten, had ik destijds rechtstreeks contact met Muidens burgemeester, mr. Jongeneel. Hij heeft er bijvoorbeeld voor gezorgd dat toen ik later bij de gemeente Amstelveen in dienst trad, ik toch in aanmerking kwam voor een fraaie woning in Muidenberg, hoewel ik geen enkele 'economische binding' meer had met die gemeente.

Zou u met al uw kennis op administratief gebied geen betrekking ambiëren op Curaçao, waar nog altijd behoefte bestaat aan vakmensen op juridisch - administratief gebied en waar nog steeds gebruik gemaakt moet worden van Nederlandse technische bijstand?

"In principe zou ik wel terugwillen, maar ik wil de rechtspositie van mijn echtgenote, die een goede betrekking heeft, geen schade doen. Voor mijn drie kinderen hoef ik het niet te laten. Ze hebben hun opleidingen voltooid of zijn praktisch klaar. Ze zijn alle drie met vakantie op Curaçao geweest en vinden het er prachtig".

KORTE TIJD

Er zijn niet veel Antillianen die het zoals u gelukt is in Nederlandse ambtelijke kringen een vooraanstaande positie te bereiken. Ligt dat aan hun zelf, of krijgen ze de gelegenheid daar niet toe?

"De meeste Antillianen die in de loop der jaren naar Nederland gingen, deden dat voor een relatief korte periode. Met de vooropgezette bedoeling om na beëindiging van hun studie terug te keren naar hun land. De laatste jaren is dat anders komen te liggen.

De jongere generatie wordt uit economische noodzaak gedwongen in Nederland een bestaan te zoeken. Wat daarbij wel opvalt is dat veel Antillianen proberen voor een Nederlandse stichting te gaan werken. Dat gaat hun beter af en ze worden dan ook niet gediscrimineerd.

Mensen van mijn generatie, zoals bijvoorbeeld Frank Martinus en jijzelf, hebben het aangedurfd om met Nederlanders in discussie te gaan en niet zomaar alles te accepteren. Dat was al op school zo. De leerlingen die nu op de middelbare scholen zitten, doen dat niet. Daarvoor beheersen ze de taal te slecht. Daarom ben ik van mening dat men het Nederlands op de Antilliaanse scholen op een behoorlijk niveau moet blijven doceren zolang wij aangewezen zijn op vervolgstudies en carrières voor onze jongeren in Nederland.

Voor mijn part mag een docent in geval van nood de stelling van Pythagoras in het Papiamentu uitleggen, als hem dat tenminste lukt".

"Door de problemen met de taal, is het voor Antillianen die naar Nederland emigreren eenvoudiger zich te ontwikkelen in de Bètarichtingen, in bijvoorbeeld de techniek of de chemie dus. Als je chemisch analyst bent, dan kan je al beheers je de Nederlandse taal niet zo best, toch redelijk goed je werk doen. Voor een socioloog wordt dat al veel moeilijker".

Is de toenemende discriminatie tegen Antillianen en Arubanen in de grote steden een gevolg van de drastische toename (er zijn nu al 70 tot 80 duizend Antillianen en Arubanen in Nederland) van de allochtone groeperingen?

"Je hoort inderdaad weleens dat de Nederlandse burger zich bedreigd begint te voelen door de massale instroom van allochtonen. Maar ik geloof niet dat er werkelijk sprake is van een bedreiging. Op de arbeidsmarkt heeft de autochtone Nederlander een voorsprong omdat hij zijn vak beter beheerst. Als je op Curaçao bent afgestudeerd aan de ambachtsschool, dan moet het niet zo zijn dat men je in Nederland opnieuw de beginselen moet bijbrengen van je vak, zoals je dat nu dikwijls ziet. Het is een van de problemen bij solliciterende Antillianen die je niet ziet bij Turken en Marokkanen, omdat die van huis uit wel een vak volledig beheersen".

Speelt de mentaliteit een rol? Ik denk dan aan de wil om te werken en de zelfdiscipline.

"Dat geloof ik niet zozeer. Het probleem met de Antillen is dat het onderwijs er kennelijk met rasse schreden achteruit gaat. Er is sprake van normverlaging en dat is te merken aan de middelmatigheid van de afgestudeerden. Dat was heel anders in de tijd van de fraters. Ik heb het er laatst nog over gehad met Jules de

Tweede generatie kan zich beter aanpassen

Palm, een man die weet wat er in het onderwijs omgaat en hij was dezelfde mening toegedaan".

En de tweede generatie Antillianen. De jongelui die geboren of van kleinsaf aan zijn opgegroeid in Nederland. Maken zij een betere kans op een succesvolle loopbaan?

"Zeker. Niet alleen omdat ze de taal beter beheersen, maar ook omdat zij op vroege leeftijd al vetrouwd zijn geraakt met het Nederlandse denken en de Nederlandse gewoonten. Of ze dat willen of niet, ze worden rigoureus beïnvloed door de Nederlandse samenleving: op school, in de winkels, bij sportverenigingen en ga zo maar door. Ze doorbreken de cultuurbarrière en worden opgenomen niet alleen in de Nederlandse, maar ook in de Europese samenleving. Er wordt immers overal gesproken over Europa, op scholen wordt volop aandacht besteed aan de Europese gedachte en er is allerlei literatuur over beschikbaar".

Zou deze generatie ooit terugkeren naar de Antillen of Aruba?

"Gezien de moeilijke economische situatie op onze eilanden zie ik dat voorlopig niet gebeuren. Als die jongelui eenmaal zijn afgestudeerd, een goede betrekking hebben, een vriendin of een vriend en een eigen huis, dan zullen zij niet zo gauw geneigd zijn terug te keren.

Ik zie dat wel gebeuren met de ouderen. Als de kinderen uit huis zijn en zij hebben een leeftijd bereikt dat zij eigenlijk in een bejaardentehuis moeten worden opgenomen, gaan ze liever terug naar hun geboorte-eiland. Ik verwacht dan ook in de naaste toekomst een sterke remigratie van ouderen naar de Antillen en Aruba. Met al de problemen die de vergrijzing van de bevolking daar met zich mee zal brengen. Het zou goed zijn dat de overheden zich alvast voorbereiden op de voorzieningen die daarvoor moeten worden getroffen. Met het rigide fiscale klimaat en de bureaucratie in Nederland lijkt deze trend onafwendbaar. En eerlijk gezegd op die leeftijd is het leuker onder de warme zon te vertoeven, bij je vroegere vrienden en kennissen, dan ergens in een torenflat opgesloten te zitten tussen oudjes".

Wilt u zelf op een bepaald moment terug naar Curaçao?

"Als ik er op vakantie ben, moet ik altijd terugdenken aan de biologielessen op de lagere school. Van frater Realino, frater Arnoldus en Holleman die zo mooi konden vertellen over onze flora en fauna. Dat heeft mij altijd geboeid en ik hoop zeker ooit voorgoed terug te komen om van onze fraaie natuur te genieten. Na meer dan veertig jaar in Nederland te hebben gewoond, begin ik de laatste tijd symptomen te ontdekken van rheumatiek. Dat is trouwens mijn eigen schuld, want ik heb nooit een winterjas, handschoenen en een sjaal willen dragen. Bovendien word ik nu al depressief als in het najaar de bomen kaal beginnen te worden.

Ik ben een fervente fan van de Cubaanse zanger Benny Moré. Wat deze man heeft gepresteerd op het gebied van afro-Cubaanse muziek is ongelooflijk. Hij behoort met Tito Gomez voor mij tot de besten. Welnu, in de herfst sluit ik mij op in mijn studeerkamer en zet keihard de muziek van Benny Moré aan. Dat helpt het naargeestige gevoel van de naderende winter te overwinnen".

"Van de andere kant ben ik ook een echte Europeaan geworden. In de zin dat ik bijvoorbeeld altijd, ook thuis, gekleed ga in jas en das. En dan het liefst zoals de Britten in een deftig streepjespak. Evenals geheimhoudingsplicht hoort dat bij een jurist. Dus wel Cubaanse muziek, maar geen guayabera..."

'Nederland is niet meer paradijs van vroeger'

Om terug te komen op de Antillianen in Nederland. Velen van hen zijn er naartoe gegaan omdat zij dachten er een paradijs aan te treffen. Wat moeten wij er mee aan nu ze in moeilijkeden raken?

"Na in de jaren '85 tot '90 de hausse te hebben beleefd van de Europese economie, beginnen mijn landgenoten inderdaad te merken dat het niet altijd rozegeur en maneschijn is. Op administratief-rechterlijk gebied was er onvoldoende controle op deze groep. Nu weet de Nederlandse overheid aan de hand van je 'Sofi-nummer' je altijd wel te vinden. Of je nu loontrekker bent of zwartwerker en in dat laatste geval word je hard aangepakt. Elke dinsdag zitten er voor de Amsterdamse rechter rijen mensen om vergiffenis te vragen omdat ze "er wat bijverdiend hebben". Ik heb medelijden met ze, want ze konden vaak niet anders. Er zijn indicaties dat met het strengere beleid in Nederland en de komst van een nieuwe Antilliaanse regering, veel Antillianen in Nederland willen remigreren".

Bij degenen die terugkomen zullen er ook zijn die in Nederland in het criminele circuit zijn terechtgekomen en de vrees bestaat dat ons politie- en justitieel apparaat geen raad zal weten met harde criminelen die in de leer zijn geweest bij hun vakbroeders in Nederland.

"Die vrees is gegrond. In Europa en in steden als Amsterdam en Rotterdam opereren zeer gevaarlijke misdadigers en er zijn Antillianen die zich in hun kringen begeven en hun methodes overnemen. Hoewel, persoonlijk geloof ik niet dat Antillianen van huisuit criminelen zijn. Doordat ze geen werk hebben gaan ze zich uit verveling op den duur misdragen. Je ziet ze in de Bijlmer en in Dordrecht op straat aan hun auto's prutsen. De een zet de ander aan om te gaan inbreken of een overvalletje te plegen. Maar ze zijn gelukkig nog lang niet op het niveau van bijvoorbeeld de Oosteuropese gangsters, die door het wegvallen van de Europese grenzen nu gemakkelijk in West-Europa opereren. Dat zijn de échte zware jongens!"

Wat is uw mening over de Antilliaanse welzijnsorganisaties en andere stichtingen die voor de belangen van de Antillianen in Nederland dienen op te komen?

"Eerlijk gezegd heb ik daar nu niet bepaald een hoge dunk van. Neem bijvoorbeeld Forsa, die de werkzaamheden van de POA als overkoepelend orgaan van alle Antilliaanse organisaties heeft overgenomen. Bij de vliegramp in de Bijlmer is gebleken dat zo'n Forsa niet weet wat men in zo'n geval moet doen. Het regende klachten en kritiek op het doen en laten van deze organisatie. Trouwens ook bij het Antillenhuis wist men geen raad met de situatie. Het NRC-Handelsblad schreef er over: "De Antillianen waren het best geëquipeerd, maar wisten niet hoe ze met de middelen moesten omgaan om de mensen te helpen'. Ik ben daar trouwens zelf getuige van geweest".

ONDEMOCRATISCH

"Een handjevol Antillianen in Nederland, wisten toen de MAN enkele jaren geleden in de regering zat, via hun connecties met Winnie Jabaay te infiltreren in het Landelijk Inspraak Orgaan voor Antillianen. Van democratisch bestuur was er bij deze organisatie, geleid door oud-minister van Onderwijs en Cultuur Jacques Veeris, geen sprake. Dezelfde Veeris heeft nu de macht overgenomen in Forsa. Ik ben in ieder geval blij dat hij niet de nieuwe gevolmachtigd minister is geworden, zoals tijdens de formatie werd gespeculeerd. In zijn kielzog bewegen zich Antillianen, voornamelijk gepensionneerden, die niets anders doen dan alle recepties in het Antillenhuis bezoeken om zo te proberen op een of andere manier weer aan de bak te komen. Ik hoop dat de nieuwe gevolmachtigd minister dit doorziet en schoon schip zal maken, zodat er nu eindelijk daadwerkelijk wat gedaan wordt voor de in Nederland woonachtige Antillianen".

Dus over het functioneren van het Antillenhuis bent u ook niet zo te spreken?

"Bepaald niet. Ook daar moet de nieuwe PAR-regering de boel grondig opruimen. De hele organisatie moet drastisch worden gewijzigd. Er zitten nu op belangrijke posten bijvoorbeeld mensen die onvoldoende kennis hebben van het Nederlandse bestuursrecht en daardoor hun werk niet goed kunnen doen. Het Antillenhuis moet een brug gaan vormen tussen het departement van Justitie en KabNA. Dat houdt in dat je minstens op de hoogte moet zijn van de administratief-rechterlijke verhoudingen in Nederland en de Antillen. Ik laat even de post Brussel buiten beschouwing. Hoewel ik ook daarover mijn bedenkingen heb. Degenen die de huidige vertegenwoordiger bij de EG tijdens de verkiezingscampagne op de Curaçaose tv hebben gadegeslagen, weten wat ik bedoel. Er kwam ondanks zijn doctorstitel weinig zinnigs uit".

Heeft u zich zelf op een of ander manier ingezet voor de in Nederland woonachtige Antillianen? "Indertijd heb ik dat gedaan voor Antilliaanse arbeiders, die niet voldoende geschoold waren om aan werk te komen. We hebben toen een stichting opgericht met Nederlandse instructeurs die in het kader van het 'Bijlmer banenplan' voor scholing en herscholing zouden zorgen voor een honderdtal Antillianen in Amsterdam. Via achterklap heeft de POA daar een eind aan gemaakt. De stichting werd niet toegelaten als lid van deze overkoepelende organisatie, kennelijk omdat bepaalde POA-bestuursleden bang waren voor kritiek. Ik zou nog heel wat kunnen vertellen over die bestuursleden. Minister Chance heeft zich recentelijk bij een toespraak aan de Vrije Universiteit laten ontvallen dat "Russell Voges van de straat is opgeraapt om gezaghebber van de Bovenwinden te worden. Dat is natuurlijk baarlijke nonsens. Voges was secretaris van de SER. Chance was meer geporteerd voor de kandidatuur van Richardson, maar je moest eens weten wat die Richardson indertijd als bestuurslid van de POA allemaal heeft uitgespookt..."

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Militair ingrijpen politiek niet haalbaar

Clinton in lastig parket door houding Noordkoreanen

= door Jaap van Wesel, ANP =

Washington - De adviseurs van president Clinton zitten met de handen in het haar. Hoe kan Amerika het communistische regime van Noord-Korea dwingen zijn kerninstallaties open te stellen voor inspectie?

Amerika beschikt niet over goede opties, alleen over slechte en minder slechte opties. De CIA is er van overtuigd dat Noord-Korea een of meer kernwapens heeft. Maar zij weten niet precies waar de Koreanen hun bommen verborgen houden. Daarom is een militair ingrijpen zoals de Israeli's in 1981 tegen Irak uitvoerden onmogelijk. En zelfs al zouden de Amerikanen wel weten waar de Noordkoreanen hun bommen verstopt hebben, dan nog is het volgens militaire experts in Washington onmogelijk om vanuit de lucht de kerncentrales uit te schakelen. De Noordkoreanen hebben hun kerninstallaties zo diep onder de grond verborgen dat alleen een atoombom diep genoeg in de grond kan boren om de Noordkoreaanse kerninstallaties te bereiken.

De grootste zorg in Washington is dat de onvoorspelbare leiders van Noord-Korea zich tot een militair avontuur zullen laten verleiden. Het Pearl-Harborscenario wordt dat in het Pentagon genoemd. Dat scenario gaat er van uit dat de Noordkoreanen een verrassingsaanval zullen uitvoeren op Zuid-Korea, net zoals de Japanners in 1941 bij verrassing Pearl Harbor overvielen. De berekening van de Koreanen- zo vrezen de pessimisten- is dat Amerika deze Noordkoreaanse agressie niet met een totale oorlog zal beantwoorden. De Japanners maakten in 1941 dezelfde berekening: Zij wisten dat zij een totale oorlog tegen Amerika zouden verliezen, maar gokten erop dat in Amerika de politieke wil zou ontbreken om zo'n totale oorlog tot het einde te voeren.

VELE DODEN

In het geval van Korea zou een verrassingsaanval op Seoul behalve honderdduizenden doden onder de Zuidkoreaanse bevolking ook veel slachtoffers onder Amerikaanse soldaten eisen. Er zijn 36.000 Amerikaanse manschappen in Zuid-Korea. Natuurlijk zou Amerika op grond van zijn verdragsverplichting Zuid-Korea te hulp komen. "Een aanval op Zuid-Korea is een aanval op de Verenigde Staten, heeft president Clinton gezegd. Maar hoe geloofwaardig is die uitspraak van een president die eerder onder meer in Bosnië heeft bewezen dat hij van de ene op de andere dag dreigementen inslikt. Hoe zal de president reageren als er net als in Vietnam 20 jaar geleden, dagelijks tv-beelden van Amerikaanse slachtoffers de huiskamer binnenkomen, en demonstranten in Amerika van de president eisen de Amerikaanse troepen terug te trekken? Mogelijk zal hij onder binnenlandse druk een akkoord met de Noordkoreanen sluiten, met als gevolg dat Noord-Korea als politieke overwinnaar uit de strijd komt.

De 'optimisten' brengen daar tegen in dat Amerika in geval van Noordkoreaanse agressie net als in de Perzische Golf over zal gaan tot grootscheepse luchtbombardementen, die in korte tijd vrijwel niets heel zullen laten van Noord-Korea. Er bestaat volgens deze deskundigen geen twijfel dat de militairen er bij president Clinton op aan zullen dringen Noord-Korea niet in staat te stellen de oorlog te rekken. Er is in Amerika buitengewoon weinig animo om tegen Noord-Korea oorlog te voeren, en president Clinton voelt er niets voor zijn ambitieuze binnenlandse agenda door een oorlog in de war te laten sturen. Maar als net als in Pearl Harbor het initiatief van de andere kant uitgaat, dan heeft Amerika geen keus, en zal het met alle kracht waarover het beschikt terugslaan.

Maar ook als het doemscenario niet uitkomt blijft de situatie uiterst explosief. De eerste vraag is of een economische blokkade van Noord-Korea, opgelegd door de Veiligheidsraad, een haalbare kaart is. Dat is hoogst onzeker, omdat zowel Japan als China daar niets voor voelen. Met name de stem van China is essentieel, omdat China in de Veiligheidsraad over een vetorecht beschikt.

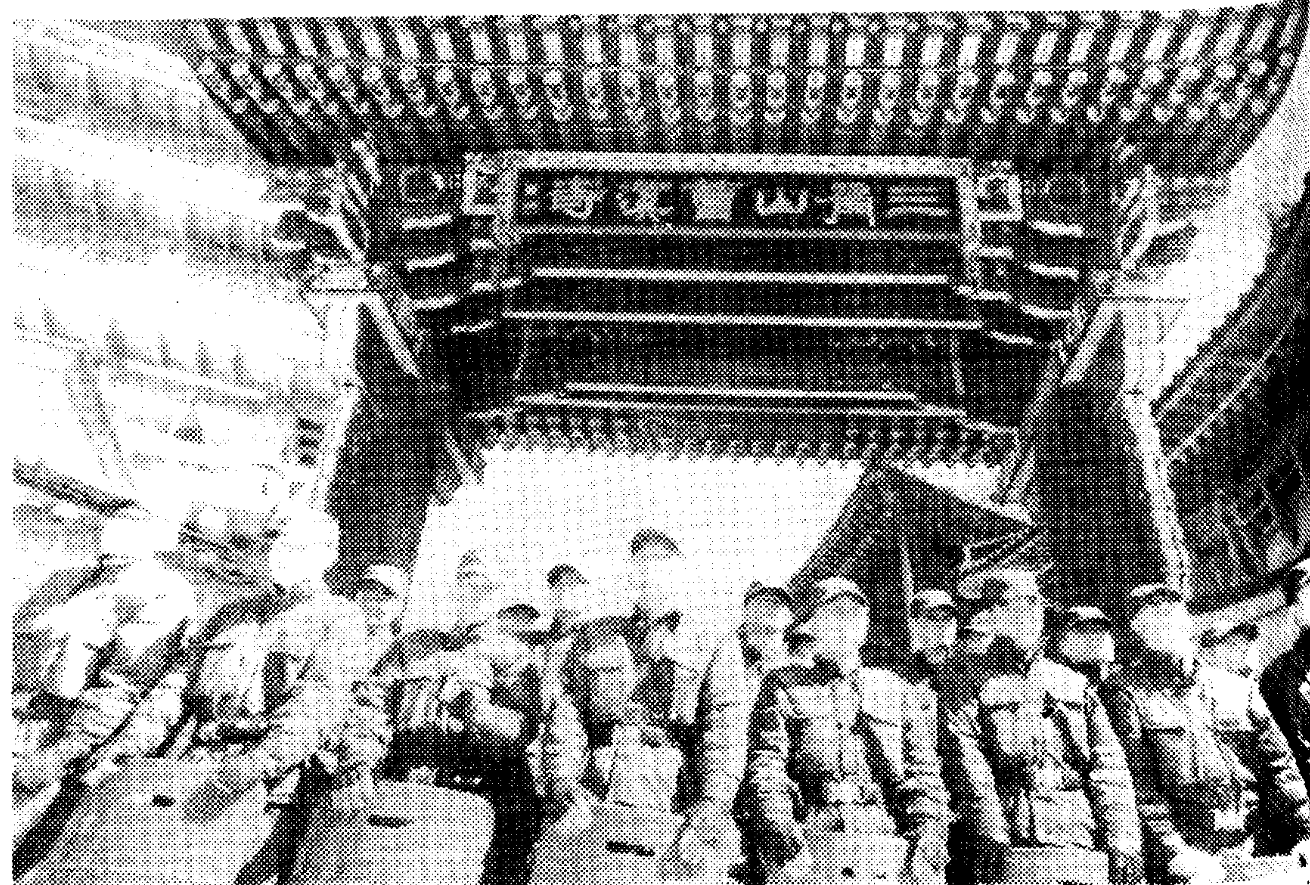
BOZE CHINEZEN

Was het dan wel verstandig dat minister van Buitenlandse Zaken Warren Christopher de vorige maand in Peking zich de woede van de Chinese leiders op de hals haalde door te hameren op de mensenrechten en te dreigen de bevoorrechte handelsstatus in te trekken als China geen beterschap belooft? Christopher staat in Washington aan ernstige kritiek bloot van het buitenlandspolitieke establishment, dat hij de strategische belangen van Amerika heeft ondermijnd door Chinese steun tegen Noord-Korea te bemoeilijken.

Maar zelfs als de Veiligheidsraad uiteindelijk economische sancties tegen Noord-Korea zal afkondigen, blijven de risico's aanzienlijk. Noord-Korea kan en zal een zeeblokkade opvatten als een oorlogsdaad. De uitvoering van een economische blokkade kan met andere woorden gemakkelijk op een gewapende confrontatie uitlopen. Misschien is het dan nog maar het beste om de zaak op zijn beloop te laten, opperen sommige experts in Washington. Is een kernbom in handen van Noord-Korea de hoge prijs van een oorlog in het verre oosten wel waard? Misschien is het verstandiger om op een impasse aan te sturen en vertwijfeld uit te roepen: "Wij hebben ons best gedaan, maar we kunnen er niets aan doen. Zo een kortzichtige strategie, die voor veel politici in Washington de meest verleidelijke is, zou echter een zeer gevaarlijk precedent scheppen voor een Amerikaanse regering die nonproliferatie van kernwapens hoog in het vaandel heeft. Het zou betekenen dat ieder land dat in het geheim een kernbom maakt en vervolgens zijn poot stijf houdt het spel blufpoker wint. Het zou voor andere onberekenbare landen als Iran en Libië een aanmoediging zijn hun pogingen om een nucleaire mogendheid te worden te vergroten. En dan nog maar te zwijgen over voormalige Sovjet-republieken, die Amerika juist probeert over te halen hun kernwapens op te geven. De wereld was in de dagen van de koude oorlog redelijk veilig, omdat de grote mogendheden elkaar in bedwang hielden door het mechanisme van nucleaire afschrikking. Maar er is geen enkele garantie dat kleine en onstabiele nucleaire mogendheden zich aan de spelregels van nucleaire afschrikking zullen houden.

President Clinton gaat uiterst omzichtig te werk. Hij wil Noord-Korea waarschuwen, maar niet provoceren. De Patriot-raketten die naar Zuid-Korea worden gestuurd hebben volgens de president een louter defensieve taak. Militair stellen de Patriot-raketten niet veel voor, zij hebben voornamelijk symbolische politieke waarde. Bovendien heeft de president besloten om de Patriots niet over te laten vliegen, maar ze over zee te versturen: Ze zullen dan zeker een maand onderweg zijn.

In die tussentijd kan Amerika dan alsnog proberen via onderhandelingen een diplomatieke oplossing te vinden. Ook in de Veiligheidsraad komen sancties niet direct aan de orde. "Eerst proberen we de diplomatieke weg, pas dan zouden we misschien tot sancties overgaan, heeft minister van Defensie William Perry gezegd.

Zuid-Korea zou bij een gewapend conflict tussen Noord-Korea en de Verenigde Staten ongetwijfeld zware klappen krijgen. Het militaire apparaat van dit land is niet bestand tegen troepenovermacht van het Noorden. Op deze AFP-archieffoto: Zuidkoreaanse militie bewaakt de ingang van een tempelcomplex in Seoul.

Nucleaire torpedo's kunnen plutonium gaan lekken

Gezonken Russische onderzeeboot vormt ernstig gevaar op zeebodem

= door Willem Meyboom, ANP =

Den Haag - De naar de bodem van de Barentsz zee gezonken russische kernonderzeeër Komsomolets corrodeert veel sneller dan verwacht. Binnen een jaar zal als gevolg daarvan tenminste een van de twee nucleaire torpedo's aan boord plutonium gaan lekken. Komende zomer vertrekt daarom een internationale expeditie om de acute levensbedreigende situatie het hoofd te bieden. De expeditie is opgezet door Rusland en Nederland samen, aldus een woordvoerder van de internationale Komsomolets Foundation. Deze stichting werkt nauw samen met de Russische regering.

Aan de bovenkant van de voorzijde van de in 1989 na een brand gezonken Komsomolets zit een grote scheur. Het zeewater stroomt daar naar binnen en verlaat het schip weer door de torpedoluiken in de neus. De combinatie van het kolkende zoute water met de onbekende bijtende chemische brandstof uit de torpedomotor en de metalen die bij de bouw zijn gebruikt, zorgen voor de snel om zich heen grijpende corrosie. De expeditie heeft als eerste taak de ontwrichte torpedoluiken aan de voorkant te dichten, zodat het water in de onderzeeër min of meer tot stilstand komt en lekkend plutonium niet direct meer naar buiten kan. In de zomer van '95 moet dan voldoende kennis aanwezig zijn om de grote scheur af te dichten.

TECHNOLOGIE

De Komsomolets herbergt een schat aan technologische ontwikkelingen. Het is het snelste en diepst varende schip geweest dat ooit is gebouwd. Maar het zonk op 6 april 1989 troosteloos naar de bijna 1700 meter diepe zeebodem, nadat aan boord brand was uitgebroken. Van de 69 opvarenden lieten 42 het leven. Vermoedelijk hebben daarop volgende explosies veroorzaakt dat ook de conventionele wapens door elkaar werden geschud.

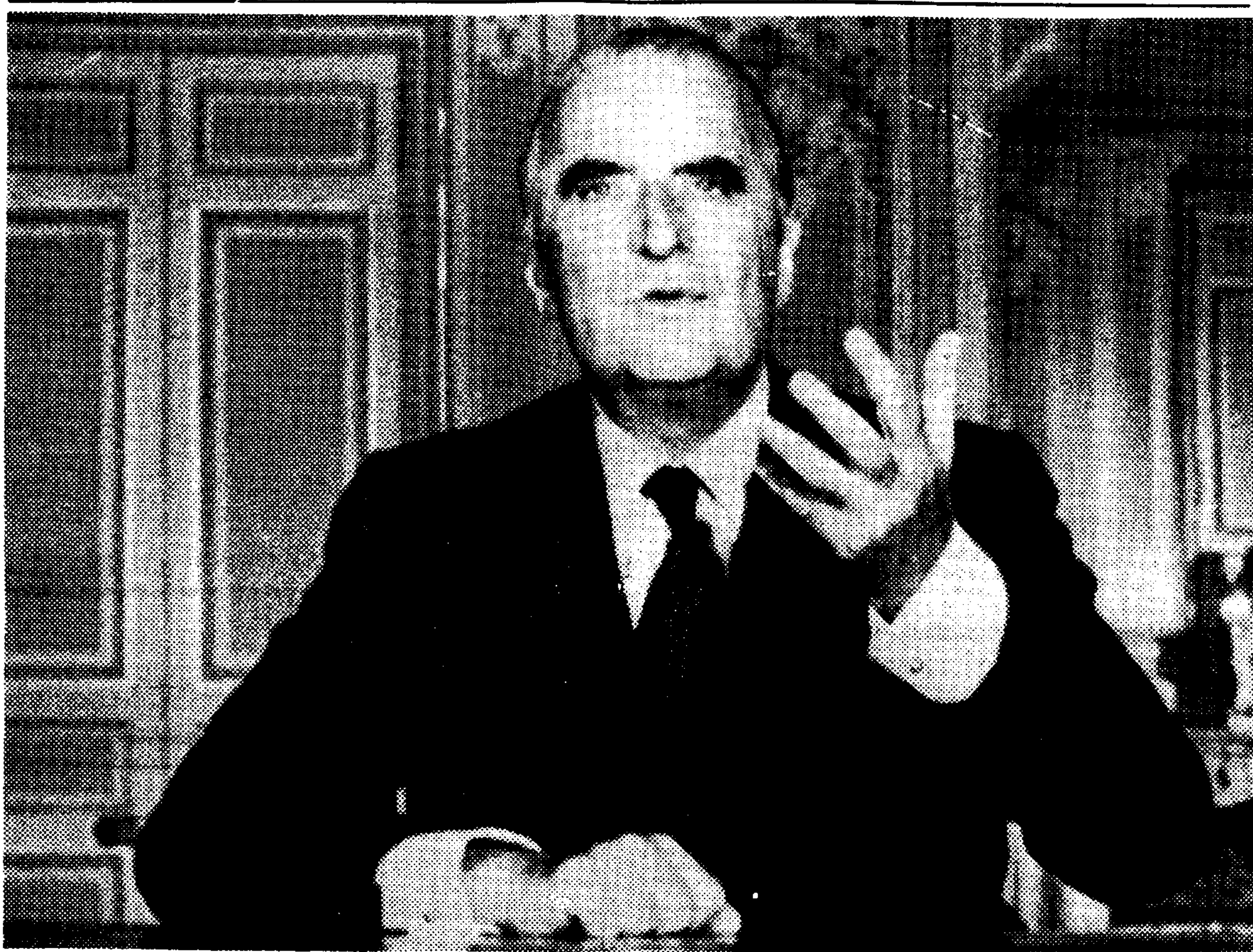
Vrijwel meteen brak internationaal paniek uit omdat de duikboot, aangedreven door twee kernreactoren, twee torpedo's met kernkoppen vervoerde. Die twee zijn samen goed voor 12 kilo plutonium. Van die stof is elk schilfertje gedurende 24.000 jaar dodelijk giftig voor mens en dier. Niet alleen kan die stof via plankton in de voedselketen komen. In de Barentszzee, op enkele honderden kilometers ten westen van noord Noorwegen, komen ook warme en koude golfstromen bij elkaar en zorgen voor opwaartse druk van het water, waardoor de stof zich over de oppervlakte van de zee verspreidt.

De Russen, vertegenwoordigd door minister Sergei Shoighu van civiele verdediging (die ook sinds kort door president Jeltsin is belast met de oplossing van de problemen rond de kerncentrale in Tsjernobyl), hebben onlangs in Moskou samenwerking met de Foundation bezegeld. De Russen willen de hulp van Nederland wegens onze unieke kennis of diepzee-gebied, vooral geconcentreerd bij bergingsbedrijf Smit-Tak en offshorebedrijf Heerema. Die bedrijven gaan de Russen assisteren bij het voorkomen van lekkage van plutonium. Shoighu heeft afgelopen week per brief om steun gevraagd bij de Nederlandse regering, via minister Kooijmans (Buitenlandse Zaken) en staatssecretaris van Rooij (Export). Het budget van 5 miljoen gulden voor het eerste deel van de operatie tot en met de zomer van '94 is nog niet rond. Het voorwerk voor en de afdichting van de grote scheur aan de bovenkant wordt op tussen de 20 en 25 miljoen gulden geraamd. Ook voor dit in '95 te verrichten werk moeten nog gelden binnenkomen.

INTERESSE

De Nederlandse regering heeft vanaf het begin grote interesse getoond voor de berging van de onderzeeër uit het oogpunt van grote ecologische problemen. Van berging is echter afgezien, omdat het risico dat het schip in tweeën breekt, te groot is. Hulp bij de neutralisering van de milieugevaren acht de regering van wezenlijk belang omdat daarmee kennis wordt verworven voor andere 'vuiltjes' die nog moeten worden weggewerkt.

Bij Nova Zembla liggen op de zeebodem naar schatting 13.000 vaten met hoog- midden en laag radioactief afval door te roesten. De bodem van de Karische zee is de begraafplaats voor zeventien kernreactoren waarvan er zeven nucleaire brandstof bevatten. Op de bodem van de Oostzee (Baltische zee) hebben verschillende naties (ondermeer Verenigde Staten, Rusland, Groot-Brittannië en Duitsland) na de Tweede Wereldoorlog vaten met overtollig geworden chemische wapens gestort. Dat spul is net zo dodelijk als plutonium met dit verschil dat plutonium tot in verre generaties verwoestend blijft.

GEORGES POMPIDOU ...nieuw Frankrijk...

Opvolger De Gaulle werd deze week herdacht

Pompidou maakte van Frankrijk modern land

= door Jan van Etten, ANP =

Parijs - Frankrijk stond deze hele week in het teken van herdenkingen van Georges Pompidou, de man die van 1969 tot 1974 president van het land was. Premier Balladur zal de man die zijn stempel drukte op de modernisering van Frankrijk en met name de vernieuwing van Parijs alle eer bewijzen.

Pompidou overleed twintig jaar geleden op 62-jarige leeftijd aan kanker. De vroegere president was een groot cultuurliefhebber. Onder zijn bewind verdwenen de Hallen uit het centrum van de Franse hoofdstad en verrees een cultureel centrum dat zijn naam draagt.

Niets wees er destijds op dat Pompidou in 1969 generaal De Gaulle als president zou opvolgen. In mei 1968 brak in Frankrijk een studentenopstand uit die een einde maakte aan de algemeen geldende, katholiekburgerlijke moraal in het land. Te midden van al dat rumoer was De Gaulle ineens verdwenen. Het duurde even voor de president, die de onlusten duidelijk boven het hoofd waren gegroeid, weer opdook in Baden-Baden bij het Franse leger in de Bondsrepubliek. Pompidou die toen premier was en voor een officieel bezoek in het buitenland verbleef, keerde ijlings terug naar Frankrijk. Thuisgekomen probeerde hij te redden wat er te redden viel.

Uiteindelijk was 'mei '68' de oorzaak ervan, dat De Gaulle zijn presidentschap opgaf, met vakantie naar Ierland vertrok en de rest van zijn bestaan teruggetrokken leefde in Colombey-les-deux-Eglises, 150 kilometer ten oosten van Parijs. Daar stierf hij ook. Sindsdien is Colombey een bedevaartsoord, niet alleen voor de Gaullisten, maar ook voor een goed deel van de rest van de bevolking. De Gaulle is voor hen nog steeds de vader des vaderlands en de grondlegger van de huidige, zogeheten vijfde republiek.

Pompidou heeft een heel verschillende levensloop gehad. Deze zoon van een onderwijzer uit de Cantal, in centraal-Frankrijk, was een echte intellectueel en geen beroepsmilitair zoals zijn illustere voorganger. In de oorlog is hij in Parijs gebleven en heeft toen weinig van zich laten horen. Maar in 1945 werd hij adviseur van De Gaulle. Sindsdien raakte het lot van de twee met elkaar verweven.

Allerlei schandalen en roddels dreven de twee op het eind van het tijdperk-De Gaulle enigszins uit elkaar. De Gaulle heeft Pompidou nimmer aangewezen als zijn opvolger. Maar bij de verkiezingen van 1969 bleek Pompidou de meest aangewezen kandidaat voor de Fransen. "De Gaulle is niet de meester van mijn toekomst, net zo min als ik dat zelf ben of wie dan ook", luidde het commentaar van Pompidou.

De eerste vier jaar van zijn mandaat waren jaren van grote economische groei in Frankrijk: de tijd van de aanleg van autosnelwegen en van gigantische constructies, overigens niet allemaal even gelukkig. De Tour Montparnasse - een zwart, rechthoekig bouwsel, net zo hoog als de Eiffeltoren - in het centrum van Parijs, en een viertal flats met ruim dertig verdiepingen in het 13e arrondissement, zijn daarvan voorbeelden. Sindsdien geldt in Parijs voor nieuwe gebouwen een maximumhoogte van 105 meter.

AUTO EN KOELKAST

La Defense, de verzameling enorme, futuristische flatgebouwen in het verlengde van de Champs-Elysees, moest Parijs een allure geven van New York. Ook dat leverde de nodige kritiek op. Maar het zijn voorbeelden van hoe Frankrijk in die periode uit zijn voegen barstte. "De Fransen willen een auto, een koelkast en een televisie, en daarop hebben ze recht", was het motto van Pompidou. De hele Franse economie en industrie volgde, totdat de eerste oliecrisis in 1973 roet in het eten gooide. Tot dan was het bij niemand opgekomen, dat er wel eens een einde aan de economische groei kon komen.

Na De Gaulle die de grondslagen legde voor het nieuwe Frankrijk, wordt Pompidou geëerd als de man die het land heeft omgetoverd in een moderne, toonaangevende natie, zonder daarbij de franse cultuur te vergeten.

Een groot deel van de huidige generatie Franse politici is bij Pompidou begonnen, en draagt zijn stempel, zoals de huidige premier Balladur of oud-premier Chirac. Die waren ook onder de honderden 'bedevaartgangers' die het afgelopen weekeinde met busladingen naar Orvilliers bij Parijs waren gekomen. Daar ligt de oud-president begraven.

Indiase hoofdstad staat rundvlees niet langer toe

De Partij van het Indiase Volk (BJP), van extreem-hindoeïstische snit, heeft in het plaatselijke parlement van de Indiase hoofdstad New Delhi een wet laten uitvaardigen tegen het slachten van kalveren en runderen. Ook is de verkoop van **rund- of kalfsvlees geheel verboden.**

Bovendien wordt het simpele bezit van vlees van deze in het hindoeïsme heilige dieren, zelfs in blik, strafbaar gesteld en gesanctioneerd met boetes en een gevangenisstraf tot vijf jaar.

Voor de niet-hindoeïstische slagers verandert er weinig in de Indiase hoofdstad want rundvlees is er al twintig jaar nauwelijks verkrijgbaar. Buitenlanders en Indiase moslims en christenen moeten het doen met buffelvlees, ook in de prijzige hotels.

De Amerikaanse snackgigant McDonald's, die spoedig zaken in India gaat openen, heeft aangekondigd zijn hamburgers bestemd voor India op basis van schapevlees te zullen fabriceren.

De BJP, een partij die momenteel aan aanhang verliest in India, won in november de regionale verkiezingen in New Delhi met de leuze hindoe-waarden te zullen verdedigen.

Edgard Lotman:

"Curaçao is voor McLaughlin centraal punt in de wereld"

Curaçao kent vele banken, zowel onshore als off-shore. Verschillende lokale banken zijn echter vaak kantoren van grote banken die in het buitenland gevestigd zijn. Bij de echte banken mag de McLaughlin Bank, met twee vestigingen op Curaçao en een op Bonaire zeker gerekend worden. Het hoofdkantoor staat op het Wilhelminaplein in Punda. Voor de bank is het dit jaar in meerdere opzichten een jubileumjaar.

= door Rolf de Meijer =

Ze bestaat 5 jaar onder deze naam; het is 25 jaar geleden dat de Bank of America haar vestiging heeft gestart in hetzelfde historische pand dat 125 geleden is gebouwd als Freemason's Lodge 'De Vergenoeging'. De Bank of America verkocht het in 1983 aan de Bank of Boston. Zes jaar later verliet deze bank ook weer het eiland en door haar werd het bankbedrijf verkocht aan de McLaughlin groep. Veel van het oude personeel bleef.

Edgard Lotman is begonnen als jongste bediende bij de vestiging van de Bank of America en is nu al weer een paar jaar directeur van de McLaughlin Bank en de Trust.

Edgard Lotman hecht veel waarde aan het samenwerkingsverband tussen het personeel. "Er werken hier in totaal 50 mensen. Ik denk dat we in de bank bijna alleen lokale mensen hebben. We zijn allemaal Antillianen. Het gaat er niet om of je buitenlander bent in dit team, je moet gewoon een goeie speler zijn. Er wordt hier in een klein team samengewerkt, ik vergelijk het heel vaak met voetballen; je kan de beste linksbuiten ter wereld zijn, maar als je niet in het team past, dan wordt voetballen heel erg moeilijk. Dus het team is van veel meer belang dan de individuele speler".

CHINESE MUUR

James McLaughlin is de oprichter van McLaughlin Piven & Vogel, gevestigd in New York en een bekende persoonlijkheid in de financiële wereld. Samen met zijn zoon zijn ze de grootste aandeelhouder van de McLaughlin Bank. Ondanks dat de naam McLaughlin prominent voorkomt in beide organisaties zijn ze, volgens Lotman, financieel gezien door de Amerikaanse wetgeving als door een Chinese muur gescheiden van elkaar.

"We doen geen transacties met elkaar en houden geen rekening met elkaar. Ook om elke mogelijkheid van een potentieel 'conflict van belangen' te vermijden. We wisselen natuurlijk wel informatie uit. Als ik iets moet weten, vanuit Amerika, dan bel ik McLaughlin op en dan krijg ik de beste informatie die ik maar wil hebben.

Wij proberen wel zoveel mogelijk zelfstandig te werken. Als je teveel afhankelijk bent van een en dezelfde informatiestroom is dat ook weer niet goed. In het begin waren we heel erg afhankelijk van die informatiestroom. Nu is dat een stuk minder. We hebben vorig jaar heel veel geïnvesteerd in eigen informatiestromen via andere kanalen.

Wij doen ook zaken met het Verre Oosten, Hong Kong, Zuid-Amerika en Europa.

"Niet ingesteld om een industrieland te worden"

Wat is het verschil tussen de grote banken en jullie als kleine lokale bank?

"Wij zijn een bank als andere banken. We zijn niet groot, maar zeker niet de kleinste. Ik vergelijk de groten wel eens met een supermarkt en ons met een boutique. Wij willen nog wel eens een model veranderen om de cliënt wat beter maatwerk te kunnen leveren. Meer dan de hele grote banken dat nog kunnen doen. In een boutique kan je een pak vragen die speciaal voor jou en in jouw maat gemaakt wordt. Ga je naar een groothandelaar in herenkostuums dan hangen er duizend en een pakken en ze gaan die niet gauw veranderen voor je.

Daar ligt volgens mij het verschil tussen de hele grote banken en de kleine banken zoals wij. En wij moeten wat meer op de kleintjes letten dan de grote jongens dat hoeven doen".

Edgard Lotman kwam 1982 in contact met Frank Aldrich, die toen Sr. vice president van de Bank of Boston was. Voor hen kocht hij dit bankbedrijf van de Bank of America. In 1988 kwam hij terug op Curaçao met het plan om met de McLaughlin-groep deze twee kantoren van de Bank of Boston te kopen. Hij nam weer contact op met Edgard Lotman om eens te komen praten. De directeur toen was Gerard Mosseri Marlio.

"Onze hoofdactiviteit is financieren handelsstromen"

Er werden mensen gezocht om het kader aan te vullen. De nieuwe bank werd op poten gezet. Lotman werd pas directeur in 1992.

W.I.C.

"Als je het historisch gaat bekijken, dan kun je terug gaan naar de West-Indische Compagnie. Zij hebben de eilanden altijd puur gebruikt voor de handel, en dat is nog steeds zo. We bedrijven handel, maar nu in een modern jasje. De heren van de W.I.C. deden het met instrumenten die in die tijd golden. Wij doen 't nu met een I.T.C., met hele moderne communicatie middelen en andere mooie instrumenten.

Zegge en schrijve zijn we nog steeds met het zelfde produkt bezig, en dat produkt is service verlenen aan de omringende landen. We zijn eigenlijk een service vehikel tussen het Europese continent, het Amerikaanse continent, het Verre Oosten en Latijns-Amerika. Door die service te leveren, en dat op een beetje behoorlijke manier, verdienen we ons geld.

Ik denk dat we niet zijn ingesteld om een industrie eiland te worden. Dat zie ik niet zitten, ondanks dat we een raffinaderij hebben en een droogdok maatschappij en wat andere kleinschalige industrieën. Maar het hart van dit eiland is handel- en financiële service. Daar verdienen we echt brood aan. Ik denk dat we daar meer en meer het accent op moeten leggen, willen we niet door de concurrentie van de kaart worden geveegd.

De andere eilanden in de Carribean komen heel duidelijk op. De Engels en Spaanstalige eilanden zijn niet minder dan wij. We proberen onszelf altijd op de borst te kloppen en ons als de beste aan de buitenwereld te presenteren. Dat is niet slecht, maar zij doen dat ook. Daarom denk ik dat we in deze periode schoon schip moeten maken zowel op het bestuurlijke vlak (land als eiland) als in de private en commerciële sector. We moeten onze kinderen klaar stomen voor een behoorlijke toekomst. Dat zou wel eens moeilijk kunnen worden. We hebben echter behoorlijk wat voordelen en ik hoop dat die nog heel lang zo blijven.

We hebben het voordeel van de Nederlandse vlag; dat is een niet te onderschatten voordeel vergeleken met de andere eilanden, die helaas in de zeventiger jaren hebben gekozen voor een eigen vlag. En die dekt de lading niet, de Nederlandse vlag dekt de lading wel. Het is een enorm voordeel voor ons. Dat wordt overal in het buitenland gevoeld, ook door Zuid-Amerikaanse mensen.

Het geeft een beeld van zekerheid. Ze zeggen tegen me, dat als ze kunnen kiezen, ze aan Curaçao de voorkeur geven boven andere eilanden. Dat is heel duidelijk merkbaar. Vandaar dat het Antilliaans verband zo belangrijk is".

Edgard Lotman steekt zijn voorkeur voor een goede samenwerking met Nederland en Europa niet onder stoelen en banken. Ook ziet hij Aruba als samenwerkingspartner. Samen valt veel te bereiken, in je eentje kun je het vergeten, dat is onhaalbaar.

Volgens Lotman is de McLaughlin Bank ondanks haar bescheiden formaat een bank met een actief, naar buiten gericht beleid. Het Wilhelminaplein is door de bank geadopteerd en de bank heeft zich verplicht het park te onderhouden. De resultaten zijn duidelijk zichtbaar. De beplanting is kleuriger en het wordt goed verzorgd.

Maar ook in de lokale bankwereld is de Mc Laughlin actief in 'innovatie-achtige' projecten.

"We zijn een van de voortrekkers, met medewerking van de andere banken, om een A.T.M. shared network aan te leggen. Daardoor kan in de toekomst bijvoorbeeld een cliënt van de A.B.N. met zijn kaart op een automatische bankmachine van bijvoorbeeld de Maduro en Curiels Bank, transacties doen. Ook de verwerking van het onderlinge betalingsverkeer van de banken wordt in een nieuw project aangepakt. Dat gebeurt nu nog handmatig, maar in de toekomst zal de cliënt van een modern systeem kunnen profiteren".

CREDIETVERLENING

De economie van een land, ook een kleinschalige economie als de onze, is gebaat bij een gezond midden en klein bedrijf. De banken kunnen een functie hebben om deze bedrijfstak te stimuleren door een goede kredietverlening. Het publiek vindt dat de banken meer risico's zouden moeten durven nemen omdat er voldoende liquiditeit aanwezig is.

"De Maduro & Curiels Bank heeft het afgelopen jaar veel gedaan op het gebied van educatie in het voordeel van het midden en klein bedrijf, dat is zeer indrukwekkend. In de vorm van opleidingen, financieringen, hebben ze behoorlijke bedragen beschikbaar gesteld. De MCB is dan ook een voortrekker van veel van dat soort programma's om vanuit midden en klein bedrijf de economie aan te zwengelen. Andere banken treden wat minder op de voorgrond. De ABN en Banco di Caribe doen dat veel meer achter de schermen, maar zij zijn duidelijk ook bezig. Ze hebben daar hun speciale afdelingen voor. En vergeet niet Korpodeko. Men financiert bedrijven die opgestart moeten worden en daar worden behoorlijke risico's genomen. Het is aantrekkelijk voor de bank om daarop in te spelen, omdat geldstromen hierdoor op gang komen, waardoor de werkgelegenheid en de economie aantrekken.

Het is zeer arbeidsintensief werk en de begeleiding naar het midden-en klein bedrijf vergt heel veel van een bank.

Toch kan ik me indenken dat in het midden- en klein bedrijf geklaagd wordt dat banken vaak geen risico's willen nemen. Dat klopt, ze willen zo min mogelijk risico's nemen, omdat het afval percentage relatief hoog is. Veel bedrijven mislukken binnen vrij korte tijd of blijven marginaal doordraaien.

Als een bedrijf zich bewezen heeft kan er meer gebeuren. De commerciële banken op ons eiland zijn niet zozeer 'investmentbankers' of verschaffers van risico kapitaal, zoals je dat in grote markten in Europa en Amerika hebt. Daar heb je een behoorlijke kapitaalmarkt voor nodig. Een goed ontwikkelde markt waar je alle soorten kapitaal kunt betrekken.

Wij zijn hier heel erg kleinschalig, we hebben bijv. geen beurs. Als de banken liquiditeits tekorten of overschotten hebben, kunnen ze dat niet makkelijk even 'overnight' in de markt plaatsen. In Amsterdam of in New York kan dat zo gebeuren. Als daar behoefte is aan kapitaal, dan is dat vrij makkelijk uit de markt te halen; Hier is dat niet zo.

De banken zijn redelijk liquide maar door de regulering van de Centrale Bank is die overliquiditeit behoorlijk afgenomen. De commerciële banken hebben hier de verplichting om behoorlijke liquide reserves bij de Centrale Bank aan te houden. Ik denk dat het op dit moment vrij goed in balans is. Een jaar geleden was er inderdaad sprake van een behoorlijke overliquiditeit.

Verder moet je je afvragen hoeveel nieuwe boutiques je nog wilt hebben. En hoeveel soevenierswinkeltjes kunnen er nog bij? Daarvoor komen de meeste aanvragen. We hebben hier een 'free-enterprise'. Elke Antilliaan mag, als hij dat wenst en een kapitaaltje bezit, onmiddellijk een bedrijf beginnen. Het is heel gemakkelijk, ze hoeven niet eens een NV op te richten. Ze laten zich registreren bij de Kamer van Koophandel en kunnen dan een bedrijf beginnen. Dus wat dat betreft zijn er bijna geen belemmeringen.

Wel zijn er belemmeringen qua vraag en aanbod. We kennen nog heel goed het snèk-effect. Op een gegeven moment is de markt verzadigd. Maar we hebben waarschijnlijk andere bedrijven nodig die in andere behoeften kunnen voorzien. Zeker op het gebied van nieuwe technologie lopen we achter. Toch is dit meer een terrein voor de andere banken op het eiland.

HOOFDACTIVITEIT

Onze hoofdactiviteit ligt in het financieren van handelsstromen, van handelsactiviteiten. Hier op Curaçao financieren wij hoofdzakelijk de groothandel en het onroerend goed.

Maar buiten participeren we mee in de financiering van projecten. We hebben bijvoorbeeld een Hydro-peroxide plant mede gefinancierd in Venezuela. Daar doe je als klein Curaçaos bankje dan toch aan mee. Dat wordt binnenskamers gehouden. Er worden geen grote persconferenties over gehouden, dat is voor ons allemaal niet nodig. Het buitenland plaatje wordt steeds groter en de lokale markt is relatief beperkt.

Hier moeten we opboksen tegen de grote banken, die veel meer slagkracht hebben dan wij. Dus waarom zouden we lokaal ons kruit verschieten. De wereld is veel groter, en er zijn prachtige mogelijkheden in het buitenland. Als je in het buitenland financiert, dan komen de winsten weer terug naar onze algemene pot. We werken met netwerken van data communicatie waardoor we contact hebben met professionelen in het buitenland. Met de technologie van vandaag, maakt 't weinig uit waar je vandaan opereert, zolang de telefoon en de fax maar goed werken.

We gaan echt de boer op, kloppen op deuren en geven presentaties. Curaçao is ons centrale punt in de wereld. Van hier uit proberen we naar alle vier windstreken activiteiten te ontwikkelen.

Edgard Victor Lotman is een Indische Nederlander. Getrouwd en heeft twee kinderen. Is geboren op 10 maart te Rotterdam, maar haalde het HAVO diploma op het Radulphus College op Curaçao, ging weer naar Nederland voor de Business School te Arnhem. Studeerde rechten in Amsterdam en volgde diverse Bank Cursussen.

Werkte bij de Bank of America en werd in 1992 Managing Director van de McLaughlin Bank en de McLaughlin International Trust en Management Company.

Het Wilhelminapark, dat voor het gebouw van de McLaughlin bank is gesitueerd, is door de bank 'geadopteerd'. Dit wil zeggen dat McLaughlin er voor zorgdraagt dat dit historische park er zo netjes mogelijk uit blijft zien.

Wathey: constante factor in de politiek

OP 11 APRIL zou officieel een grootscheepse rechtszaak tegen ondermeer de Sintmaartense DP-leider Claude Wathey van start gaan, maar de behandeling ervan zal waarschijnlijk worden uitgesteld tot 25 april. Los van het feit of Wathey inderdaad gedaan heeft waarvan hij wordt verdacht - meineed, valsheid in geschrifte en deelname aan een criminele organisatie-is het een man die nooit meer is weg te poetsen uit de Antilliaanse geschiedenis. "Iedere man die veertig jaar aan de macht kan blijven, heeft mijn onverdeelde bewondering," zei de Amerikaanse oud-minister van Buitenlandse Zaken Henry Kissinger over hem aan het begin van de jaren tachtig.

Wathey heeft bijna 45 jaar de politiek op Sint Maarten heeft beheerst en was vanaf 1954 ook aldoor een constante factor in de landspolitiek. Tot 1990 was de door hem opgerichte DP als enige van Sint Maarten met een zetel in de Staten vertegenwoordigd. En al vervulde hij zelf nooit een ministerspost, hij was onmiskenbaar aanwezig in het beleid, vooral als dat beleid Sint Maarten raakte. In 1984 was hij formateur van het kabinet Liberia-Peters I. Ook zat hij in verschillende commissies en was hij aanwezig bij Ronde Tafelconferenties. *"The Ol' Man,"* zegt nog altijd ruim 42 procent van de Sintmaartense kiezer liefkozend, *"is a S.O.B. But he is our S.O.B."*

Maar machtige mannen oogsten niet alleen bewondering. Op den duur ook ergenis en vrees. *"That Man"*, zegt de ruim 55 procent van zijn opponenten in een mengeling van angst en afschuw. *"No more, enough is enough."*

Albert Claudius Wathey zelf: "Ik ben een dictator. Maar een weldadige."

De weldadig[...] Sint M[...]

-door Marjo Nederlof-

Nee, nee, ik voel niets voor een interview over Claude Wathey. Ik heb alléén maar goede dingen over hem te vertellen," zegt oud-premier Ronchi Isa (76) van de Democratische Partij Curaçao (DP), "maar ik ben bang dat het zijn zaak geen goed zou doen. Ik geloof er niets van dat Wathey verkeerde dingen heeft gedaan. Zijn kinderen misschien, maar hij niet."

"O nee," zegt ook de huidige SPA-minister Leo Chance (61). Het voormalige PPA-lid stond jarenlang tegelijk ook op de lijst van de DP-Sint Maarten en was voor die partij ook meermalen minister. "Nee, want ik heb over die man niéts goeds te melden. Ik heb mij van hem gedistantiëerd toen hij van mij dingen vroeg die niet in het belang van het land waren."

"Chance heeft diverse keren zware ruzie met Claude gehad over Spadaro," preciciëert oud-premier Juancho Evertsz (voorheen PNP) de opmerking van Chance enkele dagen later. Evertsz (71) zit ontspannen weggezakt in een enorme clubfauteuil in zijn geaircode sala. Dat een van de belangrijkste personen uit de geschiedenis van de Antilliaanse politiek nu voor de groene tafel moet verschijnen, doet Evertsz niets. "Moest meer gebeuren," zegt hij laconiek.

En bitter voegt hij daar

FRANK ROZENDAL

aan toe: "De Antilliaanse politiek is verwórden. En het is in 1988 begonnen." Het jaar dat zijn oud-partijgenote Maria Liberia-Peters voor de tweede achtereenvolgende maal aan de macht kwam. Twee jaar geleden heeft Evertsz zijn lidmaatschap van de PNP opgezegd, na zich vanaf 1946 voor de groene partij te hebben ingezet. Bij de Statenverkiezing in februari van dit jaar is hij niet eens gaan stemmen. Zijn oproepkaart heeft hij laten plastificeren en hangt aan twee spijkers aan de muur. Uit protest tegen referendumoptie A, een geherstructureerde Antillen. "Ik ben nog steeds voor B, een autonoom Curaçao. Ik geloof er niets van dat de mensen werkelijk A willen. Ze hebben gestemd tegen corrupte politici."

En Claude Wathey (67) is, wat Evertsz betreft, daar een van, 'al moet ik nog zien dat ze hem kunnen veroordelen'. Wathey heeft ook goede dingen gedaan voor het eiland, vindt Evertsz. "En voor zichzelf leek hij niet veel nodig te hebben. Dat kwam pas later, toen zijn kinderen groter werden en hij constant naar de VS reisde. Hij heeft ontegenzeggelijk veel voor het eiland gedaan." Het eiland bloeide, het zakenleven floreerde, de kleine man kon reuzenstappen gaan nemen door elk vliegtuig, elk cruiseschip dat Sint Maarten aandeed.

"Wathey is een man van grote lijnen," verklaart oud-minister Frank Rozendal (69) van de DP. "Het kleine gedoe liet hij over aan zijn luitenants. Van helemaal niks in de jaren vijftig, werd het in korte tijd een eiland waar iedereen werk had, waar de mensen er op vooruitgingen. En dus bleven ze op hem stemmen; hij was immers de man die daarvoor had gezorgd. *De Ol' Man zal het wel weten*, dachten de mensen. Er was geen enkele reden voor oppositie. En wie zou iets tegen hem in durven brengen? Híj bepaalde. En ik moet zeggen: hij zag hoe hij de opmerkelijke dingen van het eiland te gelde moest maken. Zo zie je maar, dat het democratische stelsel geen garantie is dat de macht niet in handen van een enkele persoon komt."

De enkele criticaster over de wijze waarop de zaken tot standkwamen, was in die beginjaren een zeurkous. Toch gebeurde er iets tussen 1970 -toen Wathey op de top van zijn macht stond- en 1991, toen hij na veertig jaar de meerderheid in de eilandsraad verloor. En dit jaar de meerderheid van de Sintmaartense Statenzetels.

Rozendal, op zijn beschaduwde houten porche in Willemstad gezeten, vouwt zijn magere handen open in een vragend gebaar.

"Wat mij nu intrigeert is: waar is het fout gegaan? Waarom is er nu wél oppositie? Als je mensen te weinig geeft, is dat onrechtvaardig. Als je mensen te veel geeft, terwijl zij dat niet verdienen, is dat óók onrechtvaardig. Sterker: juist die mensen worden je grootste vijand. Is dat het misschien geweest? Of waren de mensen beu van de slechte infrastructuur? Of van het feit dat je twee banen moet hebben om je kop boven water te houden? Het gebrek aan huizen, is dat het dan misschien, de oppositie?"

Het is even stil. "En wanneer is dat *omslagmoment* dan gekomen? Wanneer is de tijd hem voorbij gevlogen?"

* * *

Het moet 22 of 23 november 1989 geweest zijn. Ik was op reportage naar Sint Maarten, nadat ik de voorgaande weken steeds meer signalen kreeg dat de spanning toenam en de situatie mogelijk zou ontaarden in een volksopstand. De eerste opvallende gebeurtenis had een dag of tien eerder plaatsgevonden: een protestmars op Sint Maartensdag, 11 november. Enkele honderden eilandbewoners van beide zijden van het eiland trokken naar het Vriendschapsmonument aan de grensweg. Een demonstratie tegen de voorgenomen wegomlegging ten behoeve van de 18-hole golfbaan voor het luxe-resort Port de Plaisance, de 'baby' van Claude Wathey en de franse burgemeester Albert Fleming.

Die 22-ste of 23-ste november stond ik, tegen een uur of elf 's avonds, in het hoofdkwartier van de aktiegroep We fo' We in Philipsburg en probeerde zicht te krijgen op het aantal aktiegroepen, de aard van hun bezwaren, de zwaarte van hun protest en de kans dat het echt uit de hand zou lopen.

"Als het eiland dan toch kapot moet gaan, dan doen we dat liever zelf. Wapens zat." Er was geen reden aan de woorden van die aktievoerder te twijfelen. Maar zouden ze het ook doen? Volgens Sint Maartenkenners niet. Maar welke Curaçaokenner wist 30 mei '69 te voorspellen? Een ding was duidelijk: er was hier wel wat aan de hand.

De We fo' We, een clubje van niet meer dan drie jongemannen (een zakenman, een leraar en een administrateur), had me getipt over mogelijke akties. Aanleiding was de aankomst van zwaar materieel uit Italie voor uitbreidingswerk aan de luchthaven. Voor 35 miljoen dollar werk, waar alleen Italianen van zouden profiteren. 'Omdat Claude zijn zoon Al voorzitter van het luchthavenbestuur had gemaakt'. En hetzelfde zou gebeuren bij de haven -117 miljoen dollar-. waar zoon Norman sinds kort de scepter zwaaide.

Maar er zat een aantal mensen meer dwars dan alleen broodroof. Corruptie. De volstrekt ontoereikende infrastructuur. De eenzijdige economie en de toestroom van steeds meer illegalen. Het verkwanselen van Domeingronden en -wateren aan buitenlandse investeerders. Het geknoei met stemkaarten. Samenvattend: ondeugdelijkheid van bestuur. Alleen kenden we die term nog niet in die jaren, we noemden nog ieder onderwerp bij naam.

De enige boosdoener leek de man wiens naam meestal niet werd uitgesproken, maar omschreven. Een bewonderend *the Ol' Man* door zijn nog altijd vele aanhangers en een *That Man* en *Him* door de groeiende groep van tegenstanders. *Claude*, begonnen die laatsten hem in 1989 te noemen. Maar altijd onder de toevoeging: "Ik ben echt niet langer bang *That Man's* naam uit te spreken."

En o wee, als je dan glimlachte. "Jij moet goed begrijpen," zei een boze vrachtwagenchauffeur van een jaar of dertig, terwijl hij met een wijsvinger in mijn borst prikte, "jij moet goed begrijpen dat wij er genoeg van hebben, snap je. *Enough is enough.*"

* * * 20

Begin jaren zeventig liep Frank Rozendal door de Frontstreet in Philipsburg en verbaasde zich. "Die hele Frontstreet stelde niks voor. Gaten in de weg, kabels waarover je struikelde, hier een stuk stoep, daar helemaal geen stoep. En daar liepen die Amerikanen, allemaal afkomstig uit grote, moderne Amerikaanse steden, de hele dag die straat op en neer te drentelen en maar te doen of het het Paradijs was. Stoepje op, stoepje af. Die gaten kon ze niets schelen. Wat deden ze daar toch?" Hij schudt zijn hoofd. "Ik vermoed dat ze het een soort safaritrip vonden. Ik dacht: hoe verkoopt Wathey dit eiland toch aan die mensen, hoe doet hij dat? Wonderlijk."

* * *

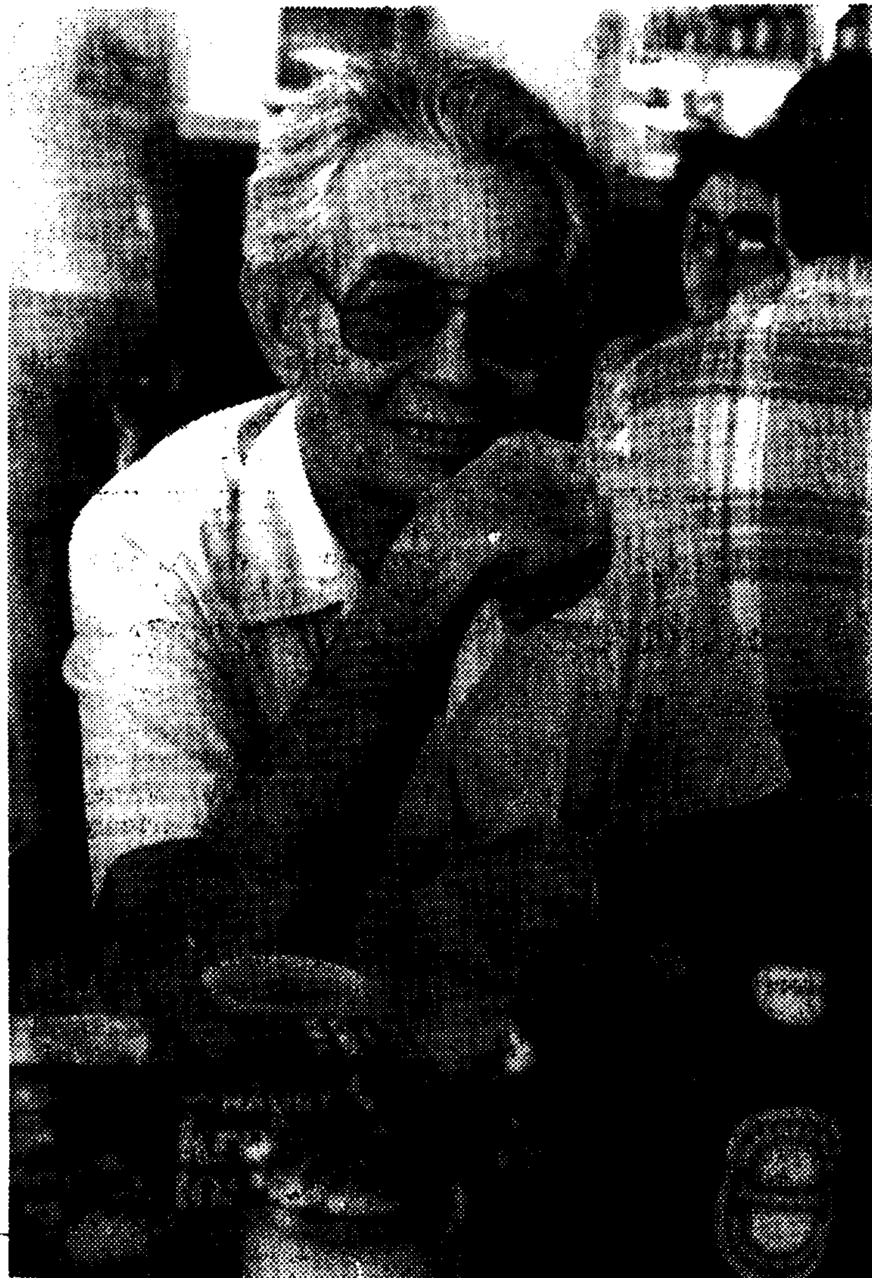
De economische groei ging hard. In 1971, zo meldt het rapport drs Thijssen van dat jaar, is de economie van Sint Maarten al oververhit, met als belangrijkste oorzaak het toerisme. Thijssen stelt voor de bouw van nieuwe hotelkamers te stoppen totdat de personele en infrastructurele voorzieningen op peil zijn gebracht. Het eiland had in 1970 673 hotelkamers, een jaar later 1040. Het advies wordt terzijde gelegd. In 1989 bedroeg het aantal kamers 2935, nu 4200, op slechts 34 vierkante kilometer.

In 1978 eist de Tweede Kamer het ingrijpen van een regeringscommissaris op Sint Maarten. Er zijn teveel berichten over corruptie en niet-besturend bestuur. De Antilliaanse regering weet dit gevaar te bezweren door het intellen van de commissie Bakhuis. De commissie memoreert in haar rapport van 1979: "De economie van Sint Maarten heeft een periode van versneld toenemen van de economische activiteiten doorgemaakt, zonder dat deze snelle groei is begeleid door enige vorm van structuurplanning. Ook nu nog wordt getracht het toerisme te stimuleren, zonder dat zijdens de eilandsoverheid vraagtekens worden geplaatst bij de eenzijdige neveneffecten van een dergelijke snelle groei." Het rapport meldt infiltratie van vreemdelingen, prijsstijgingen en een tekort aan infrastructuur en woningen.

Volgens Rozendal wisten de hotelketens waar ze aan begonnen. "Wathey zei tegen die mensen: 'Ik wil geen problemen aan mijn hoofd hebben vanwege dat hotel van jou. Je mag komen, maar ga me niet aan mijn hoofd zeuren dat je water, electriciteit of een telefoon nodig hebt. Daar moet je zelf voor zorgen'. Kijk, wij op Curaçao trekken ons zaken als infrastructuur en overheidstaken aan. Hij niet. De drang om voor infrastructuur te zorgen was er niet."

Wathey, die van 1962 tot 1977 Statenlid was, had alle gelegenheid om voor infrastructuur te zorgen. Hij was op 15 januari 1968 benoemd tot hoofd Openbare Werken en hoofd Domeinbeheer, de diensten die overheidsgronden toekennen en bouwvergunningen afgeven. En hoewel hij ontslag nam per 1 februari '77, constateerde de commissie Bakhuis dat Wathey, inmiddels ook weer gedeputeerde, op dat moment in elk geval nog in de praktijk hoofd Domeinbeheer was.

Een flink deel van het Bakhuisrapport handelt over dubieuse grondtransacties met Eilands- en Landsgronden aan buitenlanders (waaronder bij de luchthaven waarvoor al uitbreidingsplannen bestonden). Transacties met ondermeer Wathey's handtekening en een stempel van het bestuurscollege in een tijd dat hij géén functie in het BC bekleedde. Ook werd een perceel grond verkocht voor de bouw van een hotel waarin de notaris die de akte passeerde en Wathey medeaandeelhouder waren.

...vaak in de kroeg...

Met de aanbeveling van de commissie aan de regering onderzoek te laten doen naar de eigendomsrechten van de gronden, is nooit iets gedaan, de vele gevallen van corruptie die in het rapport worden genoemd zijn nooit onderzoek van het openbaar ministerie geworden.

"Ondanks de aanwijzingen heeft Leo Chance, die toen DP-minister van justitie was, niet opgetreden tegen de corruptie. De situatie was op Sint Maarten het ergste," concludeert Juancho Evertsz. En hij voegt daar aan toe: "Maar inmiddels hebben ze het vak hier ook geleerd. Enfin, als je Italianen op een man aflaat, kan er veel gebeuren. Die mensen zijn zo misdadig."

Met Wathey in de landspolitiek heeft Evertsz naar zijn zeggen nooit moeilijkheden gehad. Hij had er dan ook geen enkel bezwaar tegen hem de versierselen van een Ridderorde te gaan omhangen. Versierselen die Wathey overigens vorig jaar, na zijn aanhouding, heeft laten terugbezorgen aan de Kroon. "Als je bang bent voor Wathey, kan hij zijn eigen wil uitvoeren. Wathey heeft tegen mij nooit gezegd: ik eis dat er dit of dat gebeurt."

Frank Rozendal nu[...] dat een beetje: "Wathe[...] niet iemand die naar de [...]terraadvergadering be[...] te vertellen dat hij dit [...] niet wilde, zo als het g[...] wil. Dat ging subtieler[...] hoor je de dag erna [...] Bovenwindse ministe[...] het besluit 'ver[...] gevallen' is in Philip[...] De dag daarop kom[...] Bovenwindse Statenli[...] melden, de week erop [...] coalitieberaad. En he[...] van het verhaal is d[...] besluit wordt bijgesteld[...] verontschuldigend: "Ma[...] is de politiek nu ee[...] politiek is ook: toegev[...] elkaar."

En er werden ook [...] daad wel eens besl[...] genomen zonder dat [...] doende aan de Sintmaa[...] situatie was gedacht. [...] een probleem was [...] Marcel Gumbs (Staten[...] Sint Maarten; tegen [...] *the Ol' Man* liet vrage[...] neer ik weer eens naa[...] Maarten kwam? Dan [...] dat hij een probleem ha[...] ik op Sint Maarten wa[...] ik naar hem toe en [...] hij: 'Jullie zijn dit e[...] vergeten, dat is niet [...] voor het toerisme hier. [...] breng asjeblieft voor m[...] standpunt van Sint Ma[...] naar voren in de Mi[...] raad. Maak een beslui[...] wij ook mee kunnen le[...]

* * *

Sprak het Bakhuis[...] nog over het ontbreken [...] een goede oppositie, [...]

[...]dictator van [...]arten

[...]or de DP Sint Maarten op [...]landsniveau ongebreideld [...]aar gang kon gaan, gebe-[...]rde er ook met het rapport [...]orsira, van '80, niets, in [...]989 groeide het verzet tegen [...]e ongewenste ontwikke-[...]ngen ook bij burgers van [...]iverse pluimage. Kleine aan-[...]emers en wegenwerkers. [...]et bedrijfsleven. Intellec-[...]elen. De vakbonden, het [...]edrijfsleven en aanhangers [...]an de oppositiepartijen SPA [...]n PEM hadden -voor het [...]erst- dezelfde belangen te [...]erdedigen, maar ver-[...]ouwden elkaar ondertussen [...]oor letterlijk geen cent.

Niet ten onrechte. Het lan-[...]eren van nep-oppositiepar-[...]tjes om de werkelijke oppo-[...]itiepartij SPA te ver-[...]wakken, was door Wathey [...]renlang met succes toege-[...]ast. De aktievoerders waren [...]iet alleen de vijand van [...]athey, maar ook van [...]kaar, omdat niemand wist [...]oe betrouwbaar de ander [...]ou blijken te zijn.

Wat bijvoorbeeld te [...]enken van Freddy Lejeuz, [...]litiek leider van de nieuwe [...]artij *People's Electoral Move-[...]ent* (PEM)? Die liet die dag [...] november uit zijn mond [...]allen dat hij die ochtend om [...]es uur met een van de zoons [...]an Wathey telefonisch had [...]verlegd over de gespannen [...]ituatie rond de luchthaven-[...]itbreiding. Maar waarom [...]ad een versgebakken oppo-[...]itieleider, die bovendien nog [...]aar een week daarvoor een [...]roep op de Koninkrijksre-gering had gedaan op Sint Maarten in te grijpen, om zes uur in de morgen de zoon van *That Man* iets te melden?

En vakbondsleider Willy Haize had dan nu wel een grote mond, maar had Haize niet in de jaren zeventig in de bak gezeten wegens brandstichting in het bestuurskantoor en gezaghebbershuis? En waren bij de brand niet, heel toevallig, een aantal voor de Sintmaartense bestuurders zeer compromiterende gegevens verbrand?

Natuurlijk waren er ook de beroepsagitatoren

En hoe was de eigenaar van Bobby's Marines, die toch zo vorstelijk zou profiteren van verdere ontwikkelingen in het toerisme, in het koor van aktiegroepen verzeild geraakt? De We fo' We bekeek hem in elk geval met argusogen. Was hij wellicht een spion?

En natuurlijk waren er ook de beroepsagitatoren, zoals de met een paardenzweepje zwaaiende Roumon, die zich erop beriep op Curaçao in mei '69 een makamba te hebben gemolesteerd en die ook nu wel bereid was 'het eiland af te branden' als 'Curaçao' (de landsregering) oproerpolitie zou sturen.

Die 22-ste of 23-ste november kwam ook de toenmalige voorzitter van de Sint Maarten Buisiness Association, Charlie Meijers, langs in het We fo' We-hoofdkwartier. Hij zag er aangeslagen uit.

"I've been to Spadaro this afternoon and he said..." Nadat hij weg was, keerden de We fo' We-leden zich in verbijstering naar elkaar. "Wat moest hij bij Spadaro? Wat heeft hij daar te zoeken, juist nu?"

Rosario Spadaro, dat was immers de handlanger van Wathey, de vriend van gezaghebber Richardson -aan wie hij, om een of andere reden, tegen een zacht prijsje een huis had verkocht-, de man die de contacten met de Italianen voor de luchthaven en havenuitbreiding had gelegd?

Maar zelfs onder de drie bestuursleden van de We fo' We was er geen onverdeeld onderling vertrouwen. Secretaris John Krolis vermoedde, later bevestigde, politieke aspiraties van penningmeester Julian Rollocks. Zodra een van de leden in de actieve politiek zou gaan, moest hij uit de pressiegroep stappen, was de afspraak. Krolis in 1989: "Ik heb Rollocks gezegd: ik hou iedereen in de politiek in de gaten. Jou ook, als het zo ver komt. Jou speciaal."

* * *

De vraag was, of de verschillende groepen hun onderling wantrouwen zouden kunnen overwinnen. Het uiteindelijk gevormde 'front' vertoonde overigens alle tekenen van een facade. Samen vergaderen was er niet bij. Het bleef bij een gezamenlijk optreden op openbare bijeenkomsten. Het kwam niet tot ongeregeldheden. En het protest van zwaar materieel-eigenaren, in januari 1990 voor het bestuurskantoor en bij de Simpson Baybrug, liep met een sisser af, toen werd toegezegd dat de lokale aannemers in het werk zouden meedelen. Werk dat toch al stil lag en dat nu, 4,5 jaar later, nog steeds ligt.

Maar Wathey, over wie Fabian Badejo nog in 1989 een boek schreef onder de titel *Claude, a portrait of power*, was definitief aangetast in zijn machtspositie. Daartoe had hij overigens zelf het sein gegeven toen hij in januari 1988, in een moment van zelfoverschatting, in een nieuwjaarstoespraak aankondigde dat hij voor Sint Maarten de onafhankelijkheid wilde.

Binnen een jaar. Eenzijdig aangezegd, desnoods.

De gemiddelde Sintmaartenaar schrok zich wezenloos. Het *omslag*-moment was aangebroken. De SPA kreeg, na tien jaar tegen de klippen op oppositievoeren, eindelijk grond onder de voeten. Dat Wathey daarna riep dat het maar zijn mening was, en geen partijstandpunt, hielp niet meer. "We houden hier van het rood-wit-blauw. Het horizontale, welteverstaan. Niet het verticale," zei PEM-leider Lejeuz, vanaf het terras van zijn restaurantje, met een knik in de richting van de heuvels aan de Franse kant. Macedonië was regelmatig in het nieuws.

* * *

Sint Maarten moet aan het begin van de veertiger jaren een slaperig eiland zijn geweest. Het boek *For the love of Sint Maarten* (1986) van het Sabaanse Statenlid Will Johnson (53), ademt de sfeer van een *Afke's tiental*:

"We waren arm, leefden simpel maar gelukkig..."

we waren arm, we leefden simpel, maar we waren gelukkig en onze problemen waren te overzien. Geboorte, dood en vanavond vroeg naar bed want dat spaart de petroleumlamp.

Geen telefoon, geen vliegtuigen. Wel een bootje om wat te vissen en een stukje grond om te verbouwen. Burenhulp was geen loze kreet en criminaliteit bestond niet.

Will Johnson is een romanticus.

De vader van Claude Wathey was een practicus. Hij ontdekte dat er aan die enkele Amerikaan die het eiland aandeed, geld te verdienen viel. Ronselde zijn vrienden die een auto hadden om de buitenlanders tegen betaling over het eiland rond te rijden. Werd van een simpele kruidenier ook handelaar in textiel, scheepswaren. Deed in autoverhuur en vakantiereizen. In dat moderne zakengezin groeide Claude op. Door de Tweede Wereldoorlog zonder middelbare schoolopleiding en al jong bij zijn vader ingezet als klerk.

In 1950 (toen er nog geen Eilandsraad was en Sint Maarten alleen werd bestuurd door een gezaghebber), ging hij de politiek in. Hij stond onder op de kieslijst van de PNP (toen nog NVP geheten), samen met Charles Ernest ('Nestje') Voges, de vader van de huidige CPA-directeur Jacky en gezaghebber Russel. Juancho Evertsz kent hem nog uit die tijd.

"Ik was belastinginspecteur en kwam dus regelmatig op Sint Maarten. Natuurlijk ging ik dan even naar mijn partijgenoot Claude. Hij deed veel werk voor Nestje, die alleen in de verkiezingstijd naar Sint Maarten kwam. De echte propaganda deed Claude." Bij de eerste verkiezingen kreeg hij twee stemmen: twee op Sint Maarten en twee op Saba. Wathey heeft dit later zelf verklaard uit het feit dat hij campagne voerde voor Voges en niet voor zichzelf. Evertsz: "Later kregen ze problemen met elkaar en richtte hij zijn eigen partij op, samen met Clem Labega. Toen bezocht ik hem natuurlijk niet meer."

Evertsz omschrijft Wathey als een 'stille man'. "Hij kwam, hij sprak, wegwezen. Hij was nooit op het bestuurskantoor, als je hem wilde spreken moest je naar de kroeg." Rozendal vond Wathey aanvankelijk tegenvallen. "De eerste keer dat ik hem ontmoette dacht ik: is dit nu die machtige man? Dat schriele kereltje? Hij is nog magerder dan ik. Hij had gewone manieren en was eenvoudig gekleed. Hij zei ook weinig. En als hij iets zei ook nog heel zacht. Je moest goed opletten, want wat hij zei was wel belangrijk."

Al vanaf het begin van zijn politieke carriere ging Wathey 'op de Amerikaanse toer', zoals Evertsz dat noemt. "Samen met Juancho Yrausquin van de PPA. Ze hadden veel contacten met leden van het Amerikaanse congres en de Senaat. Al vanaf het begin was zijn manier om mensen om te kopen, ook op Saba en Statia. Hij zag daar geen kwaad in, ze deden het op Aruba en Curaçao ook. Alleen dan iets minder Amerikaans. En de Amerikanen zijn nu eenmaal iets corrupter in hun bedrijfsvoering. Hij heeft het van hen geleerd, maar het werd vanuit Curacao en Aruba in de hand gewerkt. Ze hadden hem nodig."

Rozendal: "De DP's op de verschillende eilanden en de PPA van Aruba vormden in feite een grote politieke familie. Dus was het logisch dat je na een verkiezing eerst ging kijken of je een blok kon vormen met de mensen die uit hetzelfde politieke nest kwamen. Dat was niet zozeer om de macht te behouden. Maar inderdaad kon het zo gebeuren dat de PNP op Curaçao de ene dag de verkiezingen won, om de volgende dag te constateren dat zij hem landelijk hadden verloren omdat de DP een blok had gevormd."

In het begin liet de DP/PPA Wathey wel zijn gang gaan, erkent Rozendal, "maar er werd wel degelijk bezwaar gemaakt tegen de ijskastverkiezingen". Wathey zag dat echter anders. "Hij vond dat wij maar zanikers waren. Hij zei tegen ons: 'Mensen die een stoof of een ijskast krijgen, hebben hem nodig. En het is mijn eigen geld dat ik gebruik, dus waar maken jullie je druk om? Ik vraag jullie niks en de mensen vinden het fijn. Ik verwacht dat ze op me zullen stemmen, maar zeker weten doe ik het nooit.'"

Eigenlijk, denkt Rozendal, lag het nog veel eenvoudiger. "Ik had het gevoel dat hij dacht dat de mensen toch wel op hem zouden stemmen, of hij ze nu ijskasten gaf of niet. En dat was ook zo."

Niet alleen de DP en de PPA hebben Wathey's handelen bevorderd, vindt Rozendal. "De grootste werkeder dingen gebeurden tien, vijftien jaar geleden. Toen zat de DP niet meer in de regering. Ook de PNP heeft hem zijn gang laten gaan."

Watheys macht had ook te maken met het in 1983 genomen besluit dat Aruba per 1 januari 1986 uit de Antillen zou treden. Vanaf die datum zou de machtspositie van de kleinere eilanden worden gewijzigd. Die hadden tot dan toe slechts twee Statenzetels: een voor Bonaire en een voor de Bovenwinden, maar zouden er acht krijgen.

"De Curaçaose partijen hebben de gewijzigde zetelverhouding geaccepteerd om de Antillen bijeen te houden," verklaart Rozendal. "Dat was ons aangepraat door Nederland, die vond dat op die manier het respect voor de andere eilanden beter tot uiting kwam. Na lang wikken en wegen zijn we akkoord gegaan. Wat de doorslag gaf, was dat Sint Maarten zei geen aanspraak te zullen maken op het Solidariteitsfonds en daar mogelijk in de toekomst zelfs aan te willen bijdragen. Al jaren gingen er miljoenen van de landsbegroting naar Sint Maarten, dus dat was een sterk argument. Maar ja, toen moesten we Bonaire ook drie zetels geven en Saba en Statia elk een."

Het had kunnen werken, denkt Rozendal, "als dat gevoel van *fair*heid dat we toen hadden, was gebleven. Maar dat gevoel is ergens verloren geraakt. Wanneer en waarom? Ik weet het niet. Het maakte plaats voor een: als ik niet krijg wat ik wil, dan zal ik mijn macht gebruiken via mijn Statenzetels. Dat lukt dan een paar keer, totdat men er genoeg van heeft en de regering weer valt."

Met het gevoel van *fair*heid was het inderdaad gauw gedaan. De door het kabinet Liberia geïntroduceerde crisisheffing van 10 procent, in september '85, viel niet in de smaak van Bonaire en Sint Maarten. Minister Leo Chance werd door Wathey gesommeerd af te treden. In september '87 -het kabinet Martina- kreeg Chance weer de opdracht af te treden. Nu omdat de landsregering weigerde Wathey's voordrachten voor een nieuwe gezaghebber te accepteren. Wathey wilde af van Ralph Richardson, Koninkrijksminister Jan de Koning was wel voorstander van diens herbenoeming en drukte door. Vervolgens presenteerde Wathey, ter vervanging van Chance, twee onacceptabele ministerskandidaten. Drie maanden later kondigt de *Ol' Man* aan, dat Sint Maarten binnen een jaar onafhankelijk zal worden.

En de laatste keer dat Wathey opdracht gaf de stop uit de coalitie te trekken, was op 25 oktober vorig jaar, kort nadat ondermeer zijn zoon Al was gearresteerd. Marcel Gumbs zegde zijn steun aan de regering op, met als reden 'het luchtvaartprotocol met Nederland'. Inhoudelijk een volstrekt waanzinnige reden, maar symbolisch *loud and clear*.

Aan protocollen met Nederland immers geen behoefte. Nederland, met zijn hoger toezichtmaatregel, zijn zedenpreken. Nederland, van waaruit -met instemming van de landsregering- de Nederlandse officieren van justitie worden ingevlogen. Die vervolgens de *crème de la crème* van het eiland arresteren. Oud-minister Louis Gumbs, notaris Elco Rosario, luchthavendirecteur Frank Arnell, oud-gezaghebber Ralph Richardson, exluchthavenvoorzitter Al Wathey. En drie dagen na het opzeggen van de coalitiesteun: Claude Wathey.

Het kabinet wist zich nog drie weken overeind te houden, maar viel alsnog. "Als een Verkadekoekje brokkelde het af."

* * *

Frank Rozendal: "Ik was eens op Sint Maarten en logeerde in het Holland House in de Frontstreet. Het was zondagochtend en nog vroeg, half negen of zo. Ik wandelde wat, toen ik op een stoepje voor een huis een man in piama zag zitten. Ik loop er langs en zie dat die man Wathey is. Hij klopt op het stoepje en zegt: 'Kom naast me zitten en praat wat met me.' Ook dat is Wathey. En een paar uur later is het weer de man bij wie het welzijn van de hele bevolking op zijn schouders rust. Dan zegt hij welke koers er gevaren wordt. En dan is dat zo. Punt."

JUANCHO EVERTSZ

Niet iedereen was het altijd eens met Claude Wathey en het bestuur van St. Maarten. In 1974 werd er brand gesticht in het bestuurskantoor dat toen nagenoeg geheel afbrandde. Maar Wathey wist zich ondanks alle protesten stevig in het zadel te handhaven.

Uit onvrede over wijding van vrouw:

Vaticaan verbaasd over toestroom van Anglicanen

ROME - De voorzitter van de Pauselijke raad voor de eenheid der christenen, kardinaal Edward Cassidy, is verrast over het grote aantal Anglicaanse bisschoppen en priesters dat wil overstappen naar de Rooms-katholieke kerk wegens de recente toelating van vrouwen tot het priesterambt.

In de katholieke krant Il Tempo zei Cassidy dat hij aanvankelijk begrepen had dat 150 tot 200 priesters en drie bisschoppen de overstap wilden maken. De Britse pers maakte echter melding van zeven bisschoppen en circa zevenhonderd priesters, die de Anglicaanse voor de RK kerk willen verruilen. De kardinaal bevestigde de bereidheid van zijn kerk om de "bekeerlingen" op te nemen volgens de richtlijnen die de katholieke bisschoppen in Engeland de afgelopen maanden hebben geformuleerd. Het nu genoemde hoge aantal bisschoppen en priesters dat zich in de Anglicaanse kerk niet langer thuisvoelt zal praktische problemen met zich meebrengen, zoals de salariëring, maar die zijn op te lossen, aldus Cassidy.

Eerder maakte de Anglicaanse kerk bekend dat 121 Anglicaanse priesters inmiddels hadden laten weten dat zij hun ambt zullen neerleggen. De kerk reageerde op een verklaring van een groep tegenstanders van vrouwenwijding, die suggereerde dat vijf bisschoppen en 570 priesters naar de RK kerk zouden overstappen. De groep, Forward in faith (Voorwaarts in het geloof), noemde drie bisschoppen bij name. De namen van de andere twee bisschoppen en de 570 priesters hield zij geheim.

...Francis Brown passeert de poster in Bristol waarin duidelijk protest werd uitgedrukt tegen de wijding van de vrouw binnen de Anglicaanse kerk. Brown noemde het 'een van de meest tragische dagen in de christelijke geschiedenis van Engeland...

(AFP-satellietfoto)

Kerkhistorica Droes op AMB-studiedag:

Ambt niet zo gesloten voor vrouw in RK kerk als lijkt

AMSTERDAM - Het ambt in de Rooms-katholieke kerk is niet zo gesloten voor vrouwen als velen denken. Niet voor niets is er nog nooit een pauselijke encycliek verschenen over uitsluiting van de vrouw uit het ambt. De kerkleiding heeft nooit kunnen vaststellen dat het de wil van God is dat alleen mannen ambten bekleden. Dit zei de kerkhistorica F. Droes op een studiedag over uitsluiting van vrouwen uit de ambten in de RK kerk. Ze sluit niet uit dat deze situatie in de toekomst kan veranderen.

"De hiërarchie voelt zich theologisch onzeker in deze kwestie", constateerde Droes op de door de 8 mei beweging (AMB) in Amsterdam belegde bijeenkomst. Zij is er dan ook van overtuigd dat deze praktijk met theologische argumenten bestreden moet worden. De RK kerk loopt wat betreft de vrouw in het ambt volgens haar achter bij andere kerken, omdat ze zo symboolgevoelig is ingesteld. "Wil je de kerk veranderen, dan moet je het symbolisch universum van die kerk, namelijk de theologie, veranderen", meent Droes.

Eerder op de dag constateerde L. Huijts, voorzitter van de AMB-commissie machtsongelijkheid tussen vrouwen en mannen, dat juist niet-theologische argumenten steeds beslissend zijn geweest voor het uitsluiten van vrouwen. "Niet de inhoud van de argumenten, maar de machtspositie van kerkelijke autoriteiten bepaalt dat hun argumenten 'juist' zijn", zei ze.

De Remonstrantse l. in 't Veld, voorzitter van het oecumenisch decennium kerken solidair met vrouwen van de raad van kerken, constateerde dat bij de toelating van vrouwen tot het predikantsambt in de Remonstrantse broederschap in 1915 voorstanders noch tegenstanders theologische argumenten aanvoerden. Voorstanders beriepen zich op de mensenrechten. Hoewel in 't Veld daar helemaal achter staat, constateert ze tegelijkertijd dat juist de kerken die het theologiseren hebben losgelaten, het snelst leeglopen. "Blijf theologisch redeneren", riep ze de katholieken op, "Maar op een andere manier dan de hiërarchie".

...In de Anglicaanse kathedraal van Bristol werden op 12 maart 32 vrouwen tot priester gewijd door bisschop Barry Rogerson (rechts). Het was een historische plechtigheid voor de Britse Anglicaanse kerk...

(AFP-satellietfoto)

Aartsbisschop Carey dringt aan op eenheid en tolerantie:

Een van de eerst gewijde vrouwen: Dit zal de kerk veranderen

LONDEN - "Mijn roeping tot het priesterambt is langzaam gegroeid, het was geen plotselinge ingeving", zei Angela Berners-Wilson, die in Bristol als eerste vrouw in de Anglicaanse kerk tot priester werd gewijd. Ook de Engelse staatskerk is niet over een nacht ijs gegaan bij de toelating van vrouwen tot het priesterambt.

Berners-Wilson was de eerste van 33 vrouwen die in de kathedraal van Bristol door bisschop Rogerson werd gewijd. De belangstelling van de media werkte danig op haar zenuwen: "Alleen omdat mijn naam met een B begint, ben ik de eerste. Het betekent verder niets." De vrouwen variëren in leeftijd van dertig tot 68 jaar. Een van hen is drie maanden zwanger.

De vrouwelijke priesters zullen de kerk veranderen, is de stellige overtuiging van Rosemary Dawn Watling. "De kerk zal nooit meer hetzelfde zijn." Het historische moment viel anderhalf jaar nadat de synode van de Engelse kerk het principebesluit nam om vrouwen toe te laten tot het ambt. Andere Anglicaanse kerken - in de Verenigde Staten, Australië en Nieuw-Zeeland bijvoorbeeld - waren haar daarbij voorgegaan. De discussie is daar al vele jaren verstomd, terwijl deze in Groot-Brittannië in alle hevigheid voortduurt.

FINANCIEEL ACHTERUIT

De wijding van vrouwen heeft diepe scheuren veroorzaakt in de Engelse staatskerk, ondanks de vele oproepen tot eenheid van aartsbisschop Carey van Canterbury. Ruim honderd priesters zijn van plan het ambt uit protest neer te leggen of over te stappen naar de Rooms-katholieke kerk, die het ambt voor mannen gereserveerd houdt. De hertogin van Kent, twee ministers en vele minder bekende gelovigen zoeken hun heil eveneens elders.

De RK kerk heeft haar deuren opengezet voor ontevreden gelovigen en priesters, maar verbindt aan de toelating van de laatste groep wel stringente voorwaarden. Het is de vraag of veel Anglicaanse priesters van het aanbod gebruik zullen maken. Uit financieel oogpunt kunnen zij beter hun ambt neerleggen en gebruik maken van een speciale regeling voor priesters in gewetensnood. Bij een overstap naar de RK kerk zullen zij fors in inkomen achteruit gaan: De salarissen zijn in deze kerk niet afgestemd op priesters die doorgaans een gezin hebben te onderhouden.

DUIZEND

Verwacht wordt dat de wijding van vrouwen een nieuw obstakel zal vormen in de toch al moeizame relatie tussen de Rooms-katholieke kerk en de wereldwijde Anglicaanse gemeenschap, die ongeveer zeventig miljoen leden telt. De Engelse kerk loopt weliswaar achter andere Anglicaanse kerken aan - er zijn elders al meer dan duizend priesteressen en zelfs twee vrouwelijke bisschoppen - maar blijft als 'moederkerk' toch de belangrijkste vertegenwoordiger voor het Vaticaan.

Samen met Berners-Wilson bereiden zich ruim duizend vrouwen voor op het priesterambt. Velen van hen zijn al jaren werkzaam binnen de kerk en hebben een lange en vaak verbeten strijd voor toelating tot het priesterambt achter de rug. Berners-Wilson vond het onrechtvaardig dat zij als diaken veel taken in de kerk kon vervullen, maar niet mocht voorgaan in de Eucharistie - "toch het centrum van de Anglicaanse eredienst".

BREUK

De oudste van de 33 eerstgewijde priesters, de 68-jarige Sheila Tyler, zegt zich er terdege van bewust te zijn dat de wijding van vrouwen voor menige Anglicaanse gelovige een zwarte dag was. "Ik zal voor hen bidden", zegt de vrouw, die jarenlang namens haar kerk onder lepralijders in India heeft gewerkt.

De Anglicaanse kerk van Engeland brak met deze wijding definitief met een eeuwenlange traditie waarin alleen mannen het voor het zeggen hadden in de kerk. Bisschop Rogerson van Bristol die de wijdingsplechtigheid leidde sprak de hoop uit dat de kerk vanaf nu wordt zoals God haar altijd al heeft bedoeld: "Een gemeenschap van vrouwen en mannen, waarin iedereen een eigen plaats heeft en een rol mag spelen." Rogerson riep de duizend toehoorders op speciaal te bidden voor "allen voor wie het vandaag een droevige dag is".

Enkele uren eerder had aartsbisschop Carey van Canterbury alle Anglicanen opgeroepen de eenheid in de Engelse staatskerk te bewaren. De meerderheid van de kerkleden denkt dat de wijding van vrouwen "de wil van God" is, schreef hij in een verklaring. De kerkleider sprak de hoop uit dat voor-en tegenstanders de komende jaren tolerant en liefdevol met elkaar om zullen gaan.

VERMOORD

Zijn oproep kon niet verhinderen dat de verontruste priester Bown in het centrum van Bristol een groot reclamebord had afgehuurd met daarop de tekst: "Vandaag wordt de kerk van Engeland vermoord." Door de wijding van "priesteressen" wordt volgens deze voorzitter van de actiegroep Ecclesia "een nieuwe orde van travestieten" in het leven geroepen. Het door velen verwachte massale protest bleef echter uit. Tijdens de wijding zelf deden zich geen incidenten voor. De kathedraal was uitsluitend toegankelijk voor genodigden. Voor de poorten ervan werd wel gedemonstreerd, maar dat gebeurde door katholieke vrouwen die hun eigen kerk opriepen nu ook vrouwelijke priesters toe te laten.

Het Vaticaan liet nogmaals weten dat daarvan geen sprake kan zijn. Woordvoerder Navarro-Valls herhaalde daarentegen dat de wijding van vrouwelijke priesters in de Engelse staatskerk een belangrijk obstakel is op de weg naar eventuele hereniging van de RK kerk en de Anglicaanse kerk. De twee kerken zijn sinds 1966 officieel met elkaar in gesprek.

Pak Uw kind in en kom naar kerk

LONDEN - De Anglicaanse kerk moet reclame gebruiken om de boodschap te verspreiden. Er zijn geen redenen waarom de kerk geen reclamecampagnes zou gebruiken, aldus de communicatiecommissie van de Anglicaanse kerk.

Reclame kan "creatief, effectief en ook geestig" zijn. De kerk geeft volgens de commissie een veel te lage prioriteit aan het bereiken van diegenen die de boodschap niet horen. De Anglicaanse kerk heeft al jaren te maken met achteruitgang in ledental. Sommige kerkgebouwen worden nu als supermarkt of nachtclub gebruikt. Plaatselijk maken parochies al reclame, bij voorbeeld door zendtijd op radio te kopen of religieuze teksten op bierviltjes te laten drukken. Het bisdom Oxford verspreidde in 1991 en 1992 posters om de mensen op het idee te brengen met Kerstmis naar de kerk te gaan. "Geef Jezus een verjaardagscadeau. Pak Uw kind in en breng het naar de kerk." Volgens een onderzoek is het kerkbezoek met ruim zestien procent gestegen.

LONDEN - Het hooggerechtshof in Londen heeft een klacht tegen toelating van vrouwen tot het priesterambt in de Anglicaanse kerk afgewezen. Daarmee kwam de weg vrij voor de eerste wijding van een vrouw tot priester op 12 maart in Bristol.

De Anglicaanse geestelijke Paul Williamson uit Londen had in zijn klacht aangevoerd dat de kerkleiding verraad had gepleegd door zo'n verguand besluit te nemen. "Die suggestie is zo belachelijk," zei rechter Popplewell, "dat ik er niet verder op hoef in te gaan." Hij stond de geestelijke niet toe in hoger beroep te gaan.

Bij doopsgezinden:

In Nederland eerste vrouw in ambt in 1911

DEN HAAG - De veelbesproken wijding van de eerste vrouwelijke priesters in de Anglicaanse kerk in Engeland, komt ruim tachtig jaar nadat in Nederland de eerste vrouwelijke voorganger haar intrede deed. Die eer viel in 1911te beurt aan doopsgezind predikante dr. Anna Mankes-Zernike.

"Het was in de eerste jaren van deze eeuw dat ik, nauwelijks vijftien jaren oud, aan mijn ouders te kennen gaf predikante te willen worden", schrijft Mankes-Zernike (1887-1972) in haar autobiografie "Een vrouw in het wondere ambt". Zij werd in 1911 predikante in Bovenknijpe, legde het ambt neer na haar huwelijk met kunstenaar Jan Mankes en pikte dit na zijn vroege dood in 1920 weer op.

Na de doopsgezinden lieten al snel ook de Remonstranten vrouwen toe tot het ambt van predikant. Vervolgens zou het tot in de jaren zestig duren voordat de grotere protestantse kerken dezelfde stap durfden te zetten: De Nederlandse hervormde kerk in 1967, de Gereformeerde kerken in Nederland twee jaar later.

De Rooms-katholieke kerk, maar ook de orthodox-protestantse kerken en de Pinkstergemeenten willen vooralsnog niets van vrouwelijke voorgangers weten. De Baptisten besloten ruim twee jaar geleden, ondanks grote druk, vrouwen buiten het ambt te houden. In de Nederlands Gereformeerde kerken vroeg onlangs een vrouw preekconsent aan, maar ook daar is de preekstoel voor vrouwen gesloten.

Ontevreden Anglicaanse geestelijken:

Tweede Vaticaanse concilie normatief

LONDEN - Vijf bisschoppen en 570 priesters van de Anglicaanse kerk overwegen de overstap naar de Rooms-katholieke kerk te maken. Zij hebben grote bezwaren tegen het besluit van de Anglicaanse synode om vrouwen tot het priesterambt toe te laten.

De geestelijken verklaren zich bereid de paus te erkennen als "hoofd van de universele kerk, waarvan zij zichzelf als de leden beschouwen", zo schrijven zij in een verklaring die in Britse kranten stond. De Anglicaanse kerk, de Engelse staatskerk, heeft ruim tienduizend priesters in dienst.

De ondertekenaars laten weten dat zij "alles geloven wat de ene, heilige, katholieke en apostolische kerk leert, gelooft en beschouwt als geopenbaarde waarheid". Zij zullen "de leer van het tweede Vaticaans concilie als normatief aanvaarden".

Een woordvoerder van de groep zei niet direct ontslagaanvragen te verwachten, maar sprak de hoop uit dat het merendeel van de geestelijken de komende jaren overgaat naar de Rooms-katholieke kerk, die niets voelt voor vrouwen als priester. De kerk heeft de deuren voor de ontevreden geestelijken opengezet, mits zij aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Vliegende bisschoppen

LONDEN - De Anglicaanse kerk van Engeland heeft twee "vliegende bisschoppen" benoemd ter ondersteuning van Anglicanen in het land die moeite hebben met de priesterwijding van vrouwen.

De benoeming van John Gaisford en John Richards is te beschouwen als een poging om een breuk in de kerk te voorkomen. Tegenstanders van de priesterwijding van vrouwen dreigen over te stappen naar de Rooms-katholieke kerk. Aartsbisschop George Carey van Canterbury en aartsbisschop John Hapgood van York juichten de aanstelling van de twee aartsdiakens toe. "Beide zijn tegenstander van priesterwijding van vrouwen, maar zij geloven dat zij en andere tegenstanders op grond van de afspraken die op de synode zijn gemaakt met waardigheid en integriteit tot de kerk van Engeland kunnen blijven behoren", aldus de aartsbisschoppen in een verklaring.

Duitse katholieke vrouwen vragen wijding van vrouw

AUGSBURG - Honderd Rooms-katholieke vrouwen hebben op de Internationale vrouwendag in Augsburg gedemonstreerd voor de priesterwijding van vrouwen.

"Niet het geslacht maar de bereidheid God te dienen moet het criterium voor het priesterambt zijn," zei voorzitter Kischkat van de bond van Duitse katholieke jongeren. Meisjes en vrouwen moeten in de kerk dezelfde functies als jongens en mannen kunnen bekleden: Van misdienaar tot priester. De kerk moet de vrouwen op hun capaciteiten beoordelen en niet op hun moederlijke of sociale eigenschappen, aldus Kischkat. Tijdens de demonstratie voor het huis van bisschop Viktor Dammertz droegen de vrouwen spandoeken met teksten als "God roept wie zij wil".

Belachelijk lage boete voorkomt bescherming Bonaireaanse lora

= door Jeffrey Sybesma =

Het was maar een klein berichtje op de Bonaire-pagina van de *Amigoe* van 18 maart. Een enkel zinnetje trok de aandacht: 'Ofschoon het bezit van papegaaien tegen de wet is, aangezien deze diersoort beschermd wordt, werd de eigenaar toch de kans gegeven de vogels beter te behandelen'. Een prikkelende zin: mag je nu wel of niet een papegaai bezitten? Zijn ze nu wel of niet beschermd?

Op de Nederlandse Antillen komen alleen op Bonaire in het wild levende papegaaien voor en wel van de soort *Amazona barbadensis*. Populaire namen zijn *lora*, geelvleugelamazone of *yellow-shouldered parrot*. Eigenlijk gaat het om de ondersoort *Amazona barbadensis rothschildii*, want op het eiland Margarita komt *Amazona barbadensis barbadensis* voor.

REPRODUCEREN

Het wezenlijke verschil tussen soorten en ondersoorten is het feit dat soorten niet met elkaar kunnen reproduceren, terwijl ondersoorten dat (nog) wel kunnen. Ze doen het niet, omdat ze geografisch van elkaar zijn geïsoleerd en door evolutie in de tijd zal ieder eiland langzamerhand een eigen soort gaan voeren. De Bonaireaanse *lora* ziet er al iets anders uit dan die van Margarita.

Waarschijnlijk kwam *Amazona barbadensis* voor op alle eilanden voor de kust van Venezuela en de kuststrook van het vasteland. Door de tijd zijn ze steeds meer verdwenen, behalve op de eilanden Bonaire en Margarita. Voous, de grote vogelkenner van de Nederlandse Antillen, geeft aan dat tot het jaar 1947 *lora's* nog in het wild voorkwamen op Aruba, maar door menselijk toedoen zijn ze daar uitgestorven. Op Bonaire komen vandaag de dag nog maar ongeveer 300 wilde dieren voor. Ze leiden er een hard bestaan om in leven te blijven.

Mensen hebben altijd op ze gejaagd. Zo vinden boeren die met veel moeite een klein maïsveldje bewerken papegaaien rotbeesten, omdat ze soms in één dag de gehele oogst vernielen. Behalve dat ze de *maishi chiki* opeten, zijn het grote vernielers. Ze vinden het prachtig om alles stuk te kauwen. Je kunt je voorstellen dat boeren deze dieren met plezier vermoorden.

Papegaaien praten ook ontzettend goed, zodat ze geliefd zijn als kooidier. Als daarbovenop nog eens een extra droog jaar komt, is het niet verwonderlijk dat de populatie teruggebracht wordt tot slechts honderd exemplaren. Volgens biologen is dat min of meer de minmumgrens voordat een soort zeker uitsterft. Je kunt dus wel zeggen dat deze prachtige vogels op de grens van hun voortbestaan leven en beschermd moeten worden.

Dat is al in 1926 gebeurd door middel van de 'Landsverordening tot bescherming van diersoorten, nuttig voor land- en ooftbouw, of die langzamerhand uitsterven en op welker voortbestaan prijs wordt gesteld'. Deze Landsverordening beschermt via een Landsbesluit een aantal dieren, waaronder de Bonaireaanse *lora*. Zo zegt artikel 1 dat het verboden is deze dieren te vangen, te doden, te vervoeren, te koop aan te bieden, te verkopen, af te leveren, ter verkoop of ter aflevering in voorraad te hebben of uit te voeren, dan wel in gevangenschap te houden.

OVERTREDING

Dat betekent dus dat de persoon die in het kranteberichtde kans krijgt om zijn vogels beter te behandelen, reeds door het hebben van de vogels in overtreding is. De politie-agent uit het bericht had de vogels in beslag moeten nemen, temeer daar de man niet goed voor ze zorgde. Nu wordt een strafbare situatie in stand gehouden. Eigenlijk is iedereen die een Bonaireaanse papegaai in een kooi heeft, omdat dat zo leuk is, pleger van een strafbaar feit.

Waarom is de agent niet opgetreden? Als we kijken naar de strafmaat (art. 4), dan ligt daar wellicht het antwoord op deze vraag. De maximale boete is namelijk vijftig gulden. Slechts vijftig gulden! Terwijl *lora's* vandaag de dag een marktwaarde van tussen de 150 en 300 gulden hebben. Veel mensen op Bonaire (en op Curaçao) hebben *lora's* in kooien; daartegen is nooit opgetreden. De agent zal waarschijnlijk gedacht hebben: 'Voor die vijftig gulden ga ik geen moeite doen een uitgebreid proces-verbaal te schrijven, terwijl anderen ook *lora's* hebben'.

De Landsoverheid zou zo snel mogelijk iets aan een dergelijk belachelijk lage boete moeten doen. Op deze manier worden bedreigde dieren immers niet adequaat beschermd.

Toch was het beter geweest als de agent een voorbeeld had gesteld, ook al is de boete slechts vijftig gulden. Hij had de dieren in beslag kunnen nemen, zodat ze misschien weer losgelaten hadden kunnen worden om voor zichzelf te zorgen.

BESCHERMEN

Momenteel wordt gewerkt aan een totaal nieuwe natuurbeschermingswet voor de Nederlandse Antillen. Hierin wordt de lijst van te beschermen dieren, - maar ook planten, want deze worden momenteel geheel niet beschermd - volledig bijgewerkt. Ook worden de straffen aangepast, namelijk maximaal twee jaar hechtenis en/ of 100.000 gulden boete.

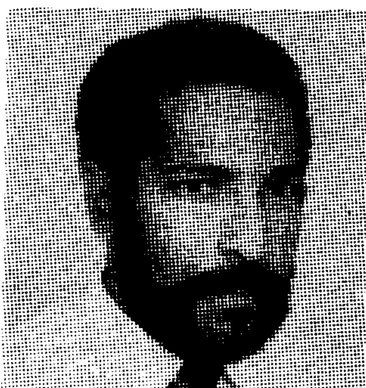
Het zal nog wel enige voorlichting en overtuiging vergen om de bevolking bij te brengen dat de Bonaireaanse *lora* in de vrije natuur behoort te leven en niet in een kooi. Zeker niet als er nauwelijks nog in het wild levende dieren zijn. Toch zal deze gedragsverandering moeten plaatsvinden. Desnoods met zware straffen.

Het biodiversiteitsverdrag vermeldt in zijn considerans: 'Elk land is verantwoordelijk voor de instandhouding van de biologische diversiteit op haar grondgebied'. De Nederlandse Antillen hebben aangegeven partij te willen worden bij dit verdrag. Door actief bestaande wetten na te leven én nieuwe wetten te maken, laten zij zien werkelijk inhoud te geven aan het verdrag.

Stank voor dank

= door Elisabeth de Montsouris =

Voorrang geven aan een wachtende in de file kan een automobilist letterlijk stank voor dank opleveren. Erwin Demei, chef bureau Interpol Nederlandse Antillen, meent dat het maar eens afgelopen moet zijn met de kwalijke dampen die sommige slecht afgestelde auto's de lucht inblazen. Goede voorlichting met aansluitende verbalisering is zijn oplossing.

■ ERWIN DEMEI

De verpeste sfeer op de wegen van Curaçao door zichtbare, maar vooral ook ruikbare rook, damp of walm is menig weggebruiker een dagelijkse bron van ergernis. Dat die vieze lucht ook nog eens schadelijk is voor de gezondheid en het milieu, is misschien niet iedereen bekend. Zelfs de verkeersveiligheid lijdt eronder, denkt Erwin Demei. Hoe vaak komt het immers nietr voor dat automobilisten een eigenlijk onverantwoorde inhaalmanoeuvre plegen, om tenminste even gevrijwaard te zijn van de onverbrande benzinedampen voor hen?

De effecten van deze veelal zwarte walmen op de gezondheid zijn niet gering. Door slecht afgestelde motoren verbrandt de benzine niet optimaal, waardoor nog meer schadelijke stoffen vrijkomen dan normaal al het geval is: meer koolwaterstoffen (waarvan sommige kankerverwekkend), meer roet (slecht voor de longen), meer stikstofoxyden (prikkelen slijmvliezen en ogen en verhogen kans op longinfecties) en meer koolstofmonoxyden (giftige damp die hoofdpijn kan veroorzaken).

Stikstofoxyden geven daarnaast ook nog eens schade en groeivermindering bij planten.

Al deze ellende komt dus bovenop de negatieve effecten die de onzichtbare uitlaatgassen van normaal afgestelde auto's aan milieu en gezondheid aanrichten (zie kader).

Vooral in files en nauwe straatjes is de schadelijke uitwerking goed merkbaar. Zeker als de straten ook nog eens geplaagd worden door luchtvervuiling van onze eilandelijke milieuverpester, de raffinaderij. "Maar ja, adequate wetgeving om daartegen op te treden ontbreekt helaas", stelt Demei teleurgesteld vast. "Dus aan de luchtvervuiling van de Isla kan voorlopig nog niets worden gedaan. Voor de rookproducerende auto's bestaan daarentegen wel regels. Daar houdt alleen niemand zich aan".

LIJDZAAM

Een jaar geleden besloot Demei niet langer lijdzaam door de stank te blijven rijden. Hij deed een voorstel tot aanpak van het probleem en verzond dat aan gezaghebber Wilsoe, gedeputeerde van Volksgezondheid Bentoera, hoofdofficier van justitie Piar, commissaris van politie Tweeboom, hoofd van de Milieudienst Richardson en aan de Raad voor de Milieuhygiëne. Resultaat tot op heden? Bentoera stuurde het plan aan de Milieudienst en die publiceerde het in haar Voorlichtingsblad *Imagen Ambiental*. Als Demei goed is geïnformeerd, heeft de gezaghebber het aan de chef van de geünformeerde dienst doorgestuurd.

Demei baseert zich in zijn plan op een wettelijke bepaling in de Wegenverkeersverordening Curaçao. Daarin staat duidelijk dat een motorvoertuig 'zo moet zijn ingericht dat hinder voor enige weggebruiker door rook, damp of walm zoveel mogelijk wordt voorkomen'. Volgens een ander artikel is het zelfs verboden met een auto te rijden die niet in voldoende staat van onderhoud verkeert.

"Aangezien de walmen en dampen worden veroorzaakt door een verkeerde afstelling, die het gevolg is van slecht onderhoud, kunnen we bij wijze van spreken direct beginnen met een drastisch optreden", zegt Demei. Hij beseft echter heel goed dat je niet na een jarenlang gedoogbeleid plotsklaps deze regels uit de kast kunt halen en bekeuringen uitdelen dan wel met auto's van de weg af sturen. "Juist de tolerantie van de politie in de laatste jaren heeft het mogelijk gemaakt dat het aantal niet goed afgestelde en daardoor stinkende en walmende auto's buiten proporties is gestegen. Bovendien is menigeen zich er niet eens van bewust dat hij of zij in overtreding is".

In dit verband wijst Demei ook op de rol van de overheid. "Het is een publiek geheim dat de overheids-nv Autobusbedrijf Curaçao (ABC) bussen heeft rijden die er ook wat van kunnen als het om luchtvervuiling gaat. Als er dus tegen de burger wordt opgetreden, zal deze als eerste met een beschuldigende vinger naar de walmende semi-overheidsbussen wijzen. Het eilandgebied begaat zelf een overtreding".

Gebrek aan onderhoud is dus de grote boosdoener. "Veel mensen realiseren zich niet dat het achterwege laten van onderhoud op den duur tot nog hogere kosten leidt; en tot schade aan milieu en volksgezondheid. Die schade is omvangrijk. In de meeste gevallen moeten de medeweggebruikers immers een grote hoeveelheid kwalijke gassen inhaleren. Ongevraagd".

De onderhoudskosten kunnen volgens Demei nooit opwegen tegen de nadelen voor de omgeving. "Regelmatig met de vierwieler naar de garage gaan is dus het verstandigste, zowel voor de portemonnee als voor het milieu. De bepalingen in de Wegenverkeersverordening Curaçao zijn er om ervoor te zorgen dat dat ook gebeurt; dat de burger zich er niet met een Jantje van Leiden afmaakt".

Ondanks de wettelijke bepalingen kiest Demei voor de langzamere - maar zekere -weg. Bij zijn aanpak staan de begrippen 'bewustmaking' en 'motivatie' hoog genoteerd. Repressie komt pas in een later stadium. Een drastische aanpak zal onnodig veel kwaad bloed zetten, denkt hij.

"Bovendien gebiedt de realiteit te beseffen dat de automonteurs overbelast zouden worden als alle rokende voertuigen allemaal tegelijk voor onderhoud en reparatie worden aangeboden. Want het zijn er veel, onderschat dat niet. Je kunt je bovendien afvragen of alle betrokkenen wel op stel en sprong over de nodige financiële middelen beschikken voor zo'n afstel- en onderhoudsbeurt".

Demei stelt daarom eerst een uitgebreide voorlichtingscampagne voor, waarin de burgers gewezen worden op de kwalijke gevolgen van hun gedrag. Bij aanvang van de campagne moet wel direct duidelijk worden gemaakt dat de overheid op termijn met de wet in de hand wel degelijk gaat optreden tegen stinkers en walmers.

Met gebruikmaking van alle nieuwsmedia en medewerking van politie, Justitie, Gezondheids- en Milieudienst moet echter eerst gezorgd worden voor motivatie en bewustwording. "De mensen moeten weten dat hun rokende auto's schade aan gezondheid en milieu toebrengen. Vertoon rustig dramatische, niets aan duidelijkheid te wensen overlatende spots op de televisie: een kind in ademnood, de effecten op de longen, enzovoorts".

Demei hoopt dat door een goede voorlichting de walmers voor een deel vanzelf van de wegen verdwijnen. Pas als mensen zich realiseren waar ze mee bezig zijn, zullen ze gemotiveerd worden er iets aan te doen, redeneert hij.

Tegelijkertijd zal de overheid het goede voorbeeld moeten geven: de ABC-bussen en eventuele andere rokende overheidsvoertuigen dienen rookvrij te worden gemaakt en gehouden. De vernieuwing van de ABC-vloot, waarmee de overheid nu bezig is, ervaart Demei dan ook als zeer positief.

Is de voorlichtingsfase eenmaal afgerond, dan kan de politie gaan verbaliseren. Doordat een aantal automobilisten inmiddels al eieren voor zijn geld heeft gekozen, zal zij minder manuren aan dit repressieve optreden hoeven besteden. Bovendien zal de inmiddels bewust gemaakte burgerij een dergelijk optreden alleen maar ondersteunen en toejuichen.

Schadelijke bestand-delen in uitlaatgassen

STIKSTOFOXYDEN

★ Prikkelen slijmvliezen en ogen, verhogen kans op longinfecties, vooral bij kinderen.

★ Geven schade en groeivermindering bij planten; dit effect wordt versterkt bij aanwezigheid van zwaveldioxyde.

★ Belangrijke bouwstenen voor de zure regen, die ernstige schade geeft aan bossen, meren, het leven in de bodem, vogels (eierschalen worden te dun), monumenten, archieven enz.

★ Bouwstenen voor een speciaal soort luchtvervuiling, de 'fotochemische' luchtvervuiling of *smog*. Deze tast al bij geringe concentraties onder andere longen en slijmvliezen aan, veroorzaakt hoofdpijn en beschadigt planten en bomen.

KOOLWATERSTOFFEN

★ Sommige soorten zijn kankerverwekkend, andere zijn schadelijk voor wilde planten en bomen en sommige landbouwgewassen.

★ Belangrijke bouwstenen voor *smog*.

★ De belangrijkste koolwaterstoffen zijn etheen en benzeen. Etheen zit in alle uitlaatgassen. Benzeen vooral in uitlaatgas van benzine-auto's.

★ Deze stoffen zijn vooral een probleem op drukke straten en kruispunten; op parkeerplaatsen en in en bij parkeergarages.

KOOLMONOXYDE

★ 'Kolendamp': belemmert zuurstoftransport door het bloed.

★ Deze stof is vooral een probleem op drukke straten en kruispunten; op parkeerplaatsen en in en bij parkeergarages.

LOOD

★ Schaadt zenuwstelsel en beenmerg

★ Komt alleen voor in uitlaatgassen van benzineauto's die op loodhoudende benzine rijden.

ALDEHYDEN

★ Prikkelen slijmvliezen en ogen.

★ Bouwstenen voor *smog*.

★ Komen zeer veel voor bij LPG-auto's.

ROET

★ Aan roetdeeltjes in uitlaatgassen zijn kankerverwekkende stoffen (PAK's) gehecht.

★ Komt veel voor in uitlaatgassen van dieselauto's en -bussen. Extra veel als deze niet goed zijn afgesteld.

ZWAVELDIOXYDE

★ Prikkelt slijmvliezen en ogen.

★ Geeft schade aan planten; dit effect wordt nog versterkt bij aanwezigheid van stikstofoxyden.

★ Belangrijke oorzaak van zure regen, die ernstige schade geeft aan bossen, meren, het leven in de bodem, vogels (eierschalen worden te dun), monumenten, archieven enz.

★ Komt alleen voor in uitlaatgassen van dieselauto's en -bussen.

KOOLDIOXYDE (CO_2)

★ Geeft geen directe schade aan mens, dier en plant, maar is een belangrijk broeikasgas. De broeikasgassen nemen hoog in de atmosfeer toe, waardoor de warmte die de aarde uitstraalt niet meer weg kan en de temperatuur op aarde toeneemt. De zeespiegel stijgt en het klimaat wordt ruwer (zwaardere stormen).

Bron: Milieubesparend Huishouden door Marijke Brunt.

'Groene' koelkast eind 1994 te koop

Nagenoeg alle koelkasten die de Duitse koelkastfabrikanten Bosch/ Siemens, Liebherr en AEG vanaf eind 1994 op de markt brengen zullen cfk- en hfk-vrij zijn. De doorbraak van de 'groene' koelkast is daarmee een feit.

De fabrikanten gaan gebruik maken van het minder milieubelastende propaan en isobutaan als koelmiddel. Verder wordt bij de produktie van isolatieschum in de wanden voortaan pentaan gebruikt (in plaats van cfk's).

Het gebruik van cfk's (chloorfluorkoolwaterstoffen) in koelkasten is vanaf 1996 verboden: cfk's tasten de ozonlaag aan. Koelkastfabrikanten zijn daarom op zoek gegaan naar alternatieven en kwamen met hfk 134a op de proppen. Hfk's (fluorkoolwaterstoffen) vormen, in tegenstelling tot cfk's, geen bedreiging voor de ozonlaag. Wel leveren ze een bijdrage aan het broeikaseffect.

Dat was een reden voor milieugroeperingen, waaronder Greenpeace, om aan te dringen op de ontwikkeling van koelkasten met propaan en isobutaan als koelmiddel. Deze stoffen zijn niet schadelijk voor de ozonlaag en leveren ook geen bijdrage aan het broeikaseffect.

Alleen voor de produktie van speciale modellen koelkasten (zonder ijsafzetting) is het gebruik van propaan en butaan nog problematisch. Deze modellen blijven voorlopig gebruik maken van van hfk's als koelmiddel.

Regent Spirit: luieren tussen Montego Bay,

Curacao,

Bonaire en Aruba

Het vertrek van het cruiseschip na een laatste merengue is niet erg

Zonder dat iemand het door had voer het cruiseschip Regent Spirit woensdag klokslag 0.00 uur de haven van Curacao uit om niet meer terug te keren.

- door Joël Labadie -

Was de kapitein woedend vertrokken vanwege de slechte service op Curaçao? Nee hoor. Gewoon het einde van het toeristisch winterseizoen.

Vanuit de thuishaven Montego Bay op het eiland Jamaica vertrekt het schip binnenkort voor luxe luiervakanties naar de kusten van Spanje en de Italiaanse Riviera. In de winter komt het schip van Regency Cruises weer naar het Caribisch gebied. Of de ABC-eilanden dan weer wekelijks aangedaan worden moet nog blijken. Maar dat zal wel gebeuren als de plannenmakers van de hoofdkantoren te New York en Miami hun oor te luister leggen bij de bemanning. Die was uitermate gecharmeerd van het eiland en dan vooral de laatste uurtjes voor vertrek bij Rum Runners. Vanaf de pop- en merengue-tent was het in de afgelopen vier, vijf maanden steeds te doen om zelfs in kennelijke staat, waggelend het schip aan de Matheywerf nog op het nippertje te bereiken, voordat onverbiddelijk het sein 'trossen los' wordt gegeven. Rum Runners moet maar zien hoe het het gat in de dinsdagavond-omzet aanvult.

GEEN PANIEK

Hebron Adoptie van het toeristenbureau legt uit dat het vertrek van de Spirit helemaal niet ernstig is. Zoiets gebeurt regelmatig. Toch wel minstens een of twee schepen per jaar, zegt hij, die uit het havenbeeld verdwijnen. "Maar daar merk je aan de wal niet altijd wat van omdat er nieuwe schepen voor in de plaats komen. Bovendien zijn de cruiseschepen door de tijd heen groter en voller geworden. Over de nieuwe routes van schepen beslissen de operators en niet Curaçao. In ieder geval geen reden voor paniek dus."

De Russisch-Franse Ludmila Zelkin (30) is hotelmanager van de in 1962 gebouwde Regent Spirit. Gelijk in rang aan de kapitein Stefanos Karfakis, is zij verantwoordelijk voor alles aan boord wat niets te maken heeft met de besturing van het schip. Zij was het die de klandizie voor het Otrobandaanse nachtleven leverde, al geloofde de manager van Rum Runners dat pas toen de hele troep een week wegbleef omdat-ie niet zoveel merengue wilde draaien. Vreemd genoeg zijn tropische dansen haar van jongsaf bijgebracht. Dat komt omdat haar ouders toen zij nog klein was nauw bevriend raakten met een andere Franse familie met een Caribische achtergrond. Dochter Yanick van deze Thoussaints zorgde ervoor dat Ludmila wel weet wat salsa is.

Vanaf november kwamen er wekelijks honderden toeristen met de Spirit om tien uur in de ochtend aan in de haven van Willemstad om te winkelen, te touren, te zwemmen, uit eten te gaan of lekker te nietsen. Maximaal 450 passagiers per keer. Ze komen voor in de statistieken van het toeristenbureau die vertelt hoeveel een dagjestoerist aan de lokale economie bijdraagt (vervoer, souveniers, eten en drinken).

V.I.P.'s, *honey mooners* en andere vakantievierders, laten zich op het betrekkelijk kleine schip tussen Jamaica en de ABC-eilanden zeven dagen lang beprekkelen met luxe. Alles is aan boord: kamers en suites op

vijf dekken met elk zijn eigen prijskaartje, sauna fitness, bars, bioscoop, dansruimte, show, entertainment, goed eten, drie casinotafels en een rijtje gokkasten die netjes op slot gaan als de Spirit de haven binnenvaart. Douanevoorschriften die de lokale casino's misschien wel beschermend tegemoet komen, maar niet veel uithalen. Want wie overdag zou gokken is niet goed wijs en na het avondeten duurt het nog maar drie uurtjes voordat het schip de haven uitvaart.

Voor de harde dollars die de passagier neertelt voor een weekje verwennerij, mag het hem aan niets ontbreken. Aan Ludmila om daarvoor te zorgen. In de scheepsbar vertelt ze dan ook snel over haar hoofdpijn van deze week. Die toch wel belangrijke gast bij wie alles elke dag fout ging tot nu toe. Geen menukaart gekregen aan de eretafel bij de kapitein, een kokshaar in het eten, het dekseltje van een kruidenpotje dat uiteindelijk op het soepbord belande en nog wat misverstanden. Een bos bloemen ging dan ook naar de kajuit. De VIP kan er om lachen, maakt hij duidelijk. Ludmila windt haar gasten om haar vinger.

LOUCHE SALSA-TENT

"Er gebeurt zo ontzettend veel aan boord van een cruiseschip. Ik zou er een boek over willen schrijven. Ik was vroeger bijna journalist geworden vandaar dat ik begin over dat schrijven. Er doen zoveel leuke verhalen de ronde. Een collega van mij aan boord heeft er een handje van om anecdotes te vertellen. Maar dat zijn er zo ontelbaar veel, dat elke keer als hij begint met 'ik herinner me die keer op dat schip' dat wij hem meteen onderbreken met 'vertel maar op, van wie heb je dat verhaal nou weer gehoord, want dat kun je nooit allemaal zelf meegemaakt hebben'. Als ik dat boek zou schrijven, zouden die laatste uurtjes in Rum Runners er beslist in voorkomen. Want dat dansen, daar ben ik gek op. Toen we in Canada gestationeerd waren gingen we regelmatig naar die nogal louche salsatent waar prostituees rondhingen en wat van die Colombiaanse drugsfiguren. Een soort trefcentrum. Dat heeft ons heel wat problemen opgebracht hoor, die liefde voor merengue en salsa."

Een afspraakje voor een laatste dans later op de avond is snel gemaakt.

(Met dank aan dhr Laveist van Maduro's scheepsagentschap.)

Impressies

Irene Broekman

De nachtzwaluw

Als ik 's avonds in het donker naar huis rijd, zitten er altijd een paar vogeltjes me op te wachten, steeds op dezelfde plaats. Het zijn er altijd minstens twee. De eerste zit links van de weg onder de lantaarnpaal en de volgende in de bocht van de weg, ook onder de lantaarnpaal. Overdag zijn ze er nooit. Het is net of ze een spelletje met je spelen. Ze wachten tot je vlakbij bent en stijgen dan bijna loodrecht op, als waren ze helikopters. Ze hebben een witte streeptekening op hun vleugeltjes die, als ze opvliegen, nog duidelijker zichtbaar is.

Wat het meest opvalt aan deze vogeltjes, die nachtzwaluwen blijken te zijn, zijn de roodbruin oplichtende ogen als ze het licht van de koplampen van de auto's op hun netvlies vangen. Ogen als vurige, gloeiende kooltjes. Ze hebben iets uilachtigs, niet in het minst ook door die grote ogen en de vorm van de kop. De Latijnse naam van deze vogel is *caprimulgus cayensis*. Hij wordt ook wel *kalbá kibrá* genoemd, letterlijk gebroken kalebas. Die naam heeft hij gekregen door z'n manier van zelfverdediging. Als iemand te dicht in de buurt van het nest komt, laat hij zich naar beneden vallen, waarbij je het geluid van een brekende kalebas hoort.

Een voorbijganger zal dan gauw aan de kant gaan om te voorkomen dat hij iets op z'n hoofd krijgt. Van een nest is trouwens nauwelijks sprake, want het is een beetje een luie vogel, die z'n eieren gewoon op de grond neerlegt, tussen wat rotsblokken of verscholen onder een doornstruik. De nachtzwaluw is een 22 cm. lange vogel, waarvan 12 cm. staart is. Het mannetje is wat groter dan het vrouwtje. Overdag zul je ze niet zien. Ze verschuilen zich in acacia-achtige bomen of in opuntiacactussen, of ze slapen op open plekken op de grond, tussen stenen of struikjes.

Door die grote felrode ogen geven ze wel eens aanleiding tot de gedachte dat het *spiritu* zijn.

Op Bonaire hebben ze daardoor zelfs de naam *palabrua* gekregen, daarmee refererend aan *brua*. Doordat ze vaak aan de kant van de weg zitten, worden ze nogal eens overreden. Aan die gewoonte hebben ze nog een andere bijnaam ontleend: *tapa kaminda*. Bij een verkeerde berekening belanden ze onder de wielen, wat me gelukkig nog nooit is overkomen. Aan een geluid van de veren in de tijd dat de mannetjes de vrouwtjes het hof maken, hebben ze nog een bijnaam ontleend: *para karpinté* of *bati bati*.

Het kloppende geluid wordt veroorzaakt doordat de uiteinden van de veren onder het lichaam tegen elkaar slaan. Het geluid dat ze schijnen te maken als ze met elkaar communiceren, en dat ongeveer klinkt als pü-weet, heb ik nog nooit gehoord, omdat ik de ramen altijd dicht heb. Het is net of ze een spelletje spelen en kijken hoe lang ze kunnen wachten met opvliegen om precies op tijd te kunnen vermijden dat ze overreden worden. Toch schijnen ze de situatie nog wel eens verkeerd in te schatten.

Als ik 's avonds in het donker naar huis rijd, kijk ik altijd naar ze uit en probeer te schatten waar ze zullen zitten. Het zijn net vriendjes, die nachtzwaluwen daar op de weg. Ik zou ze bepaald missen en me teleurgesteld voelen als ik die intens gloeiende ogen niet meer zou zien.

Illegalen melden zich per vergissing massaal

De Rotterdamse politie heeft dinsdagochtend voor de ingang van het hoofdbureau naar schatting **duizend illegale Pakistani** met behulp van de bereden brigade uiteengedreven. De vreemdelingen kwamen af op het misleidende gerucht dat Nederland per 1 april een generaal pardon voor illegalen had afgekondigd, waardoor zij een verblijfsvergunning konden aanvragen.

De politie stelde vast dat de Pakistani uit alle delen van Europa naar de Maasstad waren gekomen. Ook bij de vreemdelingendienst in Amsterdam Zuid-Oost moest de sterke arm er dinsdagochtend aan te pas komen om enkele honderden Pakistani onder controle te houden. Amsterdam ziet in de gang van zaken een herhaling van de pogingen van vooral Turkse mensen vorige week, om aan een verblijfsvergunning te komen.

"Het gerucht dat illegalen in Nederland per 1 april een verblijfsvergunning kunnen aanvragen berust niet op een grap, maar heeft vermoedelijk te maken met de nieuwe vreemdelingenwet die op die datum in werking is getreden", veronderstelt een Rotterdamse politiewoordvoerder.

In de nieuwe vreemdelingenwet is volgens de woordvoerder geregeld dat buitenlanders die zich in Nederland willen vestigen, eerst een voorlopige aanvraag voor vestiging moeten indienen bij de Nederlandse ambassade in het land van herkomst. Op basis van deze procedure kan in Nederland vervolgens een verblijfsvergunning worden aangevraagd. Maar mensen die al een aantal jaren illegaal in Nederland verblijven, komen nu niet opeens in aanmerking voor een verblijfsvergunning als ze al zijn afgewezen in voorgaande procedures, zegt de woordvoerder.

Het heeft volgens de Rotterdamse politie geen zin de illegalen te arresteren en het land uit te zetten. "Dat zou niet haalbaar zijn. Het feit dat net als na de Bijlmerramp zoveel illegalen te hoop lopen, kan wel een signaal voor de politiek zijn. De politie doet er in ieder geval niets anders aan dan deze mensen weer weg te sturen."

Sommige illegalen wijzen er overigens op dat ze al geruime tijd in Nederland wonen, werken en belasting betalen.

06-Lijn van Duitse neo-nazi's opgerold

Op een cassettebandje was een stem te horen die zei dat de film *Schindler's List* "sprookjes vertelt" over het vernietigingskamp Auschwitz. Een functionaris van het Duitse Openbaar Ministerie maakte vandaag bekend dat de neo-Nazi's zijn opgepakt.

Tegen twee leden van de Vrije Arbeiderspartij (FAP), een andere neo-Nazigroep, loopt ook een onderzoek op verdenking van het aanzetten tot rassenhaat en minachting van de slachtoffers van de Holocaust.

Vanuit een flat in Hamburg lieten de twee een antwoordapparaat de boodschap horen dat de onder Oscars bedolven film van Spielberg gericht is tegen nazi-Duitsland en "de **Auschwitz-mythe** levend houdt".

Op de band staat ook dat "maar 300.000 gemanipuleerde mensen" de film gezien hebben, ondanks "de propaganda in de media." De groep maakte deel uit van een nationaal netwerk voor inlichtingen over neo-Nazistische bijeenkomsten en extreem-rechtse propaganda.

In een uitspraak die woede veroorzaakte onder joodse groepen bepaalde het hoogste hof van beroep in Duitsland vorige maand dat het een te grote 'generalisatie' is om te zeggen dat het ontkennen van de Holocaust neerkomt op het aanzetten tot rassenhaat.

Onderwijs anders bekeken

Elisabeth hollander

Het porseleinen ei

"Ruim op de boel!" antwoordde een bijdetijdes leerling, toen in de Nederlandse les een verklaring gevraagd werd voor het woord 'corruptie'. Een treffend staaltje van associatief denken, daar niet van, maar het woordenboek moest er toch aan te pas komen voordat de juiste uitleg boven tafel kwam: omkoperij, in goed Papiaments: *kumpra hende.*

Gevraagd naar een voorbeeld vonden de leerlingen dat het vooral de politici waren die zich hieraan schuldig maakten. Maar, werd er meteen aan toegevoegd, dat is nu voorbij, dat is voltooid verleden tijd. Toen de leerkracht hierop inging en in een levendig tafereeltje schilderde hoe een tiener toestemming voor een feestje probeert af te dwingen door zijn beste beentje voor te zetten (tuin geharkt, planten water gegeven, kamer opgeruimd, auto gewassen), bleek omkoperij toch meer een alledaags verschijnsel in de tegenwoordige tijd te zijn, waaraan we ons allemaal wel eens in meerdere of mindere mate schuldig maken.

Niet leuk vond de klas. Was het nu echt nodig om overal zo diep op in te gaan? Niet in de Nederlandse les natuurlijk en dus ging het onderwerp mee naar de volgende les: Mens en Maatschappij.

Het 'ruim op de boel' van de echte wereldverbetenaar begint bij je zelf zoals Michael Jackson zingt: *If you want to make the world a better place, start with the man in the mirror.* Al gauw stond dan ook het bij de leerlingen het meest gehate woord uit het hele woordenboek op het bord: zelfkritiek.

"Dat kan ik niet. Het is net alsof u me vraagt mijn eigen hand af te hakken", klaagde een leerlinge op het eind van de les en dus ging het onderwerp nog een keer mee, nu naar de godsdienstles. Witgepleisterde graven, binnenkant belangrijker dan buitenkant, waren niet mis te verstane termen waar de klas nu tegen aanliep. En er bleef niet zo erg veel meer over van het toch zo enthousiast begonnen 'ruim op de boel'!

De schaamtecultuur, waarin onze leerlingen opgroeien en waarin de vorm altijd belangrijker is dan de inhoud, botste frontaal op de bijbelse schuldcultuur. Keurige schriftgeleerden krijgen immers de kous op de kop en tollenaars en prostituees een aai over hun bol. Gelukkig zijn jonge mensen nog flexibel en na een pittige discussie met veel 'ja maars' kwamen ze er toch uit en besloten:

- het is echt nodig dieper op alles in te gaan en je zelf tegen te komen,
- het is echt nodig om vorm en inhoud apart te bekijken, want soms zijn de dingen anders dan ze lijken te zijn.

"Want kijk", zo merkte een leerling spitsvondig op, "normaal zeg je na A komt B. Maar nu was op Curaçao toch ook gebleken: na A komt P en alle spanning loste zich op in een bevrijdende lach.

DECADENTIE

Mag zo'n discussie over waarden en normen met leerlingen een stimulerende en verrijkende ervaring zijn, het is bijna onmogelijk om onbeschadigd uit een soortgelijke discussie met volwassenen te komen, zoals bleek op de onlangs door de Raad van Kerken georganiseerde studiedag over dit onderwerp.

Terwijl iedereen het roerend eens was over de deplorabele staat waarin onze waarden en normen zich bevinden, was bijna niemand bereid zijn eigen aandeel hierin te onderkennen. Alsof de hele decadentie van deze samenleving toe te schrijven is aan het handjevol chollers en criminelen, die er alleen maar de uiterlijke verschijningsvorm van zijn.

Het probleem begon al bij het definiëren van de waarden. Ook hier werd de uiterlijke verschijningsvorm voortdurend verward met de inhoudelijke betekenis.

* *Alegria* is dan een gevoel in plaats van een gesteldheid,
* verantwoordelijkheid is het bekleden van een positie en
* integriteit is het goede voorbeeld geven.

De aangezwengelde discussie bracht hierin ook niet veel verandering, omdat elk argument afketste op onze cultuur, die al zo vaak weer eens als hitteschild diende. Zolang de inhoud het echter blijft afleggen tegen de vorm, kritiek ervaren wordt als een persoonlijke aanval en zelfkritiek als verminking, is het einde van de decadentie nog niet in zicht.

"Geduld", zei een deelnemer aan de studiedag, "dat is wat we nodig hebben." Maar zelfs geduld is niet altijd goed, beste vriend. Als een kip op een porseleinen ei zit en maar broedt en broedt, helpt ook het grootste geduld niet.

Kook mee met May

Kreeft

Vandaag hebben wij voor u een heerlijk kreeftrecept. U heeft hiervoor nodig:

3 eetlepels ongezouten roomboter
3 eetlepels maisolie
1 grote ui, fijn gesneden
2 tenen knoflook, fijn gesneden
1 tomaat ontpit, ontveld, klein gesneden
1/4 groene paprika fijn gesneden
stukje hete peper (naar smaak)
1/4 cup droge witte wijn
1 à 2 theelepels zon gedroogde tomaten pasta
± 1 1/2 pond gekookte kreeft (in stukjes gesneden)
zout, vers gemalen zwarte peper (naar smaak)
fijngehakte verse peterselie.

Begin met de boter en olie verwarmen. Als de boter gesmolten is de ui toevoegen, fruiten tot deze glazig is, knoflook toevoegen, nog 2x3 min fruiten. Tomaat toevoegen ±15 min. laten pruttelen, af en toe roeren. Groebe, hete peper toevoegen daarna de witte wijn en zongedroogde tomatenpasta. Tot slot de in stukjes gesneden kreeft. Afmaken met zout, peper en peterselie. Alles nog 5 min. zachtjes laten pruttelen. De kreeft minstens 1 uur in de saus laten staan alvorens ze op te dienen.

Eet smakelijk,

MAY

Marion Bloem, auteur, cineaste en beeldend kunstenaar

...Het is geen gewoon ...disch meisje, Marion ...oem. Auteur, cineaste, ...eldend kunstenaar. Opge...eid tussen twee cul...en, de Indische en de ...llandse. Sindsdien is ze ...na voortdurend op reis. ...m de dingen scherp te ...ven zien."

door Hanneke Leliveld

Ze is die ochtend net terug komen vliegen uit Budapest. Nee, had ze tevoren gezegd, ze vond ...iet erg om 's middags ...en een interview te ... "Anders zou ik nooit ... afspraak kunnen ...en."

...rion Bloem, auteur, ...e, beeldend kunste... is inderdaad heel veel ...is. Half december kreeg ...e Eddy du Perron-prijs ...reikt, voor haar gehele ...vre. Dat omvat, behalve ... debuutroman *Geen ...n Indisch meisje*, ...en als *Rio*, *Lange reizen ... liefdes*, *Vaders van bete...*, *De honden van Slipi* ... in het najaar uitge...en roman *De leugen van ...toe*. Maar ook kinder...en. En films, zoals *Het ...an mijn ouders* en *We ... als vrienden*. Sinds de ...reiking is ze tussen...echts even in Neder... geweest.

...ijn jas hangt nog niet ... de kapstok of de echtge... van Marion Bloem, Ivan ...ers, is al thee voor me ...het inschenken. "Marion ...en aan de telefoon nog. ... zo klaar. *Mar?* Waar ... jullie zitten?" "In de ...en maar", roept ze terug, ...omt al aanlopen. "Oh, je ... al thee. We hebben, ... ik, geen koekjes in ... Of ja toch. Maar deze ... niet zo lekker. Ik vond ze bij de bakker zo lekker ...en. Maar neem gerust." ... dank je."

weer scherper als je terug bent."

Ze tast in het schaaltje koekjes en neemt er een. "Ze vallen best mee hoor, wil je niet?"

"Mijn broertje is net 29 geworden. Toen hij zestien was, ging hij voor het eerst naar Parijs, logeren bij een vriend van mij. Hij is ook donker net als ik, maar ziet er eerder Arabisch uit. In Parijs in de metro zijn toen jongens vanaf een ander perron overgestoken om hem in elkaar te slaan. Omdat ze dachten dat hij een Noordafrikaan was. Omstanders bleven gewoon staan toekijken. Daar ben ik zo van geschrokken. Vanaf toen ben ik altijd met iedereen die mij benaderde een dialoog begonnen. Ik werd – en word – heel vaak aangesproken op straat: of ik fotomodel ben, waar ik vandaan kom. In plaats van te negeren ben ik steeds gaan praten. Ik wilde wel eens weten wat die mannen dan dachten. En dan zeiden ze vaak, als ze hoorden dat ik Indisch ben; 'nee hoor, wij hebben niets tegen Aziaten'. Alsof het niet erg is om een Noordafrikaan in elkaar te slaan."

Reizen doet Marion Bloem soms alleen, soms samen met haar man. "Alleen reizen vind ik niet erg. Of misschien is het altijd eng, maar is dat ook het spannende ervan. Het is vooral leuk achteraf, als alles goed is gegaan. Nee, het is eigenlijk nooit echt verkeerd gegaan. Maar ik

turen bent, is dat je gedwongen wordt om zelf te kiezen welke normen en waarden je wilt afwijzen en welke je wilt behouden. Er zijn gewoontes die ik plezierig vind, omdat ik eraan gewend ben, of ze nu handig zijn of niet, maar waarmee ik ben opgegroeid. Het zijn kleine dingen, moeilijk uit te leggen. Neem de vanzelfsprekendheid ten opzichte van gastvrijheid. Ik moest altijd alles delen. Als ik een mandarijn had, deelde ik aan iedereen partjes uit, ook al hield ik zelf niets over. Je verwacht dat anderen ook met jou delen. Tot mijn verbazing deden de Hollandse kinderen dat niet. Die begrepen die omgangstaal niet. Maar mijn thuisfront was daar zo sterk in dat je het niet opgeeft."

"De eerste keer dat ik bij Hollandse mensen at, vroegen die: 'hoeveel aardappels wil je'. Ik schaamde me dood, dat déd je niet, zeggen hoeveel. Dus zei ik uit beleefdheid, 'ik hoef niet hoor, dank u'. Je denkt dat je het op zo'n manier zegt dat de ander wel weet dat je wél wil. Maar tot mijn verbazing kreeg ik dan ook geen aardappels. Indische mensen weigeren altijd eerst. Hollandse mensen vinden het gemakkelijker als je gewoon ja of nee zegt. Maar ik vind dat Indische ritueel wel leuk: 'echt niet? 'nee, echt niet', 'jawel, neem nou'. Het is heel onderhoudend en vertrouwd. Het maakt dat je je thuis voelt.

"Er liep altijd wel een Engel naast mij"

..., ik ben heel veel weg," ...t ze als ze zich heeft ...ekruld achter de ronde ... in de keuken. "Tot mijn ...ide was ik nooit in het ...land geweest. Die ... reis-ervaring, naar ... was zo plezierig, daar... die behoefte ontstaan. ...lijk ben ik er verslaafd ... Mijn tweede keer naar ... buitenland was naar ..., nu 23 jaar geleden. Ik ... me toen lam ...rokken. De straatvegers ...n allemaal zwarte ...en, het waren de ...e mensen die het vuile ... deden. Dat was echt ... cultuurschok voor me. ...is leerde mij alles over ... mijn ouders opgegroeid ... In de koloniale samen... ... waren het de Indone... die het vuile werk ... Ik ontdekte ineens ... mensen met een ver... ... wereldbeeld ...en."

... zou vanzelfsprekend ... zijn. Daar moest het ...tijd zelf aan herinnerd ...en. In mijn jeugd al heb ...altijd tegenstellingen ..., confrontaties meege... Hier wen je er aan. ... ..., ander land ... als een scherpe ... van wat hier aan de ... Het is fijn om weg te ... want dan zie je het

heb wel vaak een man een klap moeten verkopen." Ze kan er gelukkig zelf om lachen. "Ik denk dat er altijd een engelbewaardertje naast me heeft gelopen. Ik hield van avontuur, spijbelde ook aan. Vanaf mijn elfde heb ik al gelift. Bussen reden er 's avonds laat niet meer en je door een jongen thuis laten brengen was nog veel enger, omdat die er dan misschien iets voor terug verwachtte. Maar ik was heel onschuldig, en die onschuld was ook mijn bescherming. Ik wist van veel dingen wel dat het niet mocht, maar niet waarom het niet mocht. Sexualiteit, daar had ik geen kaas van gegeten. Maar ik ben ook wel eens uit een auto gesprongen, ja."

Over haar achtergrond heeft zij al zo vaak moeten vertellen. Haar ouders komen uit Indonesië. Zijzelf is in Nederland geboren, en is daarmee de zogenaamde *tweede generatie*. Ze is dan ook al vaak de stem van de tweede generatie genoemd, of het geweten er van. "Mijn zoon Kaja, die is alweer de derde generatie. En zo vervlaagt het steeds meer."

Ziet zij het als haar taak het Indische te behouden voor de toekomst? "Het mooie als je een kind van twee cul-

Ik heb pas na mijn negentiende geleerd, durven leren, om 'ja graag' te zeggen."

BOENG

Die eerste keer in Parijs, toen zij zag dat het vuile werk door 'buitenlanders' werd gedaan, begreep Marion ineens veel meer van de achtergrond van haar ouders. Nog duidelijker werd haar het een en ander toen zij research deed voor haar boek *Geen gewoon Indisch meisje* en haar film *Het land van mijn ouders*. "Ik heb met heel veel mensen gepraat en zo werd mij steeds meer duidelijk over de koloniale samenleving. Ik wist natuurlijk wel dat dat een standen-maatschappij was, dat is niet door de Indische mensen bedacht, maar door de Hollanders. Maar er bleek door de koloniaal een onderscheid gemaakt te worden tussen de *grote boeng* en de *kleine boeng*. Het hing veel van huidskleur af, hoe lichter je huid, hoe hoger de functies die je kon bekleden. En het was natuurlijk ook een kwestie van geld. Als je geld had, kon je een betere opleiding volgen en kreeg je ook betere functies. De grote boeng keek op de kleine boeng neer. Toen veel Indischen naar Nederland vertrokken, wilde de grote boeng naar Den Haag. En kwam daar ook terecht, hij had immers geld en connecties. Mensen als mijn ouders hadden niets te vertellen, die werden gewoon ergens geplaatst."

Dan ineens, meer een constatering dan een vraag: "Ben jij Indisch?" Het is iets waar zij een zesde zintuig voor heeft ontwikkeld, zelfs al is het aan de ander niet echt te zien. "Tot mijn eigen verbazing zeg ik voor het eerst in mijn leven niet van harte ja. Want mijn grootouders zijn uit Indië in Den Haag terecht gekomen. Waren zij dan 'grote boeng' en keken neer op mensen als de ouders van Marion? Ik heb nooit iets van een superioriteitsgevoel bij hen bespeurd. Maar nu sluipt de twijfel binnen.

Marion Bloem is alweer aan het vertellen. "Ik heb ook wel nichtjes die er heel Hollands uitzien, zoals jij. Van hen heb ik altijd gedacht, die hebben het lekker gemakkelijk. Ik ben vanwege mijn kleur gepest vanaf het moment dat ik mijn neus buiten liet zien. Maar die nichtjes leken het op een andere manier moeilijk te hebben. Want voor hen kwam de confrontatie pas later, als ze vriendinnetjes mee naar huis namen en dan bleek het ineens heel anders te zijn dan bij Hollandse mensen thuis. Voor hen was dat een grote klap."

FILMS

De Eddy du Perron-prijs, die Marion Bloem onlangs uitgereikt kreeg door de Katholieke Universiteit Brabant en de gemeente Tilburg, wordt toegekend aan 'personen of instellingen die zich middels een actieve bijdrage aan de cultuur verdienstelijk hebben gemaakt voor de bevordering van wederzijds berip en een goede verstandhouding tussen de in Nederland woonachtige bevolkingsgroepen'. Marion Bloem vindt het leuke van deze prijs, dat die haar toegekend is vanwege haar gehele oeuvre. "Dus ook mijn films. Een prijs op zich zegt me niet zoveel, zeker niet als het alleen voor mijn boeken was. Maar het gekke is, dat juist die films projecten waren die ik destijds alleen met heel veel moeite van de grond kreeg. Projecten waar niemand iets inzag, en waar ik nu ineens door middel van zo'n prijs mentaal voor beloond word." Nog steeds kost het haar moeite nieuwe projecten van de grond te krijgen.

"Ik ben niet meer zo fanatiek als vroeger. Toen vocht ik maar door, nu geef ik eerder op. Dat heeft te maken met ouder worden. Ik denk eerder: als niemand het wil, dan maar niet. Mensen in die commissies kunnen hele domme en door onwetendheid nare dingen zeggen. Ik wil niet gefrustreerd raken en daardoor vastlopen."

"Ik denk nu sneller: dan schilder ik wel, daar heeft niemand iets over te zeggen. Maar soms denk ik, dat pik ik niet, ik heb een heel goed idee dat van belang kan zijn en daarom wil ik dit project doen. Dan komt die kracht even terug. Deze prijs heeft dat effect een beetje, dat ik er wel weer voor wil vechten. Maar het liefst wil ik wat filmen betreft steeds meer dingen doen die ik zelf kan betalen, waar ik zelf de camera van kan doen. Dan wordt het wel een low budgetproject en een kleine produktie, maar dat kan best dezelfde kracht en intensiteit hebben. Het is een verschuiving in mezelf. Ik hoef mijn naam niet zo groot op celluloid."

Schrijven, filmen en niet te vergeten schilderen: waar haalt ze de tijd vandaan? "Ja, ik slaap te weinig, dat is een groot probleem. Toch wil je alles doen. Achttien uur achter elkaar werken vind ik helemaal niet erg, dan voel ik niet eens dat ik moe ben. Maar alles wat niet creatief is maar móet, dat kost zoveel tijd. Als het me twee dagen kost om een parkeervergunning te regelen, dat is irritant."

Ze staat op om het licht aan te doen; het is buiten inmiddels aan het schemeren. "Die koekjes zijn toch best lekker, hoor, wil je niet?" "Nee, dank je." "Of wil je liever iets hartigs; je moet nog een eind reizen." "Nee. dank je." "Echt niet?" "Nee, echt niet." "Zeker weten?" "Ja, echt niet."

Weddenschap maakte van Hugo Claus toneelschrijver

Amsterdam - Hugo Claus schreef zijn eerste toneelstuk in drie weken. Kort daarvoor had hij met zijn moeder en tante in de schouwburg van Gent het 'Glazen Speelgoed' van Tennessee Williams gezien. "Dat is pas echt toneel. Dat zal jij nooit kunnen schrijven", had zijn tante hem na afloop van de voorstelling gezegd. De jonge Claus - hij was toen 24 jaar - besloot het tegendeel te bewijzen. Drie weken later was 'Een bruid in de morgen' klaar. Het was 1953. Sindsdien verschenen dertig toneelstukken van zijn hand.

• *Hugo Claus: geen toestemming.*

Claus vertelde deze anecdote in de Brakke grond in Amsterdam, waar Ischa Meijer hem ter gelegenheid van zijn 65e verjaardag interviewde. Eerder op de dag wijdde het Theater Instituut Nederland een complete dag aan de toneelschrijfkunst van de Vlaming.

VEELZIJDIG

Claus is een veelzijdig man. Hij schrijft proza en poezie, is vertaler, maakt filmscenario's en schildert. Het Theater Instituut Nederland beschouwt hem bovendien als de grondlegger van de moderne Nederlandstalige toneelschrijfkunst. De tentoonstelling Hugo Claus, toneeldichter, die tot 12 september in het theaterinstituut is te zien, belicht Claus' toneeloevre.

Die expositie zag Claus slechts gedeeltelijk, zo erkende hij. De aanblik van de reeks foto's van hemzelf, van jeugd tot heden, kon hij niet aanzien. Het ouder worden, maakt de mens er niet mooier op.

Dankzij Nederland startte Claus' carrière als toneelschrijver. Niet alleen werd 'Het glazen speelgoed' door een Nederlands gezelschap gespeeld. Ook zijn eerste stuk beleefde in Rotterdam z'n première. Claus stuurde 'Een bruid in de morgen' weliswaar naar de gesubsidieerde toneelgezelschappen in Antwerpen en Brussel toe, maar daar werd het toneelstuk met hoongelach ontvangen. Waarschijnlijk reageerde men zo, zegt de schrijver nu, omdat mensen uit kleine landen altijd denken dat werk uit het eigen land niets is.

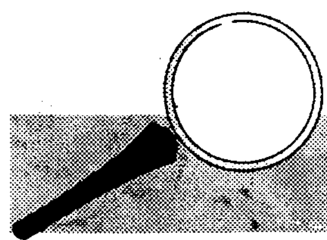
'Een bruid in de morgen' kwam bij toeval in handen van Ton Lutz, die bij het Rotterdams Toneel regisseerde. Over die regie was Claus enthousiast, vertelt hij. "Het was bijna een perfecte weergave van mijn stuk." Pas later begreep hij dat het een fantastische uitvoering was geweest. Regisseurs bleken dikwijls zijn stukken te verminken.

WOEDEND

Nog onlangs schreef hij een open brief in het Vlaamse blad 'Humo' aan Sam Bogaerts, die zijn laatste toneelstuk 'Onder de torens' regisseerde. Woedend was (en is) Claus over Bogaerts' ingrepen. Voorafgaand aan de uitvoering voerden de auteur en de regisseur een aantal gesprekken, waarin Claus toelichtte dat het stuk met een klein gedicht van een regel of tien eindigde. Die tekst moest door een klein meisje worden uitgesproken. Bij de première bleek dat Bogaerts die tien regeltjes had uitgebouwd tot een half uur durend spektakel. Er kwam zelfs een fanfareorkest aan te pas. Claus was des duivels.

Om te vermijden dat regisseurs zijn toneelstukken verminkten, besloot de toneelschrijver zelf op de stoel van de toneelmaker te gaan zitten. Vanaf die plek viel het hem niet moeilijk in de tekst te schrappen. "Zonder ironie kon ik zeggen: wat is dit slecht geschreven."

Onder de Loupe

Ouderenzegels voor Nordholt

=door Victor Hafkamp=

De alom bekende Amsterdamse hoofdcommissaris van politie, drs. Eric Nordholt, blijkt tussen de dagelijkse beslommeringen van zijn zware functie door zowaar nog tijd te hebben voor postzegels en problemen van senioren. Op 26 april krijgt hij in de aula van de Vrije Universiteit van Amsterdam van de algemeen directeur PTT-Post, A.J. Scheepbouwer, de eerste serie van de zomerzegels/ouderenzegels overhandigd. Het zijn zegels van zeventig, tachtig en negentig cent, die een toeslag hebben van respectievelijk 35, 40 en 35 cent. De bedragen van die toeslagen gaan naar het Fonds Zomerzegels dat het besteedt aan projecten voor ouderen in Nederland. Vorig jaar was dat ook het geval.

Dat was voor het Fonds Zomerzegels aanleiding de naam van de serie te veranderen van zomerzegels in ouderenzegels. De naam 'zomerzegels' was trouwens toch al weinig toepasselijk, omdat de zegels steevast in het voorjaar uitkwamen en meestal op een dag dat de winter weer in het land leek teruggekeerd. De thema van de zegels — en het bijbehorende postzegelboekje — is 'veiligheid in de woonomgeving'. Op de zegels is een 'telefooncirkel' uitgebeeld, een veiligheidsvoorziening voor de ouderen. Ze bellen elkaar dagelijks op om te weten te komen hoe het gaat met de gezondheid, enzovoorts.

De vrouw op de zegel van zeventig cent belt de man, die op het exemplaar van tachtig cent staat. En die telefoneert op zijn beurt naar de man op een zegel van negentig cent. Vervolgens neemt die weer contact op met de vrouw op de eerste zegel. Kleine kadertjes onderaan de zegel laten zien wie er met wie belt. Een originele serie die is ontworpen door medewerkers van een Parijse atelier, het *Atelier de Creation Graphique* van Pierre Bernard, Dirk Behage en Fokke Draaijer.

De politie in de grote steden in Nederland is blij met de telefooncirkels van de ouderen. Vele ouderen wonen alleen en zijn niet zelden het slachtoffer van overvallen. Of liggen soms dagen ziek of ontzield in hun woning zonder dat iemand dat weet. In de toekomst zullen zonder twijfel vaker zegels uitkomen die de problemen van een vergrijzende maatschappij onder de aandacht brengen.

JONGEREN

Vanzelfsprekend is er bij de posterijen naar verhouding meer belangstelling voor de jeugd die — minder dan vroeger — in de filatelie geïnteresseerd lijkt. Televisie, computerspelletjes, video's en cd's zijn aantrekkelijk genoeg om de jongeren af te houden van een hobby die nog steeds niet afkomt van een imago van saaiheid. De posterijen proberen door middel van ontwerpen die voor de jeugd aantrekkelijk zijn (popsterren en stripfiguren) haar voor het verzamelen van zegels te winnen. Als zo'n hobby zou wegvallen, scheelt dat de post aanzienlijk aan inkomsten, waarvoor weinig of geen tegendiensten verricht hoeven te worden.

Nederland heeft zijn kinderzegels, andere landen zoals Duitsland en Hongarije hebben ook series die op de jeugd gericht zijn. Op 14 april komt in Duitsland weer een serie uit met toeslagen voor de stichting *Deutsche Jugendmarke*, die met het geld veel goeds doet voor de Duitse jongeren.

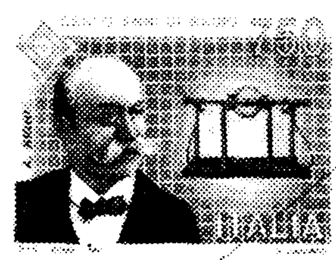
De ontwerpen zijn ontleend aan het klassieke Duitse kinderboek *Der Struwwelpeter oder lustige Geschichte und drollige Bilder* (Pieter Smeerpoets of vrolijke verhalen met leuke plaatjes, zou de vrije Nederlandse vertaling kunnen zijn). Het is een boek van de hand van de Duitse arts en schrijver Heinrich Hoffmann die een eeuw geleden overleed. De zegels (2 x 80+40, 2 x 100+50 en 220+80 pfenning) tonen der *Struwwelpeter* zelf, *Paulinchen* (Paulientje), *Hans-Guck-in-die-Luft* (Hans kijk in de lucht), *Der böss Friedrich* (de boze Frederik) en *der Zappel-Philipp*, wat zoiets als Flip Woelwater betekent. Leuke plaatjes, vooral die van Pieter Smeerploets, die maar niet zijn haar en nagels wilde laten knippen.

De Hongaarse zegel voor het kind die onlangs verscheen, is qua ontwerp heel wat ingetogener.

Taiwan gaf 2 april weer een serie uit met kinderspelletjes, zoals het spelen met een papieren bootje, met een waterpistool, een papieren vliegtuigje en treintje spelen. Alle vier de zegels kosten vijf yuan.

De Belgische post blijkt veel affiniteit te hebben met de nationale dagbladpers. De laatste jaren zijn enkele zegels verschenen voor jubilerende kranten, zoals de *Gazet van Antwerpen* en de Franstalige *Le Soir*, de avond. Vorige maand kwamen twee zegels uit van zestien frank voor de honderdjarige *Je Keur-Le Courrier* en het 75-jarige dagblad *La Wallonie*. Op beide zegels is de titelkop van de bladen afgebeeld.

Voor de liefhebbers van zegels rond het thema radio zijn er ook wat nieuwe uitgiften. In de Verenigde Staten verscheen Edward Murrov op een zegel van 29 cents. Murrow is de eerste radiojournalist op een Amerikaanse zegel. Hij werkte

indertijd onder meer voor *CBS-News*.

Een Nieuwzeelandse radioster, Aunt Daisy, is afgebeeld op een Nieuwzeelandse zegel van één dollar uit een serie over de jaren vijftig.

Haar bekende groet *Good morning everybody* is er ook op afgedrukt.

Radiopioniers zijn te zien op zegels van Italië en San Marino. In Italië Augusto Righi, in het bergstaatje San Marino A.S. Popow. Het zijn zegels uit een jaarlijkse serie in verband met het eeuwfeest van de radio in 1995.

TOERNEE ELIZABETH

De Britse vorstin heeft onlangs een toernee door het (Engelstalige) Caribisch gebied gemaakt. Ze bezocht onder meer Belize, Bermuda en Jamaica. De posterijen van die drie landen hebben dat bezoek op zegels onder de aandacht gebracht. Aardige plaatjes van het Britse koninklijk paar of van de koningin alleen op zegels van 25, 60, 75 cent en 1 dollar van Belize en van 25, 60 en 75 cent van Bermuda.

De eilanden in de Caribische Zee proberen kennelijk door middel van postzegels ook golfenthousiasten te lokken. Jamaica gaf een serie van maar liefst zeven zegels uit met golfaccommodaties op het eiland. Barbados beeldde ook een golfaccommodatie af op een zegel van vijftig cent.

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

Allergie

Vaak niezen, vooral 's morgens, rode tranende ogen, gezwollen oogleden, benauwdheid, hoofdpijn enz.? Misschien heeft u het al gehoord..... u bent allergisch en..... u moet ermee leren leven! Punt! De westerse geneeswijze en de oosterse geneeswijze hebben een totaal verschillende mening hierover, met toch enkele raakvlakken. De waarheid laat ik in het midden; letterlijk en figuurlijk, want zoals altijd is de bedoeling van deze artikelen om u wegwijs te maken in de denkwijze van de natuurgeneeskunde en tegelijkertijd een vergelijking te maken met de 'normale' geneeswijze.

Allergieën behoren tot de meest voorkomende kwalen en kunnen worden veroorzaakt door een groot aantal stoffen. Allergieverwekkende stoffen (allergenen) kunnen zijn: haren of veren van dieren, huisstof of huismijt, stuifmeel van bomen of grassen, schimmels, cosmetica, kleurstoffen in kleding, chemische toevoegingen in het voedsel en voedingsmiddelen, enzovoorts. De overgevoeligheidsreactie kan zich manifesteren in de vorm van een loopneus en niesaanvallen, tranende ogen, huiduitslag of ademhalingsmoeilijkheden.

Hooikoorts is een van de bekendste allergieën; deze klacht berust op een overgevoeligheid voor stuifmeel (pollen). Het neusslijmvlies zwelt op, de patiënt gaat niezen en krijgt een loopneus. Daarnaast vallen gezwollen, tranende ogen op. De meeste hooikoortspatiënten hebben klachten tijdens de bloeiperiode van grassen, hoofdzakelijk eind mei. Vooral bij warm en droog weer zweven er veel graspollen in de lucht, die in aanraking komen met het neusslijmvlies en oogbindvlies, waardoor de allergische reactie optreedt.

Mensen, die allergisch zijn voor huisstof/huisstofmijt of de haren/huidschilfers van dieren hebben dezelfde klachten als hooikoortslijders. De huisstofmijt komt vooral voor in oudere, vochtige huizen.

NATUURGENEESWIJZE

Bovenstaande verklaring is typisch het denken van de 'westerse beschaafde' mens. De schuld wordt geschoven op de huisdieren (honden, katten, konijnen, marmotten) of iets waar we eigenlijk weinig tegen kunnen doen, zoals huismijt, stof enz. Hierdoor is het gemakkelijker te accepteren, want de misdadiger is gevonden en wij (de allergische mensen) zijn gewoon de slachtoffers.

Dit fenomeen zien we zo vaak; de schuld wordt vaak gezocht bij een ander of een oorzaak, totaal buiten onze schuld. Erger nog, in geval van ziekte wordt niet alleen de schuld maar ook de verantwoordelijkheid naar een ander verschoven. Het is de dokter die of het pilletje, poedertje of prikje, geeft die het zou moeten doen. Als je niet geneest, dan is het weer dezelfde dokter of pil die niet goed heeft gewerkt. In de natuurgeneeswijze wordt de schuld gezocht bij de zieke zelf. Hij/zij is immers de baas over het eigen lichaam; we maken zoveel kapot met slechte voeding en beseffen het gewoonweg niet.

Het eten van constant onvolwaardig voedsel, zoals witmeelprodukten, suiker, kleurstoffen, smaakstoffen, reukstoffen, conserveringsmiddelen, hebben dagelijks een weerstandsverlagende reactie op het lichaam. De weerstand (!) daar gaat het in de laatste jaren constant over. De weerstand van het lichaam is bij zo velen zo afgemat dat men op de minste en geringste prikkel reageert met een allergie. Het is niet de schuld van die arme hond, kat, kip of het gras of die mooie grote boom, die al jaren in de tuin staat...... maar het is jouw lichaam, jouw weerstand!

Bij allergie gaat de acupuncturist op zoek naar de allergie veroorzakende produkten in de voeding. Soms kan het ook een heel gezond produkt zijn bij voorbeeld honing. Vaak is het produkt in overmaat gedurende langere tijd gebruikt. Met de elektro-acupunctuur kan op een eenvoudige manier het weerstandsverlagend produkt gevonden worden. Gedurende dezelfde test kan ook bepaald worden welke homeopatische of fytotherapeutische (kruiden) middelen het geschikste zijn voor de zieke. Met acupunctuur zal voornamelijk gewerkt worden op punten om de weerstand te verhogen. De acupuncturist zal op zoek gaan naar blokkades in de energiestroom bij voorbeeld littekens, ontstekingen, wervelkolom, enzovoorts.

Bij overgevoeligheid (lees: weerstandsverlaging waardoor er overgevoeligheid ontstaat) voor dieren kan als extra reactie ook eczeem voorkomen. Allergieën voor voedingsstoffen (de voornaamste zijn: melkeiwit, eieren, chocolade, schaaldieren, aardbeien en varkensvlees) kunnen misselijkheid, huiduitslag (netelroos) en verkoudheidsverschijnselen veroorzaken. Over verschillende van genoemde produkten heb ik vaker geschreven en gewezen op schadelijke effecten ervan. Melk is er een voorbeeld van!

En u raadt het al: nog steeds, vandaag anno 1994, worden kinderen met zware allergieën verplicht melk te drinken op school! Een verkwisting van geld en erger nog verkwisting van de gezondheid van het kind. Suiker, een ander voorbeeld: nee! Niet weer raden, want u weet het al, maar beseft het niet. Een kind wordt jarig en krijgt een portie snoep en ander suikergoed mee om uit te delen op school en de hele klas 'viert' en eet op de 'gezondheid' van de jarige. Wanneer worden de ouders een keertje verstandig en inventief? Maak een gezonde appeltaart, worteltaart of geef het kind een schaal met dertig halve sinaasappels of mandarijntjes mee. Opvoeding, daar zit het in!

Wat kan men zelf doen? Westers gezien zou men kunnen besluiten een allergietest te laten uitvoeren. Hierbij worden zeer kleine hoeveelheden van bekende allergenen met een krasje in de huid aangebracht (bij kleine kinderen verloopt deze test via een bloedonderzoek). Bij overgevoeligheid voor een stof zal er een rode plek of zwelling ontstaan, die eruit ziet als een insectenbeet. Bij een voedselallergie wordt getest met verschillende diëten. Op grond van de testresultaten weet men welke stoffen zoveel mogelijk moeten worden vermeden.

Bij overgevoeligheid voor huisdieren of huismijt moet de woonomgeving worden gesaneerd om de kans op contact met deze stoffen te verkleinen. Overgaan op gladde, gemakkelijk te reinigen vloerbedekking, liefst in het hele huis, maar tenminste in de slaapkamer en woonkamer. De vloeren regelmatig reinigen met een stofzuiger en dweil. Bij lichte allergie geen huisdieren in de slaapkamer laten; bij hevige allergie zal men de dieren buiten moeten houden of moeten overwegen een ander tehuis(!) voor de dieren te vinden. Vermijd donzen dekbedden (wel synthetisch), alsmede met veren, kapok of zeegras gevulde matrassen en kussens.

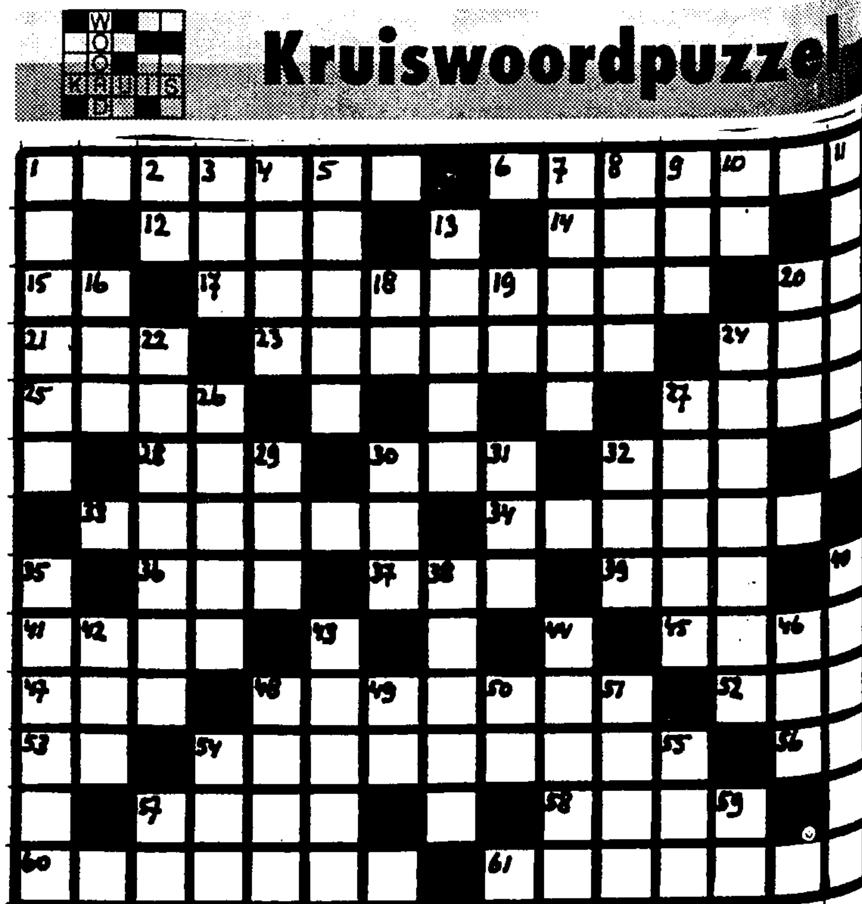
Oosters gezien kunt u behalve de elektro-acupunctuurtest en acupunctuurbehandelingen ook nog gebruik maken van verschillende homeopatische geneesmiddelen. Deze kunnen helpen de weerstand op te bouwen tegen de allergenen en/of brengen verlichting bij acute aanvallen.

Luffa hooikoortsdruppels met voornaamste bestandsdeel *Luffa Opperculata* is een algemeen middel dat werkt op het neusslijmvlies en de ademhalingsorganen. *Arsenicum album* is een middel te gebruiken bij symptomen van allergie met dunne waterige afscheiding uit de neus, met dorst, rusteloosheid en angst; de klachten verbeteren binnenshuis. *Euphrasia* (ogentroost oftewel *eyebright*) is geschikt bij rode brandende, tranende ogen en een loopneus.

Daarnaast kan men een homeopatische verdunning innemen van de stoffen waarvoor men allergisch is. Het toepassen van de gepotentieerde vorm van allergieveroorzakende stoffen kan een bijdrage leveren in de behandeling. Voor wat betreft het gebruik van dit soort middelen en deze potenties kunt u het beste met een (homeopatisch) arts of met een deskundige overleggen. Voorjaarspollen, graspollen, haren, haren van de hond, kat, kooivogelveren, veren, huisstof, huisstofmijt. Tevens zijn er homeopatische potenties van bont, boompollen, dons, dorsstof, hooimijt, *human dander* (mensenhaar en huidschilfers), kapol, onkruidpollen, schimmels, wol, zeegras en een groot aantal voedingsmiddelen.

Uitwendig kan men ook verschillende middelen gebruiken zoals *calendula*zalf, om in neusgaten te smeren, bij overgevoelige en allergische huidaandoeningen, jeukende uitslag, eczeem. *Hametum*zalf kan ook gebruikt worden om het neusslijmvlies mee in te smeren; deze geeft bescherming tegen pollen. *Rinileen* is een neusdruppel gemaakt van verschillende kruiden en geeft geen beschadiging van neusslijmvlies.

Vraag (eerlijk) advies aan uw arts. Op het moment dat u over de natuurgeneeswijze of de acupuncturist begint en hij/zij loopt rood aan, en brabbelt afkeurende taal..... dan is hij hoogstwaarschijnlijk allergisch voor de natuurgeneeswijze. Advies: zoek dan snel een andere huisarts.

HORIZONTAAL: 1. plant; 6. beschermheer; 12. deel van een dier; 14. stuk vis; 15. heilige; 17. beroep; 20. dierengeluid; 21. kledingstuk; 23. zich met grote haast bewegen;" 23. weinig wetend; 25. bezieldheid; 27. vlasafval; 28. kledingstuk; 30. klein zoogdiertje; 32. zelfkant; 33. sport; 34. eigerecht; 36. wapen; 37. moment; 39. schil; 41. deel van het lichaam; 45. graansoort; 47. opstandje; 48. krokodil; 52. sleepnet; 53. voorzetsel; 54. groente; 56. persoonlijk voornaamwoord; 57. begrip van tijdelijke aard; 58. vrouwelijk dier; 60. vrucht; 61. ontspanning.

VERTICAAL: 1. zeedier; 2. grammofoonplaat; 3. elektrisch geladen deeltje; 4. gebakje; 5. bravourstukje; 7. rivier in het Verre Oosten; 8. klank; 9. vis. 10. deel van de bijbel; 11. deel van een breuk; 13. papierformaat; 16. speelgoed; 18. muzieknoot; 19. laatstleden; 20. geboden bedrag; 22. snoepgoed; 24. solide; 26. schaatsen; 27. opkoper van gestolen goed; 29. oogholte; 30. voorzetsel; 31. plezier; 32. niet echt; 35. streep tengevolge van een slag; 38. plantje; 40. gewest; 42. lidwoord; 43. zeerover; 44. familielid; 46. totaal; 48. wallekant; 49. uitroep; 50. persoonlijk voornaamwoord; 51. kolk; 54. beroep; 55. belemmering; 57. muzieknoot; 59. muzieknoot.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

J. de Freitas
Esperanzaweg 81
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.

Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL; 1. knalpot; 6. kapster; 12. mare; 14. doel; 15. as; 17. terrorist; 20. pi; 21. ras; 23. toelage; 24. bat; 25. tram; 27. rede; 28. LOM; 30. vijg; 32. ver; 33. fataal; 34. onager; 36. rok; 37. olm; 39. leb; 41. emir; 45. lijst; 47. Bas; 48. liniaal; 52. tor; 53. el; 54. borreluur; 56. po; 57. para; 58. ziel; 60. staking; 61. redelijk.

VERTICAAL: 1. kwarts; 2. a.m.; 3. lat; 4. pret; 5. oeros; 7. adige; 8. pose; 9. set; 10. TL; 11. ruiter; 13. soldij; 16. sar; 18. re; 19. ra; 20. pad; 22. salaris; 24. berebijt; 26. motor; 27. regel; 29. mak; 30. vlo; 31. gom; 32. val; 35. rebels; 38. luier; 40. stronk; 42. mal; 43. tiran; 44. pauze; 46. sop; 48. Lori; 49. nr.; 50. al; 51. luid; 54. bak; 55. ree; 57. pa; 59. Ll.